

მეფია:

ჩა მოხდა "მეფესტრო"?

სტუდია „მეფესტრო“ სასამართლო დავისა და მორიგი ინვესტიციების მოლოდინშია

კომენტარი
მარკ მალენი
**მცირეწილები
მოიხან**
გვ. 12

ინტერვიუ
მანია ცირაგუასთან
**საოციდან
სვასხოცაში**
გვ. 14

პოლიტიკა
**უცვლელი
საჩივრის
ქოქიანი**
გვ. 22

მეფია
**პიქსა
ჩინუხების
ბაიქა**
გვ. 32

**მიუხედავად დახურული
შენ დაარბიე მეფესტრო**

www.ucnobifm.ge

მთავარი რედაქტორი
შორენა შავერდაშვილი

რედაქტორები
სოფო ბუკია
მაგდა მეზანიშვილი

ჟურნალისტური გამოცემა
ნინო ზურიაშვილი

ვებგვერდის რედაქტორი
ნანა საჯავია

ჟურნალისტები:

მაია წიკლაური, ეკა ჭითანავა, თამარ ფარადაშვილი, ცირა გვასალია, მალხაზ ჭკადუა, ზურა ვარდიაშვილი, ანიტა თვაური, ანი ჭანკოტაძე, ლიკა ზაკაშვილი, თათია ხალიანი, სალომე ცეცხლაძე

კონტრიბუციები:

გიორგი ცხადაია, მარკ მალენი, მანანა ვარდიაშვილი, გიორგი მგელაძე, ინალ ხაშიგი, დიანა ჩაჩუა, თიკო ცომაია, კახა თოლორდავა

რედაქცია:

ფოტო-რედაქტორი
ლევან ხერხეულიძე
გრაფიკული დიზაინი
თორნიკე ლორთქიფანიძე
რედაქტორ-სტილისტი პაატა შამუგია
კორექტორი თამარ ლონღაძე

გამომცემლობა:

დირექტორი
ქეთევან ბაბუნაშვილი

ბაყიდვებისა და გიზნების
ბანკითარების მენეჯერი
რუსუდან ბარათაშვილი

კლიენტთა მომსახურების და
დისტრიბუციის მენეჯერი
ნათია რუსაძე

ბაყიდვების მენეჯერები:

ლევან ჯაბუა, სოფო პაპუნაშვილი,
ქეთევან ქავთარაძე, ქეთევან
მეგრელიძე, ელენე ხარაზაშვილი,
მარიამ მიქელაშვილი, ზურაბ
ზანდარაშვილი, თინა ოსეფაშვილი

დისტრიბუტორი:

მიხეილ გედენიძე

ჟურნალის გამოცემის მსურველებმა
დაურეკეთ: 2962311, 2910151 პრეს-ექსპრესი,
08:00 - 16:00 სთ.

ბანათობა

ილუსტრაცია ზურაბ ხაჩიძის

შოხს ჩვენბან!

მაღე რთული ქცევის მქონე სკოლის მოსწავლეებს სპეციალურ სასწავლო დაწესებულებებში გადაამისამართებენ. ზოგადი განათლების შესახებ კანონში შესატანი ცვლილება საქართველოს პარლამენტმა გასულ კვირას პირველი მოსმენით მიიღო.

კანონპროექტის დღეს არსებული რედაქციის მიხედვით, გადაამისამართებენ არა მხოლოდ იმ ბავშვს, რომელიც ჩადის სისხლის სამართლის დანაშაულს, არამედ, იმ არასრულწლოვანსაც, „რომლის ქცევა აშკარა საფრთხეს უქმნის არასრულწლოვნის განვითარებას, საკუთარი, ან სხვა ადამიანის უსაფრთხოებას, კეთილდღეობას, ან მართლწესრიგს და ვლინდება არანაკლებ 6 თვის მანძილზე“.

ლიკა ზაკაშვილი
83.38

საოციდან სჯესხოცაში

„ამ კანონპროექტის მიხედვით, პრობლემების მქონე ოჯახიდან, სადაც ხშირი კონფლიქტებია, არის ძალადობრივი დამოკიდებულება ბავშვისადმი და ა. შ., ბავშვი გადაგყავს დაწესებულებაში, იქ ვრთავთ რაღაც სერვისებში, რაც არ ვიცით რას გულისხმობს და შემდეგ ვაბრუნებთ უკან ოჯახში, სადაც ისევ იგივე პრობლემები ხვდება და რა გამოდის? მას ხომ იგივე რისკები აქვს? ამიტომ ოჯახთან მუშაობა აუცილებელია, კანონპროექტში მშობლის როლი და ჩართულობა მინიმალურია და ოჯახის დონეზე ინტერვენცია საერთოდ არ იგულისხმება“.

ანი ჭანკოტაძის ინტერვიუ ბავშვთა ფსიქოლოგ მაია ცირამუასთან
83.14

ფოტო: ლევან სერაფიძე

ჰიჯა ჩინუჩების ბაიეში

„ეკოპალიტრის“ მიხედვით, ინტერნეტაუქციონზე გაიყიდა პრესის გამავრცელებელი ჯიხურებიც. ამგვარად, ჟურნალისტთა ნაწილის შეშფოთება, რომ პრესის ჯიხურების ადგილას შესაძლებელი იყო საკვები ან სხვა პროდუქცია გაყიდულიყო, გამართლდა. წინასწარი ინფორმაციით, გამარჯვებულ ოთხივე კომპანიას მკაფიოდ გამოკვეთილი სასურსათო ნიშა აქვს.

ჟურნალისტები ჯიხურების აღების პერიოდებზე მიუთითებენ და აღნიშნავენ, რომ ამ საკითხის გააქტიურება საეჭვოდ ემთხვევა წინასაარჩევნო პერიოდებს. კოალიციამ „არჩევანის თავისუფლებისთვის“ ნოემბრის ბოლოს სპეციალური განცხადება გაავრცელა, სადაც წერდნენ, რომ ხელისუფლების მიზანი საარჩევნოდ ბეჭდური მედიის განეიტრალებაა.

 თინა ყიფშიძე
33:32

ჩა მოხდა "მაესტროში"?

გასულ კვირაში განვითარებული დაპირისპირებისა და ურთიერთბრალდებების ფონზე, გაჩნდა ვერსია, რომ კინმარიშვილისა და ივანიშვილის წარმომადგენლებს შორის მოლაპარაკებები მიმდინარეობდა.

წყაროები, რომლებმაც ეს ვერსია გაავრცელეს, საუბრობდნენ კონკრეტულ თანხაზე – 12 მილიონ დოლარზე. თუმცა უცნობია, აღნიშნული თანხით რა ტიპის გარიგება შეიძლებოდა დადებულიყო. დიდი ალბათობით, ეს ყიდვა-გაყიდვის გარიგება არ იქნებოდა, რადგან კინმარიშვილს არათუ სტუდია „მაესტროს“, არამედ საკუთარი მართვის კომპანიის უპირობოდ გაყიდვის უფლებაც კი არ ჰქონდა.

 მალხაზ ჭკალუა
33:28

თოვნიანი ჩისი

სამხრეთ ოსეთში ვითარება ჩისში შედის. ალა ჯიოევა და მისი მომხრეები დათმობას არ აპირებენ. რესპუბლიკა სამოქალაქო დაპირისპირების ზღვარზეა.

ჯიოევამ კოკოითს არჩევნების შედეგების აღიარებისთვის ულტიმატუმი წაუყენა. ულტიმატუმის

ფოტო: ალუაჩა კოკოიძე / REUTERS

თანახმად, კოკოითი უნდა გადამდგარიყო და ინაუგურაციის თარიღი დაენიშნა, წინააღმდეგ შემთხვევაში, ჯიოევა იხსნიდა პასუხისმგებლობას მოვლენების შემდგომ განვითარებაზე. თუმცა ულტიმატუმის დრო ისე ამოიწურა, რომ კოკოითმა ეს ულტიმატუმი არც კი განიხილა. ვერც ვინოკუროვის ჩამოსვლამ განმუხტა ვითარება. კრემლი დღეს საკუთარ ქვეყანაში მიმდინარე საპარლამენტო არჩევნების ირგვლივ კონცენტრირებული და ვერ ხვდება, რომ სამხრეთ ოსეთში ნელ-ნელა ავტორიტეტს კარგავს.

 მარია ბესტაევა
33:18

საქართველოს ახორციელებული ოქმები სხვადასხვა

„ცენტრ პოინტ ჯგუფის“ 6 ათასზე მეტი კლიენტი დაზარალებულია – ნაწილს ბინის საფასური წინასწარ და სრულად აქვს გადახდილი, მათი სახლები კი კვლავაც დაუსრულებელია.

დაზარალებულ ათასობით კლიენტს შორის მხოლოდ რამდენიმე შემთხვევაში კომპანიისთვის სასამართლო პროცესი მოეგო, მათ შორისაა ვალერი ზარდიაშვილის ოჯახი, რომლის სასარგებლოდაც ერთი წლის წინ სასამართლომ „ცენტრპოინტ სითის“ თითქმის 160 ათასი აშშ დოლარის გადახდა დააკისრა. თუმცა, ზარდიაშვილებმა სასამართლოსვე „დამსახურებით“ კუთვნილი თანხა დღემდე ვერ დაიბრუნეს.

 გივი მგელაძე
03:42

ფოსტოვანი

ახლის სიბი

ფოსტოვანი კუბაბაძე

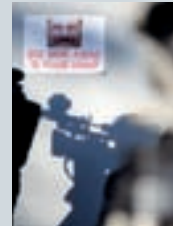
 ნინო კუბაბაძის ფოტორეპორტაჟი
03:46-51

ამომცემელი:
შპს „ლიბერალი“. მისამართი: თბილისი 0183, ფლენტის ქ. 35. ტელ.: (995 32) 2145002, 2145004. ელ-ფოსტა: info@liberali.ge

სხვა ამომცემელი:
„ცხელი შოკოლადი“, „ბიზნესი: ადამიანები, მეთოდები, სტრატეგიები“. „ლიბერალის“ საავტორო უფლებები დაცულია. ჟურნალში გამოქვეყნებული მასალების ნაწილობრივი და/ან მთლიანი გამოყენება რედაქციის თანხმობის გარეშე აკრძალულია.

აქვლა:
სტამბა „სეზანი“. მისამართი: თბილისი, წერეთლის გამზ. 140. ტელ.: (995 32) 235 70 02. გამოდის კვირაში ერთხელ, ყოველ ხუთშაბათს. პირველი ნომერი გამოცემულია 2009 წლის მაისში. რეკომენდებული საცალო ფასი 2 ლარი.

ასევე ნომერი:

ფოსტოვანი კუბაბაძე

- 04 მოკლედ
- 06 რიცხვები, ციტატები
ორი აზრი
- 08 უქმნის თუ არა პრესის გავრცელებას საფრთხეს ჯიხურების იჯარით გაცემა?
ია მამალაძე VS ბაჩო დოლიძე
კომენტარი
- 10 რა უნდა გააკეთონ ჟურნალისტებმა იმისთვის, რომ მედიის ხარისხი გაუმჯობესდეს?
გიორგი ცხადაია
- 12 მლიქვნელები მოდიან მარკ მალენი
მეზობლები
- 20 ვინ მოკლა მწერალი?
პოლიტიკა
- 22 უცვლელი საარჩევნო კოდექსი
ეკონომიკა
- 25 სავაჭრო დეფიციტის ჩაკეტილი წრე
ქალაქი
- 52 ოლდენბურგიზაცია
ქალაქში მოხეტიალე კაცის ჩანაწერები
- 54 ქალაქი, მოქალაქე, ქალაქი

ფუნდის „ლიბერალი“ გამოცემა ფონდის „ლიბერალი“ საზოგადოება – საქართველოს“ მხარდაჭერით.

ავტორის / ავტორების მიერ საინფორმაციო მასალაში გამოთქმული მოსაზრება არ გამოხატავს ფონდის „ლიბერალი“ საზოგადოება-საქართველოს“ პოზიციას. შესაბამისად, ფონდი არ არის პასუხისმგებელი მასალის შინაარსზე.

The views, opinions and statements expressed by the authors and those providing comments are theirs only and do not necessarily reflect the position of Open Society Georgia Foundation. Therefore, the Open Society Georgia Foundation is not responsible for the content of the information material.

"ედინაია რასია" საპარლამენტო პროცესი

რუსეთში 4 დეკემბერს საპარლამენტო არჩევნები ჩატარდა. ცენტრალური საარჩევნო კომისიის ინფორმაციით, ბიულეტენების 95 პროცენტია დათვლილი. არჩევნების წინასწარი შედეგების მიხედვით, პარტია „ედინაია რასია“ სახელმწიფო დუმაში საკონსტიტუციო უმრავლესობა, დეპუტატთა რაოდენობის ორი მესამედი, ვერ მოიპოვა. არჩევნებში ამომრჩეველთა აქტივობა 60,2 პროცენტი იყო.

არსებული მონაცემებით, „ედინაია რასია“ არჩევნებზე 48,5 პროცენტი დააგროვა. 2007 წლის არჩევნებთან შედარებით პარტიამ 15,8 პროცენტით დაბალი მხარდაჭერა მიიღო. მეორე ადგილზე გავიდა „კომუნისტური პარტია“ 19,8 პროცენტით. მესამე და მეოთხე ადგილები კი „სპრავედლივია რასია“ და „ლიბერალურ-დემოკრატიულმა“ პარტიამ დაიკავეს. არჩევნებში ამ ოთხი პარტიის გარდა, სამი სხვა პარტიაც მონაწილეობდა. კიდევ სამმა პარტიამ, მათ შორის პარტია „იბლოკომ“, 7-პროცენტის ბარიერი ვერ გადალახა.

მიუხედავად იმისა, რომ „ედინაია რასია“ მხარდაჭერამ იკლო, ვლადიმირ პუტინმა განაცხადა, რომ არჩევნების წინასწარი შედეგები ქვეყანას სტაბილური განვითარების პერსპექტივას უქმნის. პრეზიდენტმა დიმიტრი მედვედევმა კი პროცესს „დემოკრატიული“ უწოდა.

„პარტია „ედინაია რასია“ მოცემულ მომენტში ლიდერია და, როგორც ჩანს, ყველაზე დიდ პოლიტიკურ ძალას

წარმოადგენს, რომელიც სახელმწიფო სათათბიროში მოხვდა“, – განაცხადა მედვედევმა.

არჩევნების პროცესს თან ახლდა ბრალდებები დამკვირვებლებზე ზეწოლასა და საარჩევნო პროცედურების დარღვევის შესახებ. რუსეთის ცენტრალური საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარის, ვლადიმირ ჩუროვის ინფორმაციით, ამ დრომდე კომისიაში 117 საჩივარი შევიდა. როგორც ჩუროვმა განაცხადა, ყველა საჩივარს განიხილავენ და გამოიძიებენ. უფლებადამცველები ადამიანის უფლებების დარღვევაში ადანაშაულებენ ჩეჩნეთის ხელმძღვანელს რამზან კადიროვს. ჩეჩნეთში „ედინაია რასია“ 99-პროცენტის მხარდაჭერა მიიღო. ოპოზიციური პარტიების, მათ შორის, „კომუნისტური პარტიისა“ და პარტია „იბლოკოს“ დამკვირვებლების თქმით, მათ ნორმალური მუშაობის საშუალება არ ჰქონდათ. გავრცელდა ინფორმაცია, თითქოს „ედინაია რასიას“ წარმომადგენლები ამომრჩევლებს ხმის მიცემის სანაცვლოდ უფასო საკვები პროდუქტების დარიგებას დაჰპირდნენ. დარღვევები დააფიქსირეს უცხოელმა დამკვირვებლებმაც. ეუთოსა და ევროპის საბჭოს დამკვირვებლების ცნობით, არჩევნების პროცესი მოკლებული იყო სამართლიანობას, შეზღუდული იყო კონკურენცია და გამოკვეთილი იყო მიკერძოება მმართველი პარტიის სასარგებლოდ.

არჩევნების პარალელურად მოსკოვსა და სანკტ-პეტერბურგში საპროტესტო აქციები გაიმართა. აქციებზე 150-მდე ადამიანი დააკავეს. მათ შორის მოხვდნენ ოპოზიციის ლიდერები, სერგეი უდალცოვი და ედუარდ ლიმონოვი. რადიოსადგურ „ეხო მასკვის“ საიტზე კი კიბერშეტევა განხორციელდა.

ევროპის ქვეყნების თანხმობა საპროტესტო აქციებზე

9 დეკემბერს ბრიუსელში ევროკავშირის წევრი ქვეყნების სამიტი იმართება. სამიტამდე 4 დღით ადრე პარიზში ერთმანეთს საფრანგეთის პრეზიდენ-

ტი ნიკოლა სარკოზი და გერმანიის კანცლერი ანგელა მერკელი შეხვდნენ. მათ ევროკავშირის სამიტზე განსახილველ თემებზე ისაუბრეს.

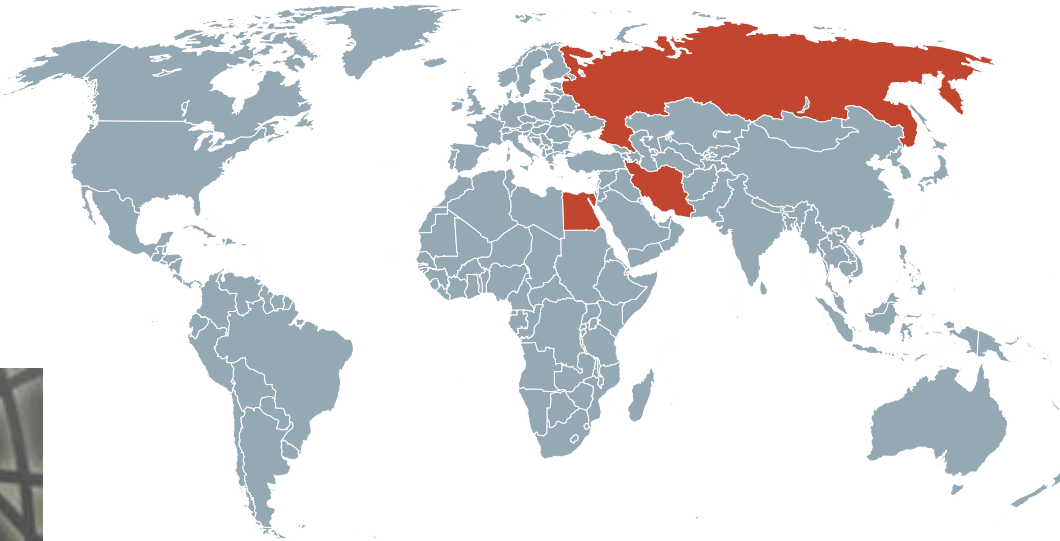
ევროკავშირის ლიდერებმა სამიტზე ევროზონის კრიზისიდან გამოსვლის გეგმა უნდა წარმოადგინონ. საფრანგეთის პრეზიდენტმა ნიკოლა სარკოზიმ აღნიშნა, რომ გერმანიამ და საფრანგეთმა მნიშვნელოვანი ფუნქცია უნდა შეასრულონ ევროზონის სტაბილური ფუნქციონირებისათვის. ევროპის ქვეყნებისათვის მთავარი გამოწვევა ევროს გამყარება და ევროპის ქვეყნებში ვალის კრიზისის დაძლევაა. იგეგმება ევროზონის ქვეყნების მჭიდრო საბიუჯეტო კავშირის შექმნა და საბიუჯეტო დისციპლინის დასაცავად საჭირო ზომების მიღება.

„ახალი ხელშეკრულება უნდა ითვალისწინებდეს სანქციების ავტომატურად ამოქმედებას იმ ქვეყნების მიმართ, რომლებიც გადააჭარბებენ ბიუჯეტის დაშვებული დეფიციტის სამპროცენტთან ზღვარს“, – განაცხადა სარკოზიმ.

თუკი ევროკავშირის ქვეყნები კრიზისიდან გამოსვლის გეგმას დაამტკი-

ცებენ, ევროპის ქვეყნები დამატებით ფინანსურ დახმარებას მიიღებენ ევროპის ცენტრალური ბანკისა და საერთაშორისო სავალუტო ფონდისგან. გეგმის დასამტკიცებლად შესაძლოა საჭირო იყოს ევროკავშირის წევრი 27 ქვეყნის თანხმობა, თუმცა შესაძლებელია მხოლოდ ევროზონის ქვეყნების მხარდაჭერაც საკმარისი აღმოჩნდეს.

სანუსიები ირანის წინააღმდეგ

ურთიერთობა დასავლეთსა და ირანს შორის ბოლო პერიოდში მნიშვნელოვნად დაიძაბა. უთანხმოება განაპირობა ირანის ბირთვულმა პროგრამამ. დასავლეთში შიშობენ, რომ ამ პროგრამას ირანი საკუთარი ბირთვული იარაღის შესაქმნელად იყენებს. ირანში კი აცხადებენ, რომ პროგრამა მშვიდობიან მიზნებს ემსახურება.

ამ პროგრამის გამო გასულ კვირას ბრიტანეთმა ირანის წინააღმდეგ სანქციები დაანესა. სანქციები გააპროტესტეს თეირანში, რასაც აქციის მონაწილეების მხრიდან ბრიტანეთის საელჩოზე თავდასხმა მოჰყვა. საპასუხოდ ბრიტანეთმა თეირანში თავისი საელჩო დახურა. ბრიტანეთის საგარეო საქმეთა მინისტრმა, უილიამ ჰეიგიმ კი ყველა ირანელ დიპლომატს 48 საათის განმავლობაში ბრიტანეთის დატოვებისკენ მოუწოდა. ირანელმა დიპლომატებმა და ირანის საელჩოს თანამშრომლებმა ბრიტანეთი 3 დეკემბერს დატოვეს.

„ბრიტანეთის მთავრობა ცდილობს, ჩვენს ორ ქვეყანას შორის შექმნილი პრობლემა ევროპის სხვა ქვეყნებზეც განავრცოს, მაგრამ ევროპის ქვეყნებმა ირანთან კავშირები ამ კრიზისს არ უნდა დაუქვემდებარონ“, – განაცხადა ირანის საგარეო საქმეთა მინისტრმა რამინ მეჰმანპარასტამა.

თავის მხრივ, ირანის წინააღმდეგ სანქციებს ატარებს ამერიკის შეერთებული შტატები. ამერიკის სენატმა 3 დეკემბერს ირანის ცენტრალური ბანკის მიმართ სანქციების დაწესებას დაუჭირა მხარი. ირანის ცენტრალური ბანკი ქვეყნის ნავთობის ექსპორტიდან შემოსული თანხების გაადარიცხვებს აწარმოებს. სენატის მიერ დამტკიცებული სანქციები კი ამ ბანკის გლობალური საბანკო სისტემისგან მოწყვეტას გულისხმობს. დოკუმენტი წარმომადგენლობითმა პალატამ და პრეზიდენტმა უნდა დაამტკიცონ. ამის პარალელურად, ირანმა 3 დეკემბერს გაავრცელა ინფორმაცია, რომ ამერიკის შეერთებული შტატების უპილოტო თვითმფრინავი ჩამოაგდო. ირანული მედიის ცნობით, უპილოტო თვითმფრინავი RQ-170 ირანის შეიარაღებულმა ძალებმა ქვეყნის აღმოსავლეთით ჩამოაგდეს. ავღანეთში ნატოს ხელმძღვანელობით მოქმედ სამხედრო ძალებში კი განაცხადეს, რომ შესაძლოა საუბარია თვითმფრინავზე, რომელთან კონტაქტიც ერთი კვირის წინ დაკარგეს.

ეგვიპტის აჩრევნებში ისლამისტური ძილი

ეგვიპტეში 5-6 დეკემბერს საპარლამენტო არჩევნების მეორე ტური ჩატარდა. შედეგად ეგვიპტის მოსახლეობამ 52 მანდატზე სასურველი კანდიდატი

უნდა აირჩიოს. ამ მანდატებისათვის ის კანდიდატები იბრძვიან, ვინც პირველ ტურში მოიპოვა გამარჯვება. მიმდინარე არჩევნებში „მუსლიმურ სამშობთან“ დაკავშირებული პოლიტიკური პარტიები ლიდერობენ, მათ შორის „თავისუფლებისა და სამართლიანობის პარტია“. არჩევნებში მესამე ადგილზე „ლიბერალური პარტია“ გავიდა. „მუსლიმთა სამშოს“ წარმომადგენელმა თავიანთ მეტოქეებს მოუწოდეს, „შეურიგდნენ ხალხის მიერ გამოხატულ ნებას“.

საპარლამენტო არჩევნების პირველი ტური გასულ კვირაში ჩატარდა. საარჩევნო პროცესი იანვრის ბოლოს უნდა დასრულდეს. არჩევნებში ისლამისტური პარტიის გამარჯვება, სავარაუდოდ, გააძლიერებს „მუსლიმთა სამშოს“ პოზიციებს დროებით სამხედრო მთავრობასთან ბრძოლაში. ეგვიპტის ახალმა პარლამენტმა ახალი კანონმდებლობით ქვეყანა პრეზიდენტის არჩევნებისთვის უნდა მოამზადოს. □

25 ათას დოლარად თვეში ბიძინა ივანიშვილმა ვაშინგტონში ლობისტური ფირმა BGR Govrenment Affairs LLC დაიქირავა.

1 წელი და 2 თვე გაატარეს ქართულ ციხეში ებრაელმა ბიზნესმენებმა, რონი ფუქსმა და ზევე ფრენკელმა, რომლებიც პრეზიდენტმა სააკაშვილმა 2 დეკემბერს შეიწყალა.

110 მილიონი დოლარის ნაცვლად საქართველო ებრაელი ბიზნესმენის, რონი ფუქსის კომპანიას „ტრამექს ინტერნეიშენალს“ 37 მილიონ დოლარს გადაუხდის.

23 მილიონი ლარი დაიხარჯება საქართველოს ეროვნული უსაფრთხოების პოლიტიკის განსახორციელებლად 2012 წელს.

49,6 მილიონი ლარით დაფინანსდება საქართველოს საზოგადოებრივი მაუწყებელი 2012 წელს.

200 მილიონი ლარი უნდა დაიხარჯოს 4 წლის განმავლობაში ახალი ქალაქის ლაზიკას ასაშენებლად.

500 ათასი ადამიანი იცხოვრებს ქალაქ ლაზიკაში პრეზიდენტ სააკაშვილის ცნობით.

4 დეკემბერს ქართულმა ჯგუფმა “candy” ერევანში გამართულ საბავშვო ევროვიზიაში გაიმარჯვა.

„ვაჭრობის მსოფლიო ორგანიზაციაში მიმდინარე მოლაპარაკებებისას საქართველო ცივილიზებული სამყაროს გონიერ და მოქნილ პარტნიორად გამოჩნდა“.
საქართველოს ეროვნული უშიშროების საბჭოს მდივანი გიგა ბოკერია

„ივანიშვილი ჩვენთვის კარგიცაა – ფორმას არ დაგვაკარგვინებს“.
მიხეილ სააკაშვილი,
საქართველოს პრეზიდენტი

„[სამხრეთ ოსეთში] არჩევნების პროცესის რამდენიმე მონაწილეა. ისინი სხვადასხვა კლანს წარმოადგენენ და ხანდახან უპირისპირდებიან ერთმანეთს. ასეთი ჩხუბები, რა თქმა უნდა, აზიანებს სახელმწიფოს ინტერესებს, რომელთაც ჩვენ ყოველთვის ვუჭერდით მხარს და მომავალშიც გავაგრძელებთ მხარდაჭერას“.
დimitრი მედვედევი, რუსეთის პრეზიდენტი

„უკვე დადგენილია, რომ სამხრეთ ოსეთში „ნარინჯისფერ რევოლუციას“ საქართველოს სპეცსამსახურები აფინანსებენ“.
ედუარდ კოკოითი, სამხრეთ ოსეთის დე ფაქტო პრეზიდენტი

„რუსეთის პოლიტიკური სისტემა უნდა შეიცვალოს ისე, რომ რეალურად ხალხის ძალაუფლებას წარმოადგენდეს“.
მიხეილ გორბაჩოვი, ყოფილი საბჭოთა კავშირის პრეზიდენტი

**„ძვირფასო ვლად!
არაბული გაზაფხული გიახლოვდება“.**
სენატორ ჯონ მაკკეინის მიმართვა ვლადიმერ პუტინს
სოციალურ ქსელ „ტვიტერში“

რადიოქალაქი წარმოგიდგენთ

ყოველ სამუშაო დღეს

17:30

ბადაცემას

დღის ბიზნეს სტუმარი

მანია ჯავახიშვილთან ერთად

ფოტო: ლევან სარგოლაძე

უქმნის თუ აჩა ჰჩი საფხითხას ჯიხუჩაბ

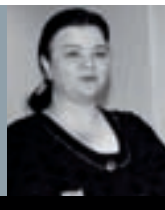
ლიანს

კამათს აზრი ეკარგება, თუ არ შევთანხმდით ძირეულ საკითხზე: ესაა სახელმწიფოებრივი მიდგომა პრესის, როგორც განსაკუთრებული მნიშვნელობის ბიზნესისადმი და მას, თავისი არსით გავუტოლებთ, სწრაფი კვების, პირობითად, შაურმის ბიზნესს. წინააღმდეგი არავინაა, ეს ბიზნესიც განვითარდეს, მაგრამ, საინტერესოა, რატომ გაფერმკრთალდა და დაკარგა აზრი ყველა იმ არგუმენტმა პრესის განსაკუთრებული მნიშვნელობის შესახებ 2004 წლის შემდეგ, როცა მაშინ ოპოზიციაში მყოფი, დღეს ხელისუფლებაში მოკალათებული პერსონები თავგამოდებით უჭერდნენ მხარს?!

თუ მერიის ლოზუნგი მხოლოდ ლოზუნგი არ არის და მიზანი მართლაც ბიზნესის თავისუფლებაა, მაშინ რატომ გვაქვს მოლოდინი, რომ მამასისხლად შექცნილ პატარა ჯიხურებში მენარმე ნაკლებმომგებიან პროდუქციას – ჟურნალ-გაზეთებს და წიგნებს გაყიდის და არა პირობითად, შაურმას?!

ია მამალაძე

საქართველოს რეგიონული მედიის ასოციაციის თავმჯდომარე

ყურადღება მიაქციეთ იმ ხელშეკრულებების შინაარსს, რომელსაც მერია აუქციონში გამარჯვებულებთან აფორმებს: ამ ხელშეკრულებით დასაშვებია გამარჯვებულებთან შეხვედრა და ფასებზე მოლაპარაკება; ამასთან, მესაკუთრე, ანუ მერია, იტოვებს უფლებას, ნებისმიერ დროს მოთხოვოს მეიჯარეს ადგილის გათავისუფლება.

წარსული გამოცდილების საფუძველზე, ამ შემთხვევაშიც შეგვიძლია, ვარაუდი გამოვთქვათ „ბანალური“ სქემის შესახებ - ხელისუფლება კონკრეტულ ბიზნესკომპანიებს აიძულებს მონაწილეობა მიიღოს „ათასი ახალი ჯიხურის პროგრამაში“, ამოქაჩოს უზარმაზარი თანხები, თან სწორედ „თავისუფალი ბიზნესის“ ხელით, ირიბი ფორმით გათავისუფლდეს არა-

სასურველი კრიტიკული მედიაპროდუქციისგან.

თუ ასე არ არის, რატომ არ სურს ხელისუფლებას, შეხვდეს დაინტერესებული მხარეების ფართო სპექტრს? რატომ მიმდინარეობს ეს კამპანია ფორსირებულად? უმეტესად ღამით რატომ იღებენ იმ საგაზეთო ჯიხურებს, რომლის მეპატრონეებსაც ყველა დოკუმენტი წესრიგში აქვთ, თანაც, იმ ადგილებიდან, რომლებიც ჟურნალ-გაზეთებისა და წიგნების მყიდველთა ცნობიერებაში, ქალაქის ტრადიციულ მეხსიერებაში ჩაბეჭდილი; რა არგუმენტია იმის წინააღმდეგ, რომ სწორედაც ათასი ახალი საგაზეთო ჯიხურის პროგრამა დავგეგმოთ, რომელიც ამ ბიზნესით დაინტერესებულ ადამიანებს სპეციალიზებულ აუქციონში მონაწილეობის შესაძლებლობას მისცემს. რა გვიძლის ხელს, რომ ცივილიზებული ევროპის მსგავსად, საზოგადოებამ სრულად და შეუზღუდავად ისარგებლოს კონსტიტუციური უფლებით მისთვის ხელსაყრელი ფორმით მიიღოს და გაავრცელოს ინფორმაცია?! მერიის დანიშნულება ხომ მხოლოდ ხელსაყრელი, ხარისხიანი და საზოგადოებაზე მორგებული სერვისების შეთავაზებაა!

სახლის ბავხსაქებას ის იქაით ბასაქა?

არა

თბილისის მერია ახალ პროექტს მცირე და საშუალო ბიზნესის ხელშეწყობის მიზნით ახორციელებს. ქალაქში არსებული ძველი და უსახური ჯიხურების ნაცვლად, თბილისში ახალი, თანამედროვე დიზაინის ჯიხურები დაიდგმება.

თუკი აქამდე დედაქალაქის მასშტაბით 250-მდე ადგილზე იყო ჯიხურის ნებართვა გაცემული, დღეს ქალაქის მასშტაბით 1 000 ადგილი გამოყოფილი.

ამ საკითხის პოლიტიზირება არასწორია. თბილისის მერიის მიზანია, ყველა დაინტერესებული პირი თანაბარ პირობებში იყოს. საქმე ეხება ქვეყანაში ჯანსაღი კონკურენციის შექმნასა და ბიზნესის განვითარებას. ამიტომაც შეირჩა ოპტიმალური ვარიანტი ინტერნეტაუქციონის სახით.

ყველა ფიზიკურ თუ იურიდიულ პირს, ვისაც ნებართვის საფუძველზე უდგას ჯიხური, ხელშეკრულების დასრულებამდე ჯიხურის აღება არ ევალება. თუმცა შეუძლია

ბაჩო დოლიძე
თბილისის მერიის
პრესსპიკერი

აუქციონის წესით კვლავ მოიპოვოს უფლება.

გამონაკლისის დაშვება და გარკვეული პირობისთვის ჯიხურის ჩადგმის ნებართვის მიცემა ინტერნეტაუქციონის გარეშე, იმ ადამიანების უფლებებს დაარღვევს, რომლებმაც აუქციონში მიიღეს მონაწილეობა და გამარჯვდნენ.

აუქციონში მონაწილეებისთვის არ არსებობს შეზღუდვები, აქედან გამომდინარე, მსურველებს შეუძლიათ პრესასთან ერთად ჯიხურში განათავსონ სხვადასხვა სახის პროდუქცია, როგორც ეს აქამდეც ჰქონდათ. ამით ისინი ჩვეულებრივ კონკურენტუნარიანები ხდებიან. გაურკვეველია იმაზე საუბარი, რომ ეს ბიზნესი ვერ გაუძლებს კონკურენციას, რადგან

პრესის ჯიხურებში აქამდეც იყიდებოდა თამბაქო, გამაგრებული სასმელები, თუ სხვა სახის პროდუქცია. ასევე ამ პირებს შეუძლიათ გააფორმონ ხელშეკრულებები გამარჯვებულ კომპანიებთან.

დღემდე ჩატარებულია სულ ხუთი აუქციონი, სადაც გამოტანილი იყო 250 ლოტი, აქედან 93 ლოტზე გამოვლინდა გამარჯვებული, 157 ლოტზე კი კონკურენცია არ ყოფილა. აქედან გამომდინარე, უსაფუძვლოა იმ ადამიანების პრეტენზია, ვინც აცხადებენ, რომ კონკურენციას ვერ უძლებენ.

უკვე ჩატარებულმა აუქციონებმა აჩვენა, რომ მასში მონაწილეობა მიიღეს პრესის გამაგრებულმა კომპანიებმა. ზოგმა შეძლო გამარჯვება, ზოგმა ვერა, თუმცა ესეც კანონზომიერია, რადგან კონკურენცია არის ჯანსაღი და გამჭვირვალე.

ნებისმიერ მსურველს შეუძლია, შევიდეს ვებ-გვერდზე www.iauction.ge, დარეგისტრირდეს, აირჩიოს მისთვის სასურველი ადგილი, გადაიხადოს 500 ლარი ბე-ს სახით და ჩაერთოს ელექტრონულ აუქციონში. იჯარის წლიური საწყისი ფასი არის 1000 ლარი. **■**

ჩა უნდა ბაიბათონ ჟუინაღისტაბა იღისთვის, ჰომ ბეღის სახისხი ბაუბჯოხასღს?

გიორგი ცხაღაია
იღისა უნივერსიტეტის
პოლიტიკური
მეცნიერების
მაღისტრანტი

მეღის ხარისხის გაუმჯობესება მხოლოდ ჟურნალისტების კოლექტიური ძალისხმევით არის შესაძლებელი.

„მაესტროს“ გარშემო ატეხილმა სკანდალმა, ვფიქრობ, კიდევ ერთხელ უნდა დაგვაფიქროს იმაზე, თუ რა სტანდარტებს უნდა მოველოდეთ მედიისგან. კინმარიშვილსა და ლლონტს შორის დაპირისპირებამ ჟურნალისტების საქმიანობას ხელი შეუშალა და სარედაქციო დამოუკიდებლობა ეჭვქვეშ დააყენა. დაპირისპირების დეტალებს არ გავყვები, რაკი იურიდიული დავის შესახებ საკმარის ინფორმაციას ვერ ვფლობ. შესაბამისად, სამართლებრივ შეფასებებს დაველოდები.

ამ სტატიაში იმაზე ვაპირებ საუბარს, თუ რას ნიშნავს და რისთვის გეჭირდება მედიის მიუკერძოებლობა, აამაღლებს თუ არა ქართული მედიის ხარისხს სარედაქციო დამოუკიდებლობა და რა შეიძლება იყოს დღევანდელი მდგომარეობიდან ყველაზე ეფექტური გამოსავალი.

ზოგიერთი პატივსაცემი ადამიანისგან არაერთხელ გამიგონია, თითქოს ჟურნალისტური ობიექტურობა მითია და ჟურნალისტები დაბალანსებული ფაქტების ნაცვლად, საზოგადოებას თავიანთ მიკერძოებულ პოზიციას უნდა აწვდიდნენ. ამ მოსაზრების ავტორები იმასაც ამტკიცებენ, რომ ობიექტურობაზე პრეტენზიის მქონე მედია, სინამდვილეში, ძალაუფლების მპყრობელთა ინტერესებს ემსახურება, რადგან დაპირისპირებულ მხარეებს თანაბრად აშუქებს და მართალსა და მტყუანს ერთმანეთისგან არ არჩევს.

ვფიქრობ, ობიექტურობის საკითხი სცდება ჟურნალისტის ფარგლებს და

ზოგადად, სოციალური და პოლიტიკური თეორიის პრობლემას წარმოადგენს. შევეცდები, ობიექტურობა, პირველ რიგში, ამ პერსპექტივიდან დავინახო. ჟურნალისტური ობიექტურობის თემა ხშირად სწორედ იმიტომ ხდება გაუგებრობის გამომწვევი მიზეზი, რომ ფართო თეორიული კონტექსტისგან დამოუკიდებლად განიხილება.

რას ვგულისხმობთ, როდესაც ვამბობთ, რომ ჟურნალისტი ობიექტურად აშუქებს? ნიშნავს თუ არა ეს იმას, რომ მონოდებული ინფორმაცია რეალობის ჭეშმარიტ სურათს ასახავს?

მთავარი პრობლემა ამ საკითხების განხილვის დროს „ჭეშმარიტების“ ცნებასთან გვექმნება. დემოკრატიული პოლიტიკის არსი ის არის, რომ იგი ჭეშმარიტების აბსოლუტისტურ გაგებას ანგრევს და კონვენციური (ის, რაზეც შეთანხმებაა შესაძლებელი) გაგება შემოაქვს.

დემოკრატიულ საზოგადოებაში შეურყეველი ჭეშმარიტებები არ არსებობს: ყველაფერი შეგვიძლია ეჭვქვეშ დავაყენოთ. ერთი რომელიმე ჭეშმარიტება პოლიტიკურად გარანტირებული არ არის (მაგალითად, როგორც თეოკრატიაში, ან ტოტალიტარულ რეჟიმებში).

თავად ქვეყნის უმაღლესი კანონი – კონსტიტუციაც კი არ გამოხატავს აბსოლუტურ ჭეშმარიტებას, რომელიც მარადიულად უცვლელია. კონსტიტუციაში შესაძლებელია ცვლილებების შეტანა. მაგალითად, საქართვე-

ლოს კონსტიტუციაში მისი მიღების დროიდან, 20-ზე მეტი ცვლილება შევიდა. ამერიკის კონსტიტუციაში კი 27 შესწორებაა შესული (მათ შორის, პირველი ათი შესწორება, რომელიც ცნობილია, როგორც Bill of Rights და მოქალაქეების ძირითად უფლებებს განმარტავს).

თუკი დემოკრატიულ საზოგადოებაში ყველაფერი გადახედვას ექვემდებარება, რა უნდა მივიჩნიოთ ასეთი საზოგადოების „უმაღლეს სიკეთედ“? ასეთი სიკეთეა დემოკრატიული საჯარო სივრცე, რომელიც გვაძლევს საშუალებას, რომ ჭეშმარიტების, სიკეთის და სამართლიანობის ჩვენეული ცნებები საჯაროდ გამოვიტანოთ და მასზე კამათი შევძლოთ. მედია სწორედ ამ საჯარო სივრცის ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი შემადგენელი ნაწილია.

ზემოთქმულიდან გამომდინარე, მედია უნდა ცდილობდეს, რომ წაახალისოს დემოკრატიული საჯარო სივრცე, რომელშიც პოლიტიკურ ოპონენტებს ექნებათ არგუმენტების წარმოდგენისა და დაცვის საშუალება.

ინფორმაციის გადაცემის დროს, მედია უნდა ცდილობდეს, რომ აქცენტი გაამახვილოს სარწმუნო ფაქტებზე – ისეთებზე, რომლის დადასტურება შეუძლიათ თვითმხილველებს, ან წერილობით, აუდიო თუ ვიდეომასალას (რაზეც შეთანხმების მიღწევის მეტი შანსი არსებობს).

თუ მედია ამ ფუნქციაზე უარს იტყვის, მაშინ დემოკრატიული საჯარო

რო სივრცე ვერ შეიქმნება. ფაქტებისა და დაბალანსებული ინფორმაციის გადაცემის გარეშე, შეუძლებელია, რომ ოპონენტებმა ჯანსაღი დისკუსიის გამართვა შეძლონ.

მკითხველი, ალბათ, მისაყვედურებს და მეტყვის, რომ ჩვენ სრულფასოვან დემოკრატიაში არ ვცხოვრობთ, აქ პოლიტიკურ ოპონენტებს შორის ურთიერთობას კანონი ვერ არეგულირებს და ამიტომ, ობიექტური პოზიციის დაცვას აზრი არ აქვს. ამაზე პასუხის არის, რომ სხვებს ჩვენი საკუთარი მაგალითით უნდა ვუჩვენოთ მაქსიმალური ობიექტურობა და დაბალანსებულობა.

იმისათვის, რომ ჟურნალისტებმა შეძლონ იყენონ მაქსიმალურად ობიექტურები, ისინი პოლიტიკური და სხვა სახის გავლენებისგან უნდა გათავისუფლდნენ. თუმცა, ისიც ფაქტია, რომ დამოუკიდებლობის უზრუნველყოფის რეალური სამართლებრივი მექანიზმები არ არსებობს.

2010 წელს საქართველოს პარლამენტმა მიიღო კანონი, რომელიც ოფშორულ ზონებში დარეგისტრირებულ კომპანიებს ქართულ მედიაში წილის ქონას უკრძალავს. ამავე კანონპროექტის მიხედვით, მედიაკომპანიების მფლობელების ვინაობა გამჭვირვალე უნდა ყოფილიყო.

სამწუხაროდ, ამ ნაბიჯმა ქართული მედიის ხარისხი ვერ გააუმჯობესა.

„მექსტროში“ მომხდარ მოვლენებზე ამერიკის ელჩმა ჯონ ბასმა განცხადება გააკეთა, სადაც აღნიშნა, რომ ამჯერად პრობლემიდან გამოსავალი სარედაქციო პოლიტიკის მუშაობაში უნდა ვეძებოთ.

სამწუხაროდ, მედიის ხარისხზე გადამწყვეტ გავლენას ვერც სარედაქციო პოლიტიკის გამჭვირვალეობა იქონიებს, რადგან კომპანიის მმართველებს თავიანთი ხელქვეითების ირიბი კონტროლი მაინც შეუძლიათ – მათ აქვთ უფლება, რომ ისინი ნებისმიერ დროს დაითხოვონ სამსახურიდან.

სიტუაციიდან ერთადერთი გამოსავალი ერთგვარი ჟურნალისტური პროფკავშირების შექმნაა, რომელიც

ჟურნალისტური სტანდარტების აღსრულების გარანტია იქნება.

ასეთი ტიპის გაერთიანება უკვე არსებობს „მედიის საბჭოს“ სახით, მაგრამ პრობლემა ის არის, რომ მასში განევრიანებისგან პროსახელისუფლებო მედიის წარმომადგენლები თავს იკავებენ. დღესდღეობით, ჟურნალისტური ეთიკის ქარტიას სულ 154 ხელმომწერი ჰყავს.

■ იმისათვის, რომ ჟურნალისტებმა შეძლონ იყენონ მაქსიმალურად ობიექტურები, ისინი პოლიტიკური და სხვა სახის გავლენებისგან უნდა გათავისუფლდნენ. თუმცა, ისიც ფაქტია, რომ დამოუკიდებლობის უზრუნველყოფის რეალური სამართლებრივი მექანიზმები არ არსებობს.

ჟურნალისტურ ქარტიაზე ხელმწერა სარედაქციო დამოუკიდებლობის უზრუნველყოფას ირიბად შეუწყობს ხელს. მართალია, მედიაკომპანიების მმართველებს კვლავ შეეძლებათ მათთვის მისაღები კანდიდატების შერჩევა და საპასუხისმგებლო თანამდებობებზე დანიშვნა, მაგრამ „მედია საბჭო“ (რომლის ხელმომწერებიც ეს კანდიდატები იქნებიან), მათი საქმიანობის მონიტორინგს უზრუნველყოფს – შეამოწმებს იმას, თუ რამდენად შეესაბამება ჟურნალისტების საქმიანობა ჟურნალისტური ეთიკის სტანდარტებს.

ასეთ შემთხვევაში, მედიაკომპანიების მმართველებს ნაკლები შესაძლებლობა დარჩება იმისთვის, რომ სარედაქციო პოლიტიკაზე რადიკალური ზეგავლენა იქონიონ. ყოველი ახლად დანიშნული რედაქტორი თავს ჟურნალისტური სტანდარტების დაცვით გაიმართლებს. თუ რედაქტორი თავად გადამწყვეტს არაკეთილსინდისიერად მოქცევას, მაშინ „მედია საბჭო“ მის მიერ ჩადენილ დარღვევებს (მაგალითად, ფაქტების განზრახ დამახინჯებას და ამით მოსახლეობის შეცდომაში შეყვანას, პირადი ცხოვრების უფლების შელახვას და ა.შ.) გამოააშკარავებს და მას საჯარო საყვედურს გამოუცხადებს.

„მედია საბჭოში“ გაერთიანება ყველა ჟურნალისტის ინტერესებში შედის – ეს ჟურნალისტებს დამქირავებლებთან ურთიერთობებში დამატებით დაცვის მექანიზმებს შეუქმნის. დღევანდელი მდგომარეობიდან გამოსვლა მედიის მუშაკებს მხოლოდ კოლექტიური ძალისხმევით შეუძლიათ. თუ „მედია საბჭო“ საკმარის ნდობასა და ავტორიტეტს მოიპოვებს, პროსახელისუფლებო არხებში დასაქმებული ჟურნალისტებიც იძულებულნი გახდებიან, რომ გაერთიანებას შეუერთდნენ. ხოლო იმ შემთხვევაში, თუ არ შეუერთდებიან, მათი ტელეარხების ნდობა ნელ-ნელა უფრო მეტად დაინევის და მათ პროფესიულ კარიერას მეტი ზიანი მიადგება. ■

მდივნიანი პოლიტიკა

მარკ მალენი

წინასაარჩევნო პერიოდში დეპრესიის მომგვრელია იმის ყურება, თუ როგორ ირჩევენ კანდიდატებს პოლიტიკური პარტიები. ეს საუკეთესო და ამავე დროს, ყველაზე უფრო სამწუხარო ილუსტრაციაა იმისა, თუ რამდენად სუსტია ქართული პოლიტიკური სისტემა და პარლამენტი.

მმართველ პარტიას ჰყავს კონსტიტუციური უმრავლესობა, რის მეშვეობითაც ის პოლიტიკის მარტივად და მოხერხებულად კეთებას შეეჩვია. ამიტომ, მას საშინლად სურს, რომ პარლამენტში კვლავ უმრავლესობით დარჩეს. ახლანდელი საარჩევნო კანონი ისეა მოწყობილი, რომ გარეგნულად რაც შეიძლება დემოკრატიული გამოჩნდეს (განსაკუთრებით, უცხოელებისათვის), თუმცა ამავე დროს, კანონის მიხედვით, მმართველ პარტიას ან მასთან დაახლოებულ პოლიტიკურ ჯგუფებს შეუძლიათ საპარლამენტო ადგილების ორი მესამედის მოპოვება, ისე, რომ პროპორციულად გაცილებით მცირე რაოდენობის ხმები დააგროვონ.

სანამ ივანიშვილი გამოჩნდებოდა, იმის დიდი ალბათობა იყო, რომ მმართველ პარტიას კონსტიტუციური უმრავლესობა მოეპოვებინა, რაც იმას ნიშნავს, რომ „ნაციონალური მოძრაობა“ ადგილების ორ მესამედს იმ შემთხვევაშიც კი მიიღებდა, თუ ამომრჩევლების ორი მესამედი მის წინააღმდეგ მისცემდა ხმას. ამის მისაღწევად მმართველ პარტიას ბევრი საშუალება ჰქონდა, მაგრამ მათი მთავარი უპირატესობა ამჟამინდელი საარჩევნო კანონის ის მუხლი იყო, რომლის მიხედვითაც მაჟორიტარი კანდიდატი, რომელიც ხმების 30 %-ზე მეტს აგროვებს, არჩევნებში მეორე ტურის გამართვის გარეშე იმარჯვებს. სხვა სიტყვებით რომ ვთქვათ, თუ საარჩევნო ოლქში ამომრჩევლების 70 % მმართველი პარტიის კანდიდატის წინააღმდეგ მისცემს ხმას და ეს ხმები სხვადასხვა ოპოზიციონერ კანდიდატზე გადახანილდება, ხელისუფლების

კანდიდატი მაინც გაიმარჯვებს. ეს საშინელი სისტემა და პირველ რიგში, იმაზე გვაფიქრებს, თუ რატომ ემინია მმართველ პარტიას 50 %-იანი ბარიერისა და მეორე ტურის დანიშნვის.

გამოდის, რომ ამ სისტემის პირობებში, კანდიდატების უმრავლესობა პარტიული სიდიდან იქნება. ამ სიაში მყოფი კანდიდატების სისუსტე კი ის არის, რომ ისინი პარტიამ აირჩია და აქედან გამომდინარე, ეცდებიან, რომ მხოლოდ პარტია ასაიმოვნონ, იმის ნაცვლად, რომ ამომრჩევლების ინტერესების დასაკმაყოფილებლად დამოუკიდებლად და მუყაითად იმუშაონ. ახლანდელ პარლამენტს სწორედ ეს პრობლემა აქვს: იგი, უბრალოდ, მმართველი გუნდის ბრძანებებს ასრულებს. პარლამენტი ბიუროკრატიულ საკონტროლო პუნქტად გადაიქცა, რომელსაც მთავრობისგან წამოსული ინიციატივები გაივლის იმისთვის, რომ კანონებად იქცეს. ამ ინიციატივებზე საჯაროდ ძალიან ცოტას მსჯელობენ; საზოგადოებამ არ იცის, თუ რას ნიშნავს და რა უდევს მათ საფუძვლად.

პარლამენტში მოხვედრა ბევრს სურს. ამ ადამიანებისთვის პარლამენტარობას ბევრი დადებითი მხარე აქვს. ისინი იძენენ სტატუსს და იღებენ ისეთ ინფორმაციას, რომელიც შესაძლოა მათი ბიზნეს ინტერესებისთვის ძალზე სასარგებლო აღმოჩნდეს – ისეთ ინფორმაციას, რომელზეც დანარჩენ მოსახლეობას ხელი არ მიუწვდება. მათ ხანდახან კანონმდებლობის იმგვარად შეცვლა შეუძლიათ, რომ თავიანთი ბიზნეს ინტერესები დააკმაყოფილონ. და ასევე, ინგლისურის

მცოდნე კანონმდებლებს საზღვარგარეთ უფასოდ მოგზაურობის შესაძლებლობაც აქვთ.

ფაქტობრივად, ისეთს არავის ვიცნობ, ვინც ახლანდელი ქართველი პარლამენტარებით მოხიბლული იყოს. საქართველოს სხვადასხვა კუთხეში ხალხს ხშირად ვეკითხები, იციან თუ არა, ვინ არის მათი მაჟორიტარი დეპუტატი და ამ კითხვაზე თითქმის ვერავინ მპასუხობს. ასეთი მდგომარეობის გამო, მმართველ გუნდს სურს, რომ ახლანდელი მაჟორიტარებისა და პარტიული სიის დეპუტატების გარკვეული რაოდენობა შეცვალოს.

ამ პროცესს თუ დავაკვირდებით, სამწუხარო სურათს დავინახავთ. პირველ რიგში, გამოჩნდებიან ამბიციური ადამიანები, რომლებიც ამჟამად გუნდის გარეთ იმყოფებიან და რომლებსაც სურთ, რომ ლიდერების კეთილგანწყობა დაიმსახურონ. კლასში მასწავლებლებისთვის საჩუქრების მიმართმევი მოსწავლეებით, უამრავი ადამიანი ძალაუფლების მქონეთა სიმპათიის მოპოვებას ერთგულების დემონსტრირებით შეეცდება. ერთ-ერთი გზა ერთგულების დასამტკიცებლად იმათი უმიზეზოდ გაკრიტიკებაა, ვისაც თავისი ერთგულება საჯაროდ არ გამოუჩენია. ამგვარი კრიტიკის დონე საგრძნობლად მოიმატებს. ასევე, ბევრი განხილვა გაიმართება იმაზეც, თუ ვინ იქნება პასუხისმგებელი „ახალი სახეების“ მოზიდვაზე. მაჟორიტარი დეპუტატები, რომელთაც, ფაქტობრივად, არაფერი გაუკეთებიათ თავიანთი ოლქებისთვის, სოფლებში სიარულს და

იმაზე ლაპარაკს დაიწყებენ, თუ რა გააკეთეს და რას გააკეთებენ მომავალში. ამავე დროს, ბევრმა მათგანმა იცის, რომ უნდა წავიდეს და ეს უკანასკნელნი პოსტის დატოვებისთვის მზადებას უხალისოდ დაიწყებენ. უხალისოდ იმიტომ, რომ მათი სამსახური ასე მცირე ძალისხმევას საჭიროებდა.

ფულის ფაქტორიც არ უნდა დაგვავინცდეს. ბოლო კვირებში მმართველი პარტია ძალზე შენუხდა იმის გამო, რომ ქართულ დემოკრატიას შესაძლოა საარჩევნო კამპანიების უთანასწორო დაფინანსებამ საფრთხე შეუქმნას. ამაზე ფი-

ლობრივ პოლიტიკოსებს ექნებათ საშუალება, რომ საკუთარი შესაძლებლობები გამოავლინონ და ნაციონალურ დონეზე მიაღწიონ წარმატებას. სამწუხაროდ, საქართველოში სისტემა იმდენად ცენტრალიზებულია, რომ შეუძლებელია, ასე იმუშაოს.

ფულის ფაქტორზე საუბრისას, ისიც არ უნდა დაგვავინცდეს, რომ თავისი კანდიდატები ოპოზიციამაც უნდა შეარჩიოს. ჯერჯერობით, ნათელი არ არის, თუ რამდენად ერთიანი იქნება ოპოზიცია, ვისი სახელის ან სახელების გარშემო გაერთიანდება და რა დონის მხარდაჭერას

მოიპოვებს. ამავე დროს, ნათელია ის, რომ პირადად ბიძინა ივანიშვილს წარმატებული ოპოზიციონერი კანდიდატების დასახელების პროცესზე დიდი გავლენა ექნება. ბევრს საუბრობენ იმაზე, თუ რამდენი გააკეთა მან საქართველოსთვის, მაგრამ გულწრფელად რომ ვთქვათ, მას ნამდვილად აქვს საკმარისი ფული იმისთვის, რომ კანდიდატების შესარჩევ კომიტეტში, ამის გარეშეც დაიმკვიდროს ადგილი.

რაზე დაყრდნობით აირჩევს იგი კანდიდატებს? ეს ნამდვილად რთული საკითხია. უამრავი პოლიტიკური პარტიაა, რომლებიც სინამდვილეში პარტიები არ არიან, მაგრამ ჰყავთ ისეთი ლიდერები, რომლებიც ჟურნალისტების სიზარმაცისა და მოუწესრიგებლობის გამო, ახალ ამბებში გამუდმებით ხვდებიან. ისინი ჩნდებიან ახალ ამბებში, რადგან ოპოზიციის ლიდერები არიან და ოპოზიციის ლიდერები არიან იმიტომ, რომ ახალ ამბებში ჩნდებიან. ის ფაქტი, რომ მათ თითქმის არ ჰყავთ მხარდამჭერები ან არ აქვთ სასარგებლო იდეები, საქართველოში არაფერს ნიშნავს. არავინ იცის, რა არგუმენტებს მოიტანენ ისინი, მაგრამ მათ ეს არგუმენტები თავიანთთვის მოჰყავთ.

ვინ იქნებიან სხვა კანდიდატები? მხოლოდ სანდო პირები? რაიმე პრაიმერის მსგავსი სისტემა შეიქმნება? ოპოზიცია პოლიტიკური გადანაცვლების მიღების პროცესისგან რვა წლის მანძილზე დაშორებული იყო, როგორ გადანაცვლენ ამ ფონზე იმას, თუ ვის აქვს კარგი იდეები და ამ იდეების განხორციელების უნარი? რამდენად გამჭვირვალე იქნება კანდიდატების შერჩევის პროცესი? მათ, ვისაც პარლამენტში მოხვედრა სურთ, რა უნდა გააკეთონ მიზნის მისაღწევად? ერთ-ერთი რეალური გზა იმის დასაადგენად, თუ სინამდვილეში რას წარმოადგენს ახალი ოპოზიციური ძალა, იმაზე დაკვირვებაა, თუ რა სისტემას გამოიყენებს ის კანდიდატების შესარჩევად. იგივე შეიძლება ახლანდელ მმართველ გუნდზეც ითქვას. ასე რომ, დავაკვირდეთ პროცესს და იმედი ვიქონიოთ, რომ მლიქვნელობის დონე ზედმეტად კატასტროფული არ იქნება. ■

ქრით ისინი აქამდე თავს არ იწუხებდნენ. პოლიტიკურ კამპანიებს დაფინანსება საჭიროება და გადანაცვლების მიღების კანდიდატებს, ალბათ, ჰკითხავენ, თუ რამდენის შენირვა შეეძლება მათ პოლიტიკური მიზნებისთვის. ეს ყველაფერი კი სასიამოვნო სურათს ნამდვილად არ შექმნის.

არაბუნებრივად ცენტრალიზებული ქართული სახელმწიფოს ერთ-ერთი ყველაზე სამწუხარო ჩავარდნა ის არის, რომ ადგილობრივი ტალანტების გამოვლენისთვის ნაკლები შესაძლებლობა რჩება. თუ თელავს, ზუგდიდს, გორს, ქუთაისს, ან სხვა ქალაქებს მერის პირდაპირი გზით არჩევა შეეძლება, მათ საკრებულოებს რეალური ძალაუფლება და ფინანსური რესურსები ექნებათ, გადანაცვლების ადგილობრივ დონეზე მიიღებენ და ადგი-

■ უამრავი პოლიტიკური პარტიაა, რომლებიც სინამდვილეში პარტიები არ არიან, მაგრამ ჰყავთ ისეთი ლიდერები, რომლებიც ჟურნალისტების სიზარმაცისა და მოუწესრიგებლობის გამო, ახალ ამბებში გამუდმებით ხვდებიან.

ფოტო: ლ. ვახუშტიანი

სახოციან სპეციალური სკოლაში

ინტერვიუ ბავშვთა ფსიქოლოგ
მაია ცირამუასთან

10-დან 18 წლამდე მოზარდების „დევიანტური“ და მართლწესრიგის საწინააღმდეგო ქცევა შესაძლოა სპეციალური ნორმატიული აქტით დარეგულირდეს. რეგულირებისას გამოყენებულ ერთ-ერთ ნორმად ბავშვების სპეციალიზებულ სააღმზრდელო დაწესებულებაში გადაყვანა იგულისხმება. საქართველოს პარლამენტში შესული კანონპროექტი, რომელიც „ზოგადი განათლების შესახებ“ კანონში ცვლილებების შეტანას ითვალისწინებს. კანონპროექტი უკვე განიხილეს პარლამენტის იურიდიულ საკითხთა კომიტეტმა და განათლების, მეცნიერებისა და კულტურის კომიტეტებმა.

კანონში ყურადღებას იქცევს ისეთი ტერმინების გამოყენება, რომელთა ინტერპრეტაციაც არაერთგვაროვნად შეიძლება. როგორ შეაფასებდით კანონპროექტში გამოყენებულ ტერმინოლოგიას?

პირველ რიგში, ტერმინებში დამატებით განმარტებას საჭიროებს „დევიანტური ქცევა“. ეს ძალიან ფართო ტერმინია. დევიანტურ ქცევაში იგულისხმება არა მხოლოდ დანაშაულებრივი ან ასოციალური, არამედ ისეთი ქცევებიც, რომელსაც ფსიქიკური დარღვევები განაპირობებს. ამ ტერმინის დაკონკრეტება აუცილებელია, რათა გაუთვალისწინებელი შედეგები არ მივიღოთ. მაგალითად, ამ კანონის მიხედვით, ბავშვი შეიძლება მოხვდეს სპეციალურ სკოლაში ან სპეციალურ ტიპის სკოლაში. ამ ტიპის სკოლაში სპეციალური დარღვევის მქონე ბავშვები ამა თუ იმ ქმედების დროს

წინდაუხედაობითა და იმპულსურობით გამოირჩევიან. ხშირად ხდებიან უბედური შემთხვევის მსხვერპლი და სოციალური ნორმების დარღვევის გამო დისციპლინურ სასჯელსაც იღებენ ხოლმე.

ზოგადად, ბავშვებში ჰიპერკინეტიკური დარღვევები ხშირია, მაგალითად, ADHD-ის (ყურადღების დეფიციტისა და ჰიპერაქტივობის სინდრომი) მსგავსი დარღვევების მქონე ბავშვები ხშირად ქმნიან პრობლემას სკოლაში, მათ ახასიათებთ ე. წ. მოტორული მოუსვენრობა, ისინი ვერ მართავენ საკუთარ ქცევას, ზეაქტიურები არიან, არ შეუძლიათ დაჯდომა, ამის გამო შლიან სასწავლო პროცესს და თანაკლასელებისადმი აგრესიასაც ამჟღავნებენ, რადგან თანატოლები მათთან ურთიერთობას ხშირ შემთხვევაში გაურბიან და ა.შ.

ამ ბავშვებს სპეციალისტის, ფსი-

ქოლოგის მიზანმიმართული დახმარება სჭირდებათ. ამ კანონით კი ისინი შეიძლება არასწორ ადგილას აღმოჩნდნენ, თან მშობლებს და ოჯახს მონყვევები. დიდა იმის ალბათობა, რომ ბავშვების ქცევა კიდევ უფრო გამწვავდება და მდგომარეობა გაუარესდება.

არსებობს სხვა რისკებიც: ტერმინის ბუნდოვანი განმარტება მანიპულირების და თავისუფალი ინტერპრეტაციების საშუალებას იძლევა და ამ დაწესებულებაში შეიძლება მოხვდეს ფანჯრის ჩამტვრევისთვისაც და სერიოზული კრიმინალური ქცევისთვისაც, ასევე, არა მგონია სწორი იყოს კრიმინალური ქცევისა და მარტივი ქცევითი დარღვევის მქონე ბავშვების ერთ სივრცეში ყოფნა, რადგან ცნობილია, რომ მოზარდები ადვილად ექცვიან ერთმანეთის გავლენის ქვეშ. ეს უკვე ახალ რისკებს ქმნის!

ამიტომ, აუცილებელია დაკონკრეტდეს, რა ტიპის ქცევა იგულისხმება „დევიაციაში“ და რაზე ვრცელდება სპეციალური ღონისძიებები.

ვის შეუძლია ქცევის, როგორც დევიანტურის, კლიფიკაცია?

ფსიქოლოგს, ფსიქიატრს. არ მესმის, რატომ უნდა ჰქონდეს ამის შეფასების უფლება მანდატურს. საიდან შეუძლია მანდატურს იდენტიფიცირება და ნორმისა და კლინიკური შემთხვევის განსხვავება? ეს არც პედაგოგისა და სოციალური მუშაკის კომპეტენციაში შედის.

რა მნიშვნელობა ენიჭება ამ პროცესში ოჯახის ინსტიტუტს?

ოჯახი ძალიან სერიოზული რესურსია, რომლის გამოყენებაც აუცილებელია რთული ქცევის ბავშვების პრობლემების მოსაგვარებლად. საჭიროა მშობლებთან მუშაობა, რადგან მათ ხშირად არ იციან, როგორ მართონ თავიანთი შვილის ქცევა. აქ შემოდის სოციალური მუშაკის როლიც, რომელსაც ბავშვის გარშემო სკოლის, ოჯახისა და ფსიქოლოგის გაერთიანება შეუძლია.

სამწუხაროდ, ჩვენს საზოგადოებაში ბავშვები ოჯახურ სიტუაციაშიც ძალიან დაუცველები არიან. ზოგს საერთოდ არ ჰყავს მშობლები, ან ისინი უცხოეთში არიან წასული სამუშაოდ. ზოგ შემთხვევაში მშობლებს თავად ახასიათებთ ასოციალური ქცევა, წამალდამოკიდებულები არიან და ა.შ. ოჯახის დონეზე ასეთი მაღალი რისკების შემთხვევაში ბავშვებისთვის შეიძლება ძალიან კარგი იყოს დანესებულება, სადაც კარგი სერვისები იქნება და ბავშვი თავისი ემოციური, სოციალური და კოგნიტიური განვითარების შესაბამის დახმარებას მიიღებს.

რამდენად არის დაკავშირებული ბავშვის რთულ ქცევასთან ოჯახის ეკონომიკური მდგომარეობა?

რთული ქცევის ბავშვები ხშირად არიან ეკონომიკურად გაჭირვებული ოჯახებიდან. ბავშვის ქცევაზე აისახება

ის პრობლემები, რაც მას შინ ხვდება. ამ კანონპროექტის მიხედვით, პრობლემების მქონე ოჯახიდან ბავშვი გადაგვყავს დანესებულებაში, იქ ვრთავთ რაღაც სერვისებში, რაც არ ვიცით, რას გულისხმობს და შემდეგ ვაბრუნებთ უკან ოჯახში, სადაც ისევე იგივე პრობლემები ხვდება და რა გამოდის? მას ხომ იგივე რისკები აქვს? ამიტომ ოჯახთან მუშაობა აუცილებელია, კანონპროექტში მშობლის როლი და ჩართულობა მინიმალურია და ოჯახის დონეზე ინტერვენცია საერთოდ არ იგულისხმება.

რთული ქცევის ბავშვების სპეციალიზებულ სკოლებში მოთავსებას რა გავლენა ექნება ბავშვების ფსიქოსოციალურ განვითარებაზე?

ცხადია, ეს დიდი ტრავმაა ბავშვისთვის. განსაკუთრებით 10-11 წლის ასაკში. შეიძლება, ამან მოზარდის პრობლემები კიდევ უფრო მეტად გააღრმავოს. ამას გარდა, ოჯახისგან ბავშვის სეპარაცია და სპეციალიზებულ სკოლაში გადაყვანა გაუგებარია, მით უფრო, რომ ოჯახი ბავშვისთვის მხარდამჭერ ქსელს წარმოადგენს და მშობლები მზად არიან ბავშვის ქცევითი პრობლემების მოსაგვარებლად სპეციალისტთან ითანამშრომლონ.

თუ გვიანდა გარკვეული ტიპის სასწავლო პრობლემების მქონე ბავშვების დახმარება, რომლებიც საკუთარ თავსაც და სხვებსაც პრობლემებს უქმნიან, ვთქვათ, სასწავლო პროცესს შლიან და თანატოლებს რაიმე საშიშროების წინაშე აყენებენ, ამ შემთხვევაში სხვა სახის პრევენციის ამოქმედებაა საჭირო. ეს პრევენცია შეიძლება სკოლის დონეზეც არსებობდეს, თუ სკოლაში ფსიქოლოგები იმუშავენ.

სპეციალიზებულ სააღმზრდელო დანესებულებებს რაც შეეხება, ჩემი აზრით, ამ ტიპის დანესებულებებში მოთავსება უკიდურესი ზომა უნდა იყოს და მას შემდეგ უნდა გამოვიყენოთ, რაც ძალიან ბევრი პრევენციული ღონისძიება ამაოდ ჩაივლის და ფსიქოლოგს აღარ შეეძლება, ადგილზე განწუხტოს სიტუაცია.

კანონში საუბარია სხვადასხვა კუთხის საგანმანათლებლო ღონისძიებებში ჩართვაზე, რაც ძალიან ბუნდოვანი და არაფრისმთქმელია. ცალკე დოკუმენტი უნდა არსებობდეს, რომელიც აღწერს, რა კონკრეტული ღონისძიებები გატარდება, ჩაერთვება თუ არა ამაში ფსიქოლოგი და სოციალური მუშაკი და ა.შ. ჩვენ უნდა ვიცოდეთ, სად ამოიწურა ყველა რესურსი. თუ ამ რესურსების ამონურვის შემდეგაც ბავშვი მართლაც საშიშია, მაშინ უნდა გადაიყვანონ სპეციალურ სკოლაში.

როგორ უნდა შეფასდეს ასეთი სკოლების მუშაობა – ვის შეუძლია განსაზღვროს, რამდენად სწორად მიმდინარეობს სკოლაში პროცესები?

ეს აუცილებლად ფსიქოლოგმა უნდა შეაფასოს. უნდა არსებობდეს ძალიან დახვეწილი საკვლევი ინსტრუმენტები, რომლითაც გაიზომება ბავშვის მდგომარეობა სკოლაში შესვლისას და კონკრეტული პერიოდის გასვლის შემდეგ ხელახლა უნდა შეფასდეს მისი მდგომარეობა.

სხვათა შორის, ამ კანონპროექტში ფსიქოლოგის როლი და მნიშვნელობა ძალიან მიჩქმალულია და არასათანადო ყურადღება ექცევა.

ისევე ქცევის დეფინიციებს რომ დაეუბრუნდეთ, ზოგადად, რას ნიშნავს ქცევის ნორმები და როგორ დგინდება ნორმა ან ნორმიდან გადახრა?

ყველა ასაკს შესაბამისი ნორმა აქვს კოგნიტიური, ემოციური, სოციალური განვითარების მხრივ. მაგალითად, მოზარდობის ასაკში ნორმაა, რომ ბავშვი აგრესიული ხდება. მის თავს ძალიან სერიოზული ცვლილებები: ჰორმონალური რეგულაცია, იდენტობის ძიების პროცესი და ა.შ. ამ თვალსაზრისით, მოზარდობა ყველაზე საპასუხისმგებლო ასაკია და ამ დროს ჩნდება ყველაზე ეგზისტენციალური კითხვა – „ვინ ვარ მე?“.

წარმოდგინეთ, ერთ სივრცეში, ერთ კლასში 20 მოზარდი ერთად, სადაც ოცივეს თავის დამკვიდრება სურს. ეს საკმაოდ რთული ამოცანა

ნაა – აგრესიულობა, აგზნებადობა, ოპოზიციური ქცევის ნიშნები უფრო თვალსაჩინო სწორედ ამიტომ ხდება მოზარდობის ასაკში. ანა ფროიდი ამბობდა, რომ იყო ნორმალური ამ ასაკში, ეს უკვე არანორმალურია. საერთოდ, ცნობილი ფაქტია, მთელ მსოფლიოში ყველაზე კრიმინალურ სეგმენტს მოზარდები წარმოადგენენ. მაგრამ, როდესაც კარგად ორგანიზებული პრევენციული ჩარევა იწყება, მოზარდების 80% კრიმინალურ საქმიანობას წყვეტს.

იმისთვის, რომ ნორმიდან გადახრაზე ვისაუბროთ, აუცილებელია გავითვალისწინოთ ბავშვის ქცევის ინტენსივობა და სიხშირე. ზოგადად, ძალიან რთული საკითხია იპოვო წყალგამყოფი ნორმასა და გადახრას შორის.

თავად ნორმა აპრიორული მოცემულობაა თუ შეთანხმების შედეგია?

რა თქმა უნდა, ნორმა კონვენციურია. ბავშვის რთული ქცევა კი იმ რისკების შედეგია, რაც ამ ბავშვის ცხოვრების ყველა დონეზე არსებობს. მაგალითად, სკოლაში გახშირებული ჩხუბის მაპროვოცირებელი ფაქტორი შეიძლება ოჯახში ან კლასში იყოს. აქედან გამომდინარე, ჩვენ ბავშვს პასუხისმგებლობას ისეთ თემებზე ვაკისრებთ, რამაც დამნაშავეები ჩვენ ვართ, როგორც მშობელი, როგორც მასწავლებელი, მანდატური, ჟურნალისტი და ასე შემდეგ. თან, პასუხისმგებლობას ვაკისრებთ იმ ასაკში, როცა არც მორალური და არც კოგნიტური განვითარების დონის მიხედვით, ბავშვს არ შეუძლია პასუხი აგოს საკუთარ ქცევაზე.

როგორ უნდა აითვისონ ამ ბავშვებმა საზოგადოდ აღიარებული წესები და ნორმები?

საჭიროა, რომ ამაზე მუშაობა სკოლებში მიმდინარეობდეს. აქ ბავშვებში პოზიტიური ქცევითი ნორმები და ღირებულებები უნდა განმტკიცდეს. რთული ქცევის ბავშვის წინაშე არსებული პრობლემები ფრთხილად უნდა მოგვარდეს. ძალიან მნიშვნელოვანია

ამ პროცესში მშობლის მონაწილეობის ხარისხი და როლი, ის პირველი წუთებიდან უნდა იყოს ჩართული. ამ კანონის მიხედვით კი, მშობელმა მხოლოდ არჩევანი უნდა გააკეთოს, მან უნდა გადაწყვიტოს ბავშვს სპეცსკოლაში გაუშვებს თუ 500-ლარიან ჯარიმას გადაიხდის.

თუმცა ჯარიმა დროებითი ზომაა და საბოლოოდ, თუ თვითონ მშობელი ან მეურვე არ წაიყვანს ბავშვს, მას პოლიციის ჩარევით გადაიყვანენ სპეცსკოლაში. როგორ შეაფასებთ ამ პროცესში პოლიციის მონაწილეობას?

■ „ქცევის, როგორც დევიანტურის, კვლიფიკაცია შეუძლია ფსიქოლოგს, ფსიქიატრს. არ მესმის, საიდან შეუძლია მანდატურს იდენტიფიცირება და ნორმისა და კლინიკური შემთხვევის განსხვავება? ეს არც პედაგოგისა და სოციალური მუშაკის კომპეტენციაში შედის“.

ამას სასჯელალსრულებითი ხასიათი აქვს. ბოლოს და ბოლოს, პოლიციას მიჰყავს ბავშვი, რომელიც დედ-მამამ ვერ გაიმეტა ნასაყვანად. კანონპროექტში არანაირად არ ჩანს, რომ ბავშვზე ვინმე რაიმე სახით ზრუნავს, იმიტომ, რომ არ არის აღწერილი ის ფსიქოსოციალური დახმარების ქსელი, რომელიც ბავშვს ან სპეცსკოლაში გადაყვანამდე ექნება პრევენციის დონეზე, ან გადაყვანის შემდეგ.

ამ კანონის მიხედვით, სპეციალიზებულ სააღმზრდელო დაწესებულებაში შეიძლება მოხვდეს ნებისმიერი ბავშვი, მით უმეტეს, რომ ინიციატივების დონეზე მანდატური მონაწილეობს. მანდატურების არაეთიკური და ბავშვის ინტერესებისთვის შეუფერებელი ქცევა არერთხელ დაფიქსირებულა. თუნდაც ის, რაც 53-ე სკოლაში მოხდა, სადაც ორი ბავშვი სკოლიდან გარიცხეს და პოლიცია გამოიძახეს. არადა, ეს იყო ისეთი შემთხვევა, სადაც სკოლას საკუთარი რესურსებით უნდა შეეძლოს ბავშვის საქციელის მართვა.

რეფერალის ღონისძიებების დროს რა მნიშვნელობა აქვს საზოგადოების ჩართულობას და ამ პროცესის გახსნილობას?

როდესაც მომავალ თაობაზე, ჩვენ შეილება საუბარი, საზოგადოების ჩართულობა ძალიან მაღალი უნდა იყოს.

მაგალითად, იგივე მულტიდისციპლინურ ჯგუფს განათლების მინისტრი ნიშნავს და ამტკიცებს. რატომ უნდა მონაწილეობდეს ამაში მხოლოდ და მხოლოდ მინისტრი? რატომ არ არის თუნდაც ამ მულტიდისციპლინური ჯგუფის შემადგენლობის

შერჩევაში ჩართული არასამთავრობო სექტორი, აკადემიური წრეები, ან საერთოდ, ვინ გაუწევს ამ ჯგუფს მუშაობის მონიტორინგს? მე, მოქალაქემ, ხომ უნდა ვიცოდე, ვინ არიან და როგორ იღებენ გადაწყვეტილებებს. ნდობის მანდატი რატომ არის მხოლოდ და მხოლოდ მინისტრის ხელში?!

კანონპროექტი არ შეუფასებია არცერთი ექსპერტსა თუ შემუშავებამი მონაწილე ორგანიზაციას. ვისი შეფასებები უნდა ერთვოდეს, რომ კანონი უფრო რელევანტური იყოს?

ძალიან საინტერესო იქნებოდა გაეროს ბავშვთა ფონდის ან ბავშვის უფლებებზე მომუშავე არასამთავრობო ორგანიზაციების შეფასებები. თუკი ჩვენ ბავშვის ჭეშმარიტი ინტერესებიდან ამოვდივართ, კანონპროექტის ავტორებმა ეს ხმები უნდა გაითვალისწინონ. ■

ელაუბრა ანი ჭანკოტაძე.

სამხრეთ ოსეთი

თოვლიანი ჩიხი

სამხრეთ ოსეთში ვითარება ჩიხში შედის. ალა ჯიოევა და მისი მომხრეები დათმობას არ აპირებენ. რესპუბლიკა სამოქალაქო დაპირისპირების ზღვარზეა.

მარია ბესტაევა

„არავითარი კომპრომისი! სიტუაციიდან ერთადერთი გამოსავალი არჩევნების შედეგების აღიარებაა. მე ათასობით ადამიანმა დამიჭირა მხარი. მე ვარ სამხრეთ ოსეთის პრეზიდენტი“, – განაცხადა 62 წლის ალა ჯიოევამ თავისი მხარდამჭერების მიტინგზე, როდესაც რუსეთის პრეზიდენტის წარმომადგენელთან, სერგეი ვინოკუროვთან შეხვედრიდან გამოვიდა.

უკვე ათ დღეზე მეტია, ჯიოევა და მისი მომხრეები ცხინვალის ცენტრში ყინვასა და თოვლში დგანან და არჩევნების შედეგების აღიარებას ითხოვენ.

საპრეზიდენტო არჩევნების მეორე ტურში ოპოზიციონერი კანდიდატის, ალა ჯიოევას გამარჯვების შემდეგ, სამხრეთ ოსეთის უზენაესმა სასამართლომ არჩევნების შედეგები გააუქმა, რამაც რესპუბლიკაში ვითარება უკიდურესად დაძაბა. შეგახსენებთ, რომ ცენტრალური საარჩევნო კომისიის მონაცემებით, მეორე ტურში ალა ჯიოევამ ხმების 57 პროცენტი მოაგროვა, კრემლის კანდიდატმა ანატოლი ბიბილოვმა კი – 40.

ვითარების განსამუხტავად რუსეთის პრეზიდენტმა დიმიტრი მედვედევმა სამხრეთ ოსეთში თავისი წარმომადგენელი, სერგეი ვინოკუროვი მიავლინა, თუმცა სრულიად უშედეგოდ. „რა აზრი აქვს ისეთ მოლაპარაკებებს, როდესაც ერთი მხარე თავის პოზიციას უდგას, არ მოდის არანაირ დათმობაზე და მხოლოდ ჩემი მისამართით შეურაცხყოფელ ბრალდებებს აყენებს? როდესაც რუსი ჩინოვნიკები მე ღიად მეუბნებიან, რომ არ ვაკმაყოფილებ სახელმწიფოს მეთაურის დონეს, არ შევეფერები ამ თანამდებობას და რომ თითქოს არჩევნებზე იყო ფალსიფიკაციები, ეს რა თქმა უნდა, ძალიან სანყენია“, – განუცხადა ჯიოევამ თავის მხარდამჭერებს ვინოკუროვთან შეხვედრის შემდეგ.

ცხინვალში ზამთარი ადრე დაიწყო. განუწყვეტლივ თოვს და ყინავს. თუ მზემ ოდნავ გამოანათა, აქაურობა უფრო საშინელი

სომხ უიკიპედიაში / REUTERS

ალა ჯიოევას და მისი მხარდამჭერების საპროტესტო აქცია, ცხინვალი, 1 დეკემბერი 2011

სანახავია – თოვლი ჭუჭყიან წყლად იქცევა, ირგვლივ იხეულა გუბებია, რომ მანქანებსაც უჭირთ გადაადგილება.

2-3 ათასი ადამიანი ყოველდღე გამოდის ქალაქის ცენტრში ჯიოევას მხარდასაჭერად. აქა-იქ დგას დიდი კასრები, რომელშიც ცეცხლი უნთიათ. ხალხს შეუძა მოაქვს, რომ ცეცხლი არ ჩაქრეს და ქალებმა ხელის გათბობა მაინც შეძლონ.

„ჩვენ ხალხი ვართ და არა ნახირი“, „რუსეთო, მოგვაშორე ტირანი კოკოითის რეჟიმი!“ – ამ შინაარსის ტრანსპარანტები უჭირავთ აქციაზე. ყველგან თეთრი-ყვითელი-წითელი დროშები ფრიალებს. თავად ქალბატონ ჯიოევასაც შარფის მაგივრად სამხრეთ ოსეთის დროშა აქვს ყელზე შემოხვეული.

გამოსვლების დროს ჯიოევა მოუწოდებს თავის მომხრეებს, ბოლომდე იბრძოლონ.

ხალხი უფრო რადიკალურ ნაბიჯებს ითხოვს, მაგალითად, რომელიმე სახელმწიფო დაწესებულების შენობაში შეჭრას ან ინაუგურაციის თარიღის დაჩქარებას. ინაუგურაცია 10

დეკემბრისთვის იგეგმება. თუმცა, რა იქნება შემდეგ, არავინ იცის, რადგან ჯიოევას კანონიერებას სასამართლო არ ცნობს.

ხელისუფლებაც და ოპოზიციაც აღიარებენ, რომ რესპუბლიკა სამოქალაქო დაპირისპირების ზღვარზეა. მიტინგების დაწყების დღიდან ორივე მხარე პროვოკაციების საშიშროებაზე საუბრობდა. პროგნოზები გამართლდა – სახლს, სადაც რესპუბლიკის გენერალური პროკურორი და მისი ოჯახი ცხოვრობს, უცნობებმა „მუხას“ ტიპის ყუმბარა ესროლეს. პროკურორს და მის ოჯახს, რომლებსაც სახლში ეძინათ, არაფერი დამართნიათ. სამაგიეროდ, იმ კორპუსში მცხოვრები ყველა ოჯახი ყინვაში ფანჯრების გარეშე დარჩა. კოკოითიც და ჯიოევაც აცხადებენ, რომ ეს იყო პროვოკაცია მათ წინააღმდეგ.

ჯიოევამ კოკოითს არჩევნების შედეგების აღიარებისთვის ულტიმატუმი წაუყენა. ულტიმატუმის თანახმად, კოკოითი უნდა გადამდგარიყო და ინაუგურაციის თარიღი დაენიშნა, წინააღმდეგ შემთხვევაში, ჯიოევა იხსნიდა

პასუხისმგებლობას მოვლენების შემდგომ განვითარებაზე. თუმცა ულტიმატუმის დრო ისე ამოიწურა, რომ კოკოითმა ეს ულტიმატუმი არც კი განიხილა. ვერც ვინოკუროვის ჩამოსვლამ განმუხტა ვითარება. კრემლი დღეს საკუთარ ქვეყანაში მიმდინარე საპარლამენტო არჩევნების ირგვლივ კონცენტრირებული და ვერ ხვდება, რომ სამხრეთ ოსეთში ნელ-ნელა ავტორიტეტს კარგავს.

კრიზისული სიტუაცია ცხინვალში, შესაძლოა, ძალიან დიდხანს გაინდლოს. კრემლის გაუაზრებელი პოლიტიკის გამო ვითარება ყველასთვის ძალიან უცნაურად ნარიმართა: ჯიოევს, რომელიც თავიდანვე მოსკოვის მიმართ ლოიალური იყო, ახლა მოსკოვისგე გადანყვეტილებით, ჩიხშია და არ იცის, როგორ მოიქცეს; ბიბლოვი, რომელიც კრემლის კანდიდატი იყო, დისკრედიტებულია ხალხის თვალში და მისი ბევრი მხარდამჭერი ახლა ჯიოევს მიტინგზე დგას; კოკოითიზე საუბარიც არ ღირს, მას კარგა ხანია რესპუბლიკაში ბანდიტს უწოდებენ. თუმცა, ყველაზე რთულ მდგომარეობაში კრემლმა საკუთარი თავი ჩაიყენა – მოსკოვმა ვერ უზრუნველყო საკუთარი კანდიდატის პირველ ტურში გამარჯვება და ახლა აშკარად და ღიად უპირისპირდება ოსი ხალხის ნებას, როგორც ეს 2005 წელს აფხაზეთში გააკეთა და ასევე 2004 წელს უკრაინაში.

„რატომ იქცევა კრემლი ასე, ჯიოევა ხომ პრორუსია?“ – ხშირად გაიგონებთ ამ კითხვას. პროფესიით რუსული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებელი ალა ჯიოევა წინასწარჩვენო პერიოდში ხშირად იმეორებდა, რომ იგი „პასპორტითა და სულით“ რუსია.

არჩევნებამდე და არჩევნების შემდეგაც ჯიოევა ძალიან ეცადა მოსკოვის მხარდაჭერის მოპოვებას, თუმცა კრემლიდან უარი მიიღო. როგორც ექსპერტები ამბობენ, ამის მთავარი მიზეზი ის არის, რომ კრემლს სამხრეთ ოსეთში მხოლოდ ლოიალური პრეზიდენტი კი არ სჭირდება, არამედ ადამიანი, რომელიც ყურმოჭრილად დაემორჩილება ყველა მის ღია თუ ფარულ ბრძანებას.

ასეთი ოყო კოკოითი, რომელმაც მოახერხა მილიარდიანი რუსული დახმარების ისე აორთქლება, რომ ამ ფულის კვალს ვერაფერს მიაგნო. რაც უნდა ილაპარაკოს კრემლმა, ცხადია, რომ კოკოითი ამას მარტო, მოსკოველი მეგობრებისა და პარტნიორების გარეშე ვერ გააკეთებდა.

ცხინვალში ამბობენ, რომ მართალია, კრემლი გაბრაზებულია კოკოითიზე, რომელმაც ფულის მოპარვის საქმეში აშკარად გადაამალაშა, მაგრამ არც იმდენად, რომ მის ნაცვლად არაპროგნოზირებად ჯიოევას დაუჭიროს მხარი, რომელმაც შესაძლოა ამ „ფულის კეთების“ სცენარში ყველაფერი თავდაყირა დააყენოს.

ამდენად, მოსკოველი ჩინოვნიკებისთვის, რომლებიც სამხრეთ ოსეთისთვის გამოყოფილი ფულით მდიდრდებიან, ცხინვალში სწორი პარტნიორის არსებობა ძალიან მნიშვნელოვანია.

მოლაპარაკებებს, რომლებიც მთავრობის სახლში დახურულ კარს მიღმა მიმდინარეობს.

■ „ჩვენ ხალხი ვართ და არა ნახირი“, „რუსეთო, მოგვაშორე ტირანი კოკოითის რეჟიმი!“ – ამ შინაარსის ტრანსპარანტები უჭირავთ აქციაზე. თავად ქალბატონ ჯიოევას შარფის მაგივრად სამხრეთ ოსეთის დროშა აქვს ყელზე შემოხვეული.

ბდა, სამხრეთ ოსეთის მოქმედი პრეზიდენტი ედუარდ კოკოითიც ენარებოდა.

ოსეთში დარწმუნებულები არიან, რომ ის კრიზისი, რომელიც დღეს რესპუბლიკას უდგას, სწორედ კოკოითის ინიცირებულია. „ვიცოდი, რომ ისე არ წავიდოდა. აუცილებლად კუდი უნდა მოექნია მაგ უნამუსოს,“ – ამბობს ერთ-ერთი მომიტინგე მამაკაცი.

მიუხედავად იმისა, რომ კრემლის პოზიციის გამო აქ ძალიან გაბრაზებულები არიან, სიტუაციის განმუხტვის იმედი ისევ რუსეთიდან აქვთ. „რესპუბლიკაში ძალიან ბევრი რუსეთის მოქალაქეა, კრემლს არა აქვს უფლება, ეს რეგიონი გაჭირვებაში დატოვოს,“ – ხშირად გაიგონებთ ცხინვალში.

კოკოითისთვის დღეს მნიშვნელოვანია არა იმდენად ბიბლოვის გამარჯვება, რამდენადაც ჯიოევას დამარცხება. ჯიოევას უფრთხიან არა მხოლოდ ცხინვალის მმართველ ელიტაში, არამედ კრემლში. ამის მიზეზი ჯიოევას მთავარი მოკავშირე – სამხრეთ ოსეთის თავდაცვის ექს-მინისტრი

ანატოლი ბარანკევიჩია. ერთ-ერთი ყველაზე გავლენიანი ფიგურა რესპუბლიკაში, რომელიც შიდაელიტური კონფლიქტებისა და ქონების გადანაწილების ინიციატორი შეიძლება გახდეს. ეს კი სამხრეთ ოსეთს კიდევ უფრო უმართავს გახდის.

კოკოითის კრემლის ფავორიტთან – ანატოლი ბიბლოვთანაც არ ჰქონდა კარგი ურთიერთობები. ბიბლოვთან მომუშავე რუსი პოლიტკონსულტანტები მინიშნებდნენ, რომ კოკოითის მხრიდან მხარდაჭერამ ბიბლოვს ცუდი საქმე გაუკეთა. არ არის გამორიცხული, რომ კოკოითიმ, რომელმაც კარგად იცის რამდენად არაპოპულარულია, გამიზნულად დაუჭირა მხარი ბიბლოვს და ამით კრემლს პრობლემები შეუქმნა.

თუმცა, მას შემდეგ, რაც ჯიოევამ არჩევნებში გაიმარჯვა, კოკოითისა და კრემლის ინტერესები დაემთხვა.

ექსპერტები ამბობენ, რომ ეს დროებითია. თუ არჩევნების შედეგების გაუქმება და ოპოზიციის დაშოშმინება მოხერხდა, კრემლი თავისი კანდიდატის – ბიბლოვის გაპრეზიდენტებას შეეცდება, კოკოითი კი, სავარაუდოდ, ისევ არეებს ვითარებას და პრეზიდენტად თავისი კანდიდატის გაყვანას მოინდომებს.

დამკვირვებლები შიშობენ, სიტუაცია, შესაძლოა, უმართავი გახდეს და სამოქალაქო ომში გადაიზარდოს. თუ ვაგითვალისწინებთ იმას, რომ მშვიდობიან მოსახლეობაში ბევრი იარაღია, ეს ალბათობა იზრდება. სამხრეთ ოსეთი პატარა რესპუბლიკაა და აქ ძალიან მცირე დაპირისპირებასაც, შესაძლოა, კატასტროფული შედეგი მოჰყვეს.

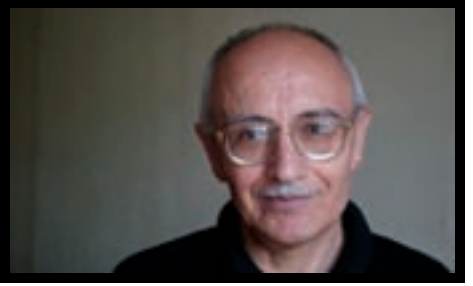
გარდა ამისა, შექმნილი სიტუაციის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი შედეგი ის არის, რომ ცხინვალის მოსახლეობაში იზრდება პროტესტი მოსკოვისა და კრემლის პოლიტიკის მიმართ. ეს ყველაფერი ხანგრძლივ პოლიტიკურ არასტაბილურობას და რუსეთის ავტორიტეტის დაცემას ნიშნავს. [A]

სტატია მომზადებულია ჰაინრიხ ბოლის ფონდის მხარდაჭერით. ამ პუბლიკაციაში გამოთქმული შეხედულებები და მოსაზრებები არ არის აუცილებელი, გამოხატავდეს ჰაინრიხ ბოლის ფონდის შეხედულებებს.

აზერბაიჯანი

ვინ მოხდა მნეხალი?

აზერბაიჯანში გრძელდება ჟურნალისტებზე, ბლოგერებზე, მწერლებზე თავდასხმები, დასავლური სამყარო კი ამ ქვეყნის პირველ პირებს საპატიო ორდენებით აჯილდოებს.

ირაკლი კაკაბაძე

„სახელმწიფო სახელად – ირანი, რომელმაც ისლამი მთელ მსოფლიოში გაახმაურა, როგორც რელიგიურ-ფანატიკური ცხოვრების წესი და რომლისთვისაც მეცნიერება მხოლოდ ყურანის განმარტებებსა და კომენტარებს ეყრდნობა, კაცობრიობისთვის უკვე ძალიან აუტანელი გახდა. ეს სახელმწიფო თავისი ისტორიით ომების გროვას წარმოადგენს, ის დღესაც გამომწვევად იქცევა და საფრთხეს უქმნის ცივილიზებულ სამყაროს.

... ირანული კულტურა შორსაა ჰუმანიზმისაგან და არაფერი იცის მასზე.

თეოკრატიული სახელმწიფო თანამედროვე მსოფლიოში მახინჯია და ძალიან საშიში, შარიათის კანონებს კი დისონანსი შეაქვს ცივილურ ნორმებსა და სამართალში.

როდესაც ასეთ ტოტალიტარულ სახელმწიფოებს ვისხენებ, კიდევ ერთხელ ვრწმუნდები გლობალიზაციის მნიშვნელობასა და გარდაუვალობაში.

... გლობალიზაცია სპობს ასეთ კულტურებს, რომლებიც ბოროტების წყაროს წარმოადგენენ, ის ანადგურებს განვითარების შემაფერებელ ნაციონალურ-რელიგიურ ფანატიზმს მთელ მსოფლიოში.

მოდით, დაფიქრდეთ და წარმოვაჩინოთ ჩვენი იდეები გლობალიზაციის სასარგებლოდ.“

ეს ამონარიდებია რაფიკ თაღის ბოლო წერილიდან „ირანი და გლობალიზაციის გარდაუვალობა“. აზერბაიჯანელ მწე-

რალსა და პუბლიცისტს, რაფიკ თაღის 19 ნოემბერს, გვიან ღამით საკუთარ სახლთან ახლოს, ავტობუსის გაჩერებაზე უცნობი პირები დაესხნენ თავს და დანით 7 ჭრილობა მიაყენეს. როგორც თავად მწერალი, გარდაცვალებამდე ერთი საათით ადრე, რადიო „თავისუფლების“ აზერბაიჯანული სამსახურისთვის მიცემულ ინტერვიუში ამბობდა, რამდენიმე ჭრილობა ნიკოლაი ბერდიაევის წიგნმა აარიდა, რომელიც თან ჰქონდა და რითაც თავდასხმელებს იგერიებდა.

თალი 23 ნოემბერს, ბაქოს პირველ კლინიკურ სავადმყოფოში გარდაიცვალა.

■ დღეს ბევრს განიხილავენ, ვინ გამოიყენა სათავისოდ თაღის მიმართ დამოკიდებულება

– ისლამისტებმა თუ

ხელისუფლებამ. პარალელებს

ავლებენ ასევე მის

მკვლელობასა და ანა

პოლიტკოვსკაიას სიკვდილს

შორისაც. ფაქტია, რომ

მწერლის წერილები და

აქტიურობა ორივე მხარეს

აღიზიანებდა და ორივე მხარემ

დიდი თავის ტკივილი მოიშორა.

ლა. ახლობლები საეჭვოდ მიიჩნევენ მის სიკვდილს, რადგან ის უკეთ გრძნობდა თავს და ექიმები მის მდგომარეობას დამაკმაყოფილებლად აფასებდნენ. თუმცა, როგორც აზერბაიჯანის ჯანმრთელობის სამინისტროს მიერ გავრცელებულ განცხადებაში ვკითხულობთ: მწერლის გარდაცვალება „პერიტონიტის მწვავე ფორმამ და ინტოქსიკაციამ გამოიწვია“.

აზერბაიჯანში ეს პირველი შემთხვევა არ არის ჟურნალისტებზე, ბლოგერებზე, მწერლებზე თავდასხმისა თუ დაპატიმრების. დღემდე პატიმრობაში იმყოფება 20 წლის ბლოგერი, ჯაბარ სავალანი. იგი სოციალურ ქსელში თავის მეგობრებს ანტისამთავრობო აქციაში მონაწილეობისკენ მოუწოდებდა. სავალანის სასამართლომ „ნარკოტიკების შენახვის“ ბრალდებით სამ წლამდე თავისუფლების აღკვეთა მიუსაჯა. „amnesty international“-მა სავალანი და მისი 17 თანამოაზრე სინდისის პატიმრებად აღიარა. მრავალი საერთაშორისო ორგანიზაციის და დასავლეთის რამდენიმე ქვეყნის მოწოდების მიუხედავად, ეს ახალგაზრდები ისევ საპყრობილეში რჩებიან.

რაფიკ თაღიც 2006 წელს დაპატიმრეს წერილისთვის „ევროპა და ჩვენ“. დაპატიმრებას წინ უძღოდა მწერალთა კავშირიდან გარიცხვა და ისლამისტების აქცია, რომლის დროსაც ასობით ადამიანი გამოვიდა ქუჩაში და მოითხოვდა მწერლის სიკვდილით დასჯას. სასამარ-

თლომ „რელიგიური შულის გაღვივების“ ბრალდებით თალის 3 წლით პატიმრობა შეუფარდა, ხოლო იმ გაზეთის რედაქტორს, სადაც სტატია დაიბეჭდა, 4 წლით თავისუფლების აღკვეთა მიუსაჯეს. 8 თვის შემდეგ, საერთაშორისო ზენოლის შედეგად, პრეზიდენტმა ილჰამ ალიევმა მწერალი შეინყალა. თუმცა, ირანში აიათოლა მუჰამად ფაზილმა წინასწარმეტყველ მუჰამადის შეურაცხყოფის გამო თალიზე ფატვა გამოაცხადა, რამაც რადიკალურად განწყობილი ისლამისტები, ფაქტობრივად, წააქეზა მწერლის განადგურებისკენ.

რაფიკ თალის გარდაცვალებას ირანის საგარეო საქმეთა სამინისტრო, აზერბაიჯანის მთავრობისა და მწერალთა კავშირისაგან განსხვავებით, დროულად გამოეხმაურა და გააკეთა განცხადება, რომ მწერლის მკვლელობა სიონისტების მიერ მოწყობილი პროვოკაციაა, რომელიც აზერბაიჯანისა და ირანის მეგობრული ურთიერთობის ხელის შეშლას ითვალისწინებდა.

წერილში „ევროპა და ჩვენ“ ავტორი მწვავედ განიხილავდა ისლამის უარყოფით როლსა და გაუღენას აზერბაიჯანის ევროპასთან ინტეგრაციის პროცესში. იგი მიიჩნევდა, რომ ქვეყანას მხოლოდ დემოკრატიული განვითარება და ევროპასთან სიახლოვე მოუტანდა წარმატებას. თალი აკრიტიკებდა ხელისუფლებას, რომელიც მისი თქმით, მხოლოდ ქონების მითვისებით იყო დაკავებული. ასევე ადანაშაულებდა დასავლეთს ორმაგ თამაშში და სთხოვდა მეტ აქტიურობას აზერბაიჯანში დემოკრატიისა და ადამიანის უფლებების დაცვის საქმეში.

მაშინ, როცა ქვეყანაში იზღუდება პრესის, სიტყვისა და გამოხატვის თავისუფლება, როცა სინდისის პატიმრობითაა სავსე ციხეები და კორუფცია სახელმწიფო პოლიტიკის დონეზეა ასული, დასავლური ქვეყნების მთავრობები მაინც განაგრძობენ ალიევის მთავრობასთან თანამშრომლობას და თვალს ხუჭავენ უამრავ ფაქტსა თუ მოვლენაზე, რომელიც, წესით, არ უნდა დარჩეს მათი კრიტიკის მიღმა.

დასავლეთის მხრიდან აზერბაიჯანის ხელისუფლებისადმი დამოკიდებულების

საუკეთესო მაგალითია ის, რომ საფრანგეთის მთავრობა აღშფოთებას გამოხატავს ბლოგერების დაპატიმრებასთან და რაფიკ თალის გარდაცვალებასთან დაკავშირებით, პარალელურად კი საფრანგეთის პრეზიდენტი აზერბაიჯანის პირველ ლედის, მეჰრიბან ალიევას, საპატიო ლეგიონერის ორდენით აჯილდოებს.

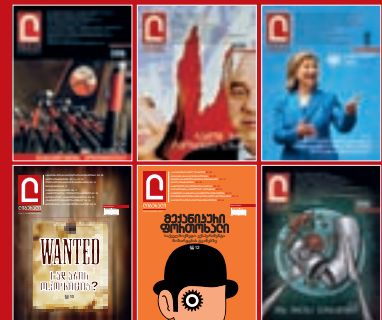
მეჰრიბან ალიევა, რომელიც საკანონმდებლო ორგანოს – მილი მეჯლისის დეპუტატია, ალიევების მმართველობაში ყველაზე გავლენიან პირად ითვლება. მისი ახლო ნათესავებით არის დაკომპლექტებული მინისტრთა კაბინეტი, ისინი აკონტროლებენ და ფლობენ აზერბაიჯანში ყველა მსხვილ ბიზნესს. აღსანიშნავია, რომ ალიევას დაქვემდებარებაში მყოფი კომპანიები ბიზნესს საქართველოშიც აწარმოებენ. პირველი ლედი გაეროს, იუნესკოსა და სხვა საერთაშორისო ორგანიზაციების კეთილი ნების ელჩად არის აღიარებული. ის ხელმძღვანელობს ჰეიდარ ალიევის და აზერბაიჯანული კულტურის მეგობართა ფონდებს. პირველ ლედის ხშირად მოხსენიებენ ქვეყნის მომავალ პრეზიდენტად, თუმცა მეუღლეს, აზერბაიჯანის ამჟამინდელ ლიდერს, ილჰამ ალიევს კონსტიტუციური ცვლილებების მიხედვით, სიცოცხლის ბოლომდე აქვს მინიჭებული არჩევნებში მონაწილეობის უფლება.

რაფიკ თალის მკვლელობასთან დაკავშირებით, საეჭვოდ დაემთხვა ხელისუფლებისა და ისლამისტთა ინტერესები. დღეს ბევრს განიხილავენ, ვინ გამოიყენა სათავესოდ თალის მიმართ დამოკიდებულება – ისლამისტებმა თუ ხელისუფლებამ. პარალელურად ავლებენ ასევე მის მკვლელობასა და ანა პოლიტკოვსკაიას სიკვდილს შორისაც. ფაქტია, რომ მწერლის წერილები და აქტიურობა ორივე მხარეს აღიზიანებდა და ორივე მხარემ დიდი თავის ტკივილი მოიშორა.

ჯერ უცნობია, რა კვალიფიკაციას მიანიჭებს აზერბაიჯანის გენერალური პროკურატურა მწერლისა და პუბლიცისტის რაფიკ თალის მკვლელობას, შინაგან საქმეთა სამინისტრომ კი ფაქტთან დაკავშირებით გამოძიება დაიწყო.

გამოინერეთ ჟურნალი „ლიპლანი“

**მიიღეთ თქვენი
ჟურნალი
ყოველ ხუთშაბათს
თქვენთვის
სასურველ ადგილას!**

ჟურნალის გამოწერის მსურველებმა
დარეკეთ:
2962311, 2910151 პრეს-ექსპრესი
08:00-14:00 სთ.

საარჩევნო კოდექსი

უცვლელი საარჩევნო კოდექსი

ვენეციის კომისიის წინასწარი შეფასებით, საარჩევნო კოდექსის პროექტი საარჩევნო გარემოს მნიშვნელოვნად ვერ შეცვლის.

მაია ნიკლაური

1 დეკემბერს ვენეციის კომისიამ საქართველოს საარჩევნო კოდექსში შესატან ცვლილებათა პაკეტთან დაკავშირებით შუალედური რეკომენდაციები გამოაქვეყნა. დასკვნა ორატორიულია: ერთი მხრივ, ვენეციის კომისია აღნიშნავს, რომ „საარჩევნო კოდექსის პროექტი ხელს უწყობს დემოკრატიული არჩევნების ჩატარებას და ბევრი დადებითი თვისება აქვს“, მეორე მხრივ კი, „პროექტის მთელი რიგი დებულებები შეშფოთებას იწვევს ან კითხვებს წარმოშობს“.

ვენეციის კომისია განსაკუთრებულ ყურადღებას საარჩევნო სისტემასა და საარჩევნო ოლქების დაყოფაში არსებულ პრობლემებზე ამახვილებს. ქართული საარჩევნო სისტემა შერეულია, რაც პარტიების პროპორციული წესით არჩევასთან ერთად, მაჟორიტარული სისტემით არჩევასაც ითვალისწინებს.

მაჟორიტარული სისტემის მთავარი პრობლემა ისაა, რომ პარლამენტში 2/3-იანი საკონსტიტუციო უმრავლესობა შეიძლება ისეთ პარტიას ჰყავდეს, რომელსაც არჩევნებში მოსახლეობის 2/3-ის მხარდაჭერა არ აქვს. მაგალითად, წინა საპარლამენტო არჩევნებზე „ნაციონალურმა მოძრაობამ“ ხმათა 59 პროცენტი დააგროვა, თუმცა საპარლამენტო ადგილების 79 პროცენტი მიიღო. დამატებითი 20 პროცენტი მმართველმა პარტიამ მაჟორიტარი დეპუტატების ხარჯზე მოახერხა. მაჟორიტარული სისტემის დაკომპლექტებაზე მნიშვნელოვან გავლენას ოლქების დაყოფა ახდენს.

„ჯერ კიდევ ვერ მოხერხდა საქართველოში, თანაბარი ზომის საარჩევნო ოლქების უზრუნველყოფა, რითაც შერეული სისტემა ხმის მიცემის თანასწორუფლებიანობას განაპირობებდა“, – წერია ვენეციის კომისიის მიერ გამოქვეყნებულ დოკუმენტში.

ამ პრობლემაზე ვენეციის კომისია საქართველოს ხელისუფლებას ადრეც მიუთითებდა. ოლქების დაყოფისა და მაჟორიტარული სისტემის ხარვეზებს ამერიკის შეერთებული შტატების წარმომადგენლებიც უსვამდნენ ხაზს. 2008 წელს ამერიკის ელჩის, ჯონ ტეფტის მიერ თეთრ სახლში გაგზავნილ დიპლომატიურ გზავნილში ვკითხულობთ: „უპირველეს ყოვლისა, სისტემა ამცირებს ქალაქების ხმების ზეგავლენას (სადაც ოპოზიცია უფრო ძლიერია), რადგან ადგილები პარლამენტში ოლქების მეშვეობით ნაწილდება და არა [ამ ოლქებში მცხოვრები] მოსახლეობის ოდენობის მიხედვით“.

2008 წლის საპარლამენტო არჩევნების დროს პატარა და დიდ ოლქებს შორის განსხვავება საკმაოდ სოლიდური იყო, მაგალითად, იყო – 6 ათას ამომრჩევლიანი და 150 ათას ამომრჩევლიანი ოლქები. გამოდიოდა, რომ ზოგიერთი პარლამენტარი საკანონმდებლო ორგანოში 6 ათასი ამომრჩევლის მხარდაჭერით ხვდებოდა, ზოგიერთი კი – 150 ათასის. საარჩევნო კოდექსის ახალი პროექტით, ქვეყანაში 10 უმსხვილესი ოლქის დაყოფაა გათვალისწინებული,

მაგრამ მნიშვნელოვანი სხვაობა ოლქებს შორის მაინც რჩება. სწორედ ამაზე მიუთითებს ვენეციის კომისია.

„ვიკილიქსის“ მიერ 2011 წლის სექტემბერში გავრცელებული ტეფტის გზავნილიდან ირკვევა, რომ ასეთი სისტემის არსებობა საქართველოს ხელისუფლების ინტერესში შედიოდა. ჯონ ტეფტი „ვიკილიქსის“ მიერ გამოქვეყნებულ მასალაში მმართველი პარტიის ყოფილ დეპუტატთან, ამჟამად უშიშროების საბჭოს მდივან გიგა ბოკერიასთან საუბარს აღწერს. ეს ის პერიოდი, როდესაც „ნაციონალური მოძრაობის“ გადამწყვეტილებით, მაჟორიტართა რიცხვი 50-დან 75-მდე გაიზარდა, რასაც ოპოზიციის საპროტესტო აქციები მოჰყვა.

„როცა ჩვენ ვუთხარით [ბოკერიას], რომ ეს წინადადება [საპარლამენტო მანდატების თანაბრად გაყოფაზე 75 მაჟორიტარს და 75 პროპორციული წესით არჩეულ დეპუტატს შორის] დიდი ალბათობით პარლამენტში ერთი პარტიის დომინანტობას განაპირობებდა, რაც მთლიანობაში არ იქნებოდა ქართული დემოკრატიის ხელშემწყობი, ბოკერიამ ამის საპასუხოდ თქვა, რომ თუ ოპოზიცია მოიპოვებდა პარლამენტში საკმარის ადგილებს იმისთვის, რომ მმართველი პარტიის წინადადებები დაებლოკა, ეს რეფორმებს შეაჩერებდა. „ერთიანი ნაციონალური მოძრაობის“ რეალური ოპოზიცია, მისი [ბოკერიას] თქმით, მმართველი პარტიის დაშლის შედეგად უფრო შეიძლება გაჩნდეს, ვიდრე არსე-

■ „ჯერ კიდევ ვერ მოხერხდა საქართველოში თანაბარი ზომის საარჩევნო ოლქების უზრუნველყოფა, რითაც შერეული სისტემა ხმის მიცემის თანასწორუფლებიანობას განაპირობებდა“, – წერია ვენეციის კომისიის მიერ გამოქვეყნებულ დოკუმენტში.

ბული ოპოზიციური პარტიებიდან წარმოიშვა“, – ნათქვამია ტეფტის ტელეგრამაში.

ვენეციის კომისიის რეკომენდაციით, ერთმანდატიან საარჩევნო ოლქებში ამომრჩეველთა თანაბარი რაოდენობა უნდა იყოს უზრუნველყოფილი. ვენეციის კომისიის დასკვნაში აღნიშნულია, რომ საარჩევნო კოდექსში ოლქების დაყოფის წესი დადგენილი არ არის და ოლქების საზღვრებს ცენტრალური საარჩევნო კომისია განსაზღვრავს. ვენეციის კომისია მიიჩნევს, რომ საარჩევნო კოდექსში ოლქების დაყოფის წესიც უნდა განისაზღვროს.

ვენეციის კომისიის რეკომენდაციებში საუბარია დავების გადანაცვების მოუგვარებელ საკითხზე. ასევე კომისია პარლამენტს ურჩევს, მხოლოდ იმ პატიმრებს აეკრძალოთ ხმის მიცემის უფლება, რომლებიც მძიმე სისხლის სამართლებრივი დანაშაულისთვის არიან გასამართლებული. კომისია მხარს უჭერს ერთმანდატიან ოლქებში დამოუკიდებელი კანდიდატების კენჭისყრას. არსებული კანონმდებლობით ერთმანდატიან ოლქში კენჭისყრა მხოლოდ პოლიტიკური პარტიის და საარჩევნო ბლოკის წარმომადგენლებს შეუძლიათ.

კიდევ ერთი საკითხი, რაც ვენეციის კომისიის აზრით არ გამოსწორდა, ადმინისტრაციული რესურსების გამოყენებას ეხება. 2010 წლის არჩევნებში ყველაზე დიდი პრეტენზიები ხელისუფლების მიმართ ოპოზიციასა და საერთაშორისო დამკვირვებლებს სწორედ ამ ნაწილში ჰქონდათ. 2011 წლის 1 დეკემბერს გამოქვეყნებულ ვენეციის კომისიის დასკვნაში წერია: „ეს დებულება თანასწორი შესაძლებლობის პრინციპს იცავს, თუმცა, პრაქტიკულად ამგვარი თანასწორობა სწრაფად შეიძლება შეილახოს, რადგანაც სახელისუფლებო პოლიტიკურ პარტიებს უფრო ადვილად მიუწვდებათ ხელი ამგვარ რესურსებზე“.

ადმინისტრაციული რესურსების გამოყენების ნაწილში საარჩევნო კოდექსში არათუ გამოსწორდა სიტუაცია, არამედ პირიქით, გაუარესდა. იმ თანამდებობის პირებს, ვისაც შეუძლიათ

პარტიის წინასაარჩევნო სააგიტაციო პროცესში ჩაერთონ, გუბერნატორებიც დაემატნენ.

ვენეციის კომისიის ერთ-ერთი რეკომენდაცია საარჩევნო კოდექსის იმ პუნქტს ეხება, რომელიც უცხოელ მოქალაქეებს საარჩევნო კამპანიაში აგიტაციას უკრძალავს. ეს პუნქტი ახალი არ არის და არსებულ საარჩევნო კოდექსშიც დევს. ვენეციის კომისია საქართველოს ხელისუფლებას უცხოელი მოქალაქეებისთვის ამ შეზღუდვის გაუქმებისკენ ადრეც მოუწოდებდა და ახლაც ურჩევს.

“თუ მოქალაქეობის არმქონე პირებს და უცხო ქვეყნის მოქალაქეებს არ აქვთ ხმის მიცემის უფლება, მათ იმის

საკანონმდებლო ინიციატივა დამტკიცდა, ბიძინა ივანიშვილი ვერც პოლიტიკური პარტიების დაფინანსებას შეძლებს.

არადა, ივანიშვილი უკვე ემზადება მომავალი არჩევნებისთვის, რომელშიც ის, სავარაუდოდ, „რესპუბლიკელებთან“ და „თავისუფალ დემოკრატებთან“ ერთად ჩართვას გეგმავს. ორი პოლიტიკური პარტია და ივანიშვილის გუნდი უკვე შეთანხმდნენ სხვადასხვა მიმართულებით, მათ შორის, პოლიტიკის, უსაფრთხოებისა და სოფლის მეურნეობის კუთხით მუშაობაზე.

ინიციატივა იუსტიციის სამინისტროს ეკუთვნის და პოლიტიკური გაერთიანებების შესახებ კანონში ცვლილებებს

შესაბამის დასკვნას ვენეციის კომისია გააკეთებს.

ვენეციის კომისიაში ფიქრობენ, რომ კვლავ პრობლემურია ამომრჩეველთა სიების საკითხი. ახალი საარჩევნო კოდექსით ცენტრალური საარჩევნო კომისია აღარ არის ვალდებული ამომრჩეველთა საერთო რაოდენობა არჩევნების დღემდე გამოაქვეყნოს. ვენეციის კომისიაში ფიქრობენ, რომ სიების გამოქვეყნება არჩევნებამდე მნიშვნელოვანი საკითხია. ვენეციის კომისიამ მოიწონა სპეციალური კომისია, რომელიც სახელმწიფო დაფინანსებით მომავალი წლის საპარლამენტო არჩევნების წინ ამომრჩეველთა სიებს გადაამოწმებს. თუმცა აღინიშნა, რომ ამ კომისიის ეფექტურობა საქმეში გამოჩნდება. მნიშვნელოვანია, რომ ასეთივე კომისიამ 2010 წლის არჩევნების დროსაც იმუშავა და მაშინ ოპოზიციურმა პარტიებმა სიების გადასამოწმებლად 12 მილიონი ლარი დახარჯეს, თუმცა უშედეგოდ. ის ხარვეზები, რაც ოპოზიციამ სიების გადაამოწმებისას აღმოაჩინა, „ცესკომ“ არ გაითვალისწინა.

2010 წლის თვითმმართველობის არჩევნების შემდეგ გამოიკვეთა, რომ სახელისუფლებო გუნდს წარმატებაში, უამრავ სხვა ფაქტორთან ერთად, დაუზუსტებელი სიები, დაუბალანსებელი მედიაგარემო, უკონტროლო ადმინისტრაციული რესურსები და ფინანსური ფაქტორიც დაეხმარა. ამ არჩევნებში „ნაციონალურმა მოძრაობამ“ წინასაარჩევნო კამპანიაზე 16 მილიონი ლარი დახარჯა, საიდანაც 14 მილიონი ლარი 400-მდე იურიდიული კამპანიისა და ფიზიკური პირებისგან მიიღო.

ვენეციის კომისიის საბოლოო დასკვნა დეკემბრის შუა რიცხვებში უნდა გამოქვეყნდეს. საქართველოს საკანონმდებლო ორგანოში კი დოკუმენტის დამტკიცებას წლის ბოლომდე გეგმავენ. უმრავლესობაში ვენეციის კომისიის დასკვნაზე მისი საბოლოო ვერსიის გამოქვეყნებამდე დეტალურ კომენტარს არ აკეთებენ. თუმცა, აცხადებენ, რომ დასკვნა „დადებითია“ და მიღებული რეკომენდაციების ნაწილს გაითვალისწინებენ. ■

■ ადმინისტრაციული რესურსების გამოყენების ნაწილში

საარჩევნო კოდექსში არათუ გამოსწორდა სიტუაცია, არამედ

პირიქით, გაუარესდა. იმ თანამდებობის პირებს, ვისაც შეუძლიათ

პარტიის წინასაარჩევნო სააგიტაციო პროცესში ჩაერთონ,

გუბერნატორებიც დაემატნენ.

უფლება ნამდვილად აქვთ, რომ თავისუფლად გამოხატონ თავიანთი აზრი, შეუერთდნენ და მონაწილეობა მიიღონ პოლიტიკურ დებატებში საარჩევნო კამპანიების დროს. ამგვარი დებულება საქართველოში მცხოვრები მოქალაქეობის არმქონე პირების ფუნდამენტურ უფლებებს ზღუდავს და ადამიანის ძირითად უფლებებს ეწინააღმდეგება“, – ვკითხულობთ ვენეციის კომისიის რეკომენდაციებში.

აღნიშნული საკითხი განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია მას შემდეგ, რაც პოლიტიკაში საქართველოს მოქალაქეობის გარეშე დარჩენილი ბიძინა ივანიშვილი მოვიდა. მოქალაქეობის დაკარგვის შემდეგ ივანიშვილი ვერ შეძლებს პოლიტიკური პარტიის შექმნას, ვერ იყრის კენჭს პარლამენტში და ვერც პრეზიდენტის თანამდებობაზე, მის კანდიდატურას ვერ წარადგენენ პრემიერ-მინისტრის პოსტზეც.

თუკი ხელისუფლების კიდევ ერთი

გულისხმობს. ინიციატივის მიხედვით, იურიდიულ პირებს პარტიების დაფინანსება უნდა აეკრძალოთ, მათ ფინანსური ლიმიტები დაუწესდებათ. თუკი ცვლილება საკანონმდებლო ორგანოში გავიდა, ერთი პირი სანეეროს სახით პარტიის ანგარიშზე წლის განმავლობაში 1200 ლარზე მეტ თანხას ვერ შეიტანს. გარდა ამისა, პარტიამ წლის განმავლობაში საქართველოს შიდა პროდუქტის 0,2 პროცენტზე მეტი დაფინანსება არ უნდა მიიღოს.

ეს ინიციატივა საარჩევნო კოდექსის შესახებ პროექტს ეწინააღმდეგება, სადაც იურიდიულ პირებს პარტიების დაფინანსების ლიმიტი ორჯერ გაეზარდათ და 200 ათასი ლარი გახდა. ინიციატივა ვენეციის კომისიაშია გაგზავნილი და მის შესახებ შენიშვნები უახლოეს მომავალში გამოქვეყნდება. უმრავლესობის წევრის, ჩიორა თაქთაქიშვილის განმარტებით, კანონმდებლობაში ცვლილებების ის პროექტი აისახება, რაზეც

სავაჭრო ბალანსის რაზმი

იზრდის საბიჯად აჩვენებს ექსპორტს

საქართველოდან ექსპორტის ზრდის ტემპი თითქმის სამჯერ ჩამოუვარდება ქვეყანაში იმპორტირებული პროდუქტის ოდენობას. ამის გამო ჩვენ ქვეყანაში მუდმივი სავაჭრო დეფიციტია. 2011 წლის მონაცემებით, დეფიციტმა, ანუ ქვეყნის უარყოფითმა სავაჭრო სალდომ, თითქმის ოთხი მილიარდი აშშ დოლარი შეადგინა.

თათია ხალიანი

2011 წლის იანვარ-ოქტომბრის მონაცემებით, საგარეო ვაჭრობის მთლიანი ბრუნვა 7 მილიარდ 322 მილიონი აშშ დოლარი იყო, რაც გასული წლის მაჩვენებელს 8,8 %-ით აღემატება.

ექსპორტი-იმპორტი

ბოლო წლების მონაცემების შედარება ცხადყოფს, რომ ექსპორტი-იმპორტის მოცულობა ქვეყანაში მცირდება. კერძოდ, ამავე პერიოდში იმპორტის მოცულობა 5 მილიარდ 583

მილიონი აშშ დოლარი იყო, ხოლო ქვეყნიდან გასული პროდუქტის მოცულობა 1 მილიარდ 738 მილიონი აშშ დოლარი.

სხვა სიტყვებით რომ ვთქვათ, ბოლო ათ თვეში საქართველოში იმაზე სამჯერ

მეტი პროდუქცია შემოვიდა, ვიდრე – გავიდა. ამ მონაცემებით, ექსპორტი მთლიანი სავაჭრო ბრუნვის 76%-ს შეადგენს. სწორედ ამიტომ, სავაჭრო სალდო წელსაც უარყოფითია, მეტიც – დინამიკაზე დაკვირვებით ეს მონაცემი ყოველწლიურად იზრდება. ეს ზრდა, ძირითადად, იმპორტის მატებითაა განპირობებული.

ფაქტია, რომ ექსპორტის წილი საგარეო სავაჭრო ბრუნვაში ძალიან ცოტაა. მართალია, მიმდინარე წელს ექსპორტის მოცულობა უმნიშვნელოდ გაიზარდა, მაგრამ უფრო ინტენსიურად იზრდება იმპორტიც. ანუ, ამ ორ მონაცემს – ექსპორტსა და იმპორტს – შორის სხვაობა მუდმივად მზარდია იმპორტის სასარგებლოდ, ამიტომ სავაჭრო დეფიციტი კი არ მცირდება, არამედ იზრდება. „ეკონომიკური პოლიტიკის კვლევის ცენტრის“ აღმასრულებელი დირექტორის, ნინო ვეგენიძის თქმით, ქვეყანაში სავაჭრო ბალანსის დარღვევას უმთავრესად იმპორტის და იმპორტირებულ პროდუქციაზე ფასების ზრდა იწვევს.

„საქართველო იმპორტზე დამოკიდებული ქვეყანაა და მისთვის საჭირო ნავთობისა და ბუნებრივი აირის წმინდა იმპორტიორია. ნავთობპროდუქტებზე კი ფასებმა 2011 წელს მკვეთრად მოიმატა და შესაბამისად, სავაჭრო დეფიციტიც უფრო მაღალია. თუ სავაჭრო ბალანსი მომავალ წლებშიც უარყოფითი იქნება, საქართველოს მთავრობა იძულებული გახდება, ამ სავაჭრო დეფიციტის დასაფარად უცხოური ვალდებულებები გაზარდოს, ამ ვალდებულებების შესასრულებლად საჭირო გახდება საბიუჯეტო რესურსების მიმართვა. შესაბამისად, სახელმწიფო ამ ვალდებულებების გასასტუმრებლად ან საგადასახადო წნეხს გაზრდის, ან – საბიუჯეტო ხარჯებს, მათ შორის სოციალურ და ინფრასტრუქტურულ დანახარჯებსაც შეამცირებს. ორივე ეს გზა, საბოლოოდ, ქვეყნის ეკონომიკურ ზრდას შეუშლის ხელს“.

ლიბერალური სავაჭრო რეჟიმი – არის თუ არა ეს გამოსავალი?

საგარეო ვაჭრობაზე გადამწყვეტ გავლენას ქვეყანაში არსებული სა-

ვაჭრო რეჟიმი ახდენს. საქართველოს ეკონომიკის სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე განთავსებული ინფორმაციის თანახმად, „ქვეყნის ეკონომიკური პოლიტიკის ერთ-ერთ ძირითად პრინციპს ლიბერალური საგარეო სავაჭრო პოლიტიკა წარმოადგენს, რაც გულისხმობს გამარტივებულ საგარეო ვაჭრობის რეჟიმსა და საბაჟო პროცედურებს, დაბალ საიმპორტო ტარიფებსა და მინიმალურ არასატარიფო რეგულირებას“.

ოფიციალური მონაცემებით, საქართველოში საიმპორტო ტარიფები შემცირებულია 16%-იდან 3%-მდე, პროდუქციის დაახლოებით 85%-ზე კი, ტარიფები საერთოდ გაუქმებულია. რაც შეეხება ექსპორტს, საქართველოს კანონმდებლობის თანახმად, ექსპორტი და რექსპორტი საქართველოდან გათავისუფლებულია საბაჟო გადასახადისაგან, გარდა ამისა, ექსპორტი არ იბეგრება დღგ-ით.

ასეთი ლიბერალური დაბეგრის რეჟიმშიც კი, არ იცვლება ეკონომიკური სურათი. ამის მიზეზად ექსპერტები რამდენიმე გარემოებას ასახელებენ.

პირველი: ლიბერალურმა საგადასახადო რეჟიმმა ქვეყანა მიმზიდველი გახადა იმპორტიორებისათვის. ანუ, ჩვენთან მრავალნაირი დასახელების პროდუქტი შემოდის და ეს პროცესი მზარდია.

მეორე: ლიბერალური საგადასახადო რეჟიმი მართალია, ხელს უნდა უწყობდეს ქვეყნის ექსპორტს, მაგრამ არსებობს ხელის შემშლელი უფრო ძლიერი მიზეზები, რის გამოც ექსპორტის გაზრდა რთულია. მაგალითად, რადგან ქვეყანაში არ არსებობს სურსათის უვნებლობაზე ეფექტური კონტროლის მექანიზმი, ჩვენ საკვები პროდუქტები მხოლოდ დსთ-ის ქვეყნებში გაგვაქვს. გარდა ამისა, ექსპერტების თქმით, საქართველოში წარმოება იმდენად მწირია, რომ ჩვენ სხვა ქვეყნებში „გასატანი“ თითქმის არაფერი გვაქვს. ანუ, მხოლოდ ლიბერალური საგადასახადო რეჟიმით ექსპორტი არ იზრდება.

ადგილობრივი წარმოება

„მიზეზი იმისა, თუ რატომ არ არის ექსპორტის ოდენობა მაღალი, დამოკიდებულია ადგილობრივი წარმოების განვითარებაზე. ჩვენთან რეალური სექტორის წილი ეკონომიკაში საკმაოდ დაბალია, ბოლო წლებში ის საგრძნობლად შემცირდა. რეალური სექტორში შედის მრეწველობა თავისი მოპოვებით, დამუშავებით, ელექტროენერგეტიკით, ასევე სოფლის მეურნეობა, მეთევზეობა, მშენებლობა. საქართველოს რეალური სექტორი მოცულობით დიდი არ არის, მაგრამ აღრიცხვის ლოგიკით, წელიწადში დაახლოებით 20-25 მილიონია. ეს კი მთლიანი შიდა პროდუქტის მხოლოდ 27%-ია, დანარჩენი 73% კი მომსახურებაზე მოდის“, – აღნიშნავს ექსპერტი სოსო არჩვაძე.

ექსპერტები მიუთითებენ, რომ სავაჭრო ბალანსის გაუმჯობესებისათვის ადგილობრივი წარმოების განვითარება უპირობო მოთხოვნაა. ქვეყნის რეალური, ანუ მწარმოებელი სექტორი სამუშაო ადგილებისა და დამატებითი დოვლათის შექმნის თვალსაზრისით ბევრად უფრო სტაბილურია, ვიდრე ნებისმიერი მომსახურების სფერო.

საქართველოში კი, ჯერჯერობით იმდენად მწირი სახეობის და რაოდენობის პროდუქტი ინარმოება, რომ ადგილობრივ ბაზარსაც კი ვერ უზრუნველყოფს. ამის შედეგი კი ისაა, რომ ექსპორტის მაჩვენებელი ვერ იზრდება, და მეორეც – ვერ იკლებს უმუშევრობის მაჩვენებელიც. ეს ქვეყანაში არსებული არანაკლებ მწვავე პრობლემაა.

ქვეყნიდან გასული საექსპორტო პროდუქციის პირველ სამეულში შედის – ავტომობილების რე-ექსპორტი, შემდეგ კი ფეროშენადნობებისა და ჯართის ექსპორტი. აღსანიშნავია, რომ ავტომობილების რე-ექსპორტმა წელს პირველად დაიკავა პირველი ადგილი, 2007 წლიდან მოყოლებული ქვეყნიდან ექსპორტირებული პროდუქციის ჩამონათვალში პირველი ადგილი ფეროშენადნობებს ეკავათ,

რე-ექსპორტის დროს ის, რაც შემოდის ქვეყანაში, ამ შემთხვევაში ავტომობილები, გადის კიდევ ქვეყნიდან, რადგან როგორც ცნობილია, საქართველო ავტომობილებს არ აწარმოებს.

ავტომობილების რე-ექსპორტის შემდეგ მეორე ადგილი ფეროშენადნობების ექსპორტს უჭირავს. მესამე ადგილზე კი შავი ლითონების, ანუ ე.წ. „ჯართის“ ექსპორტია, რაც საერთო ექსპორტის 8 % შეადგენს. ათეულში შედის, აგრეთვე, ალკოჰოლური სასმელები და მინერალური წყლები.

პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები

17 ნოემბერს გაზეთ „ეკონომისტის“ სამიტზე გამართულ შეხვედრაზე პრემიერ-მინისტრი ნიკა გილაური აქტიურად მოუწოდებდა უცხოელ ინვესტორებს საქართველოში დაეხმარებინათ კაპიტალი. მისი თქმით, მიუხედავად ევროპაში არსებული კრიზისისა, საქართველოს ეკონომიკა იზრდება, გარდა ამისა, ქვეყანაში ხელსაყრელი პირობებია შექმნილი ინვესტორებისთვის.

პრემიერ-მინისტრის ეს ბოლოდროინდელი განცხადება მიუთითებს იმაზე, რომ პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მოზიდვა საქართველოს მთავრობისთვის კვლავ მთავარ გამოწვევად რჩება და ქვეყანა მნიშვნელოვნად არის დამოკიდებული უცხოურ ინვესტიციებზე. თუმცა რამდენად შეიძლება უცხოური ინვესტიციები ქვეყნის ეკონომიკური ზრდის სტაბილური წყარო იყოს?

„ეკონომიკური პოლიტიკის კვლევის ცენტრის“ მიმოხილვის მიხედვით, პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები ეკონომიკური ზრდის არასტაბილური წყაროა, რადგან ბევრ ქვეყანაში ინვესტიციების კლებამ სერიოზული მაკროეკონომიკური პრობლემები გამოიწვია. მსოფლიო ეკონომიკური კრიზისის შემდეგ, კონკურენცია პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მოზიდვაში კიდევ უფრო გამწვავდა. გარდა ამისა, თავისუფალი კაპიტა-

ლის ხელმისაწვდომობამ იკლო იმის გამო, რომ განვითარებული კაპიტალის ბაზრის მქონე ქვეყნებს დიდი ვალები წარმოექმნათ.

საქართველოს ეკონომიკის სამინისტროს ინფორმაციით, 2011 წლის პირველ ნახევარში საქართველოში 377.1 მლნ აშშ დოლარის პირდაპირი უცხოური ინვესტიცია განხორციელდა შემდეგ ძირითად სექტორებში: სამთო-მოპოვებითი მრეწველობა (32.3%), საფინანსო სფერო (19.6%), ტრანსპორტი და კავშირგაბმულობა (15.3%); უძრავი ქონება (14.8%) და მშენებლობა (7.1%).

ნების შესახებ“ სწორედ პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მოზიდვის მიზნით მიიღო, სადაც ინვესტორებს ხელსაყრელ ბიზნეს გარემოს, ლიბერალურ სავაჭრო რეჟიმს და გადასახადებისგან გათავისუფლებას სთავაზობდა. ამჟამად ქვეყანაში სამი თავისუფალი ინდუსტრიული ზონა არსებობს – ფოთში, ქუთაისსა და თბილისში. თუმცა ჯერჯერობით ისინი ინვესტორების მოზიდვის და მრეწველობაში საწარმოების შექმნის პროცესში არიან.

საგარეო ვაჭრობის საკითხების ექსპერტის, გიორგი ლალანიძის თქმით,

„ჩვენთვის სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანია ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი ვაჭრობის შეთანხმება ევროკავშირთან, ეს შეგვიქმნის პირობას, რომ ინვესტორი აქ, ამ შეთანხმების პირობებში მოვიდეს, დაიწყოს წარმოება და ახალი საექსპორტო პროდუქტის შექმნა.

ქვეყანას თითქმის არა აქვს საექსპორტო პროდუქცია, რომელსაც გაიტანს და გაყიდის უცხოეთის ბაზრებზე. შესაბამისად, სანამ არ გაიზრდება წარმოება, მანამდე ქვეყნის სავაჭრო სალდო მუდმივად უარყოფითი იქნება“.

„პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მონაცემებს თუ სანგრძლივ დინამიკაში განვიხილავთ, ადვილი შესამჩნევია ტენდენცია, რომ მოცულობა წლის მეორე ნახევარში აჭარბებს პირველი ნახევრის სიდიდეს. შესაბამისად, წელს საქართველოში ველოდებით 1 მილიარდამდე პირდაპირ უცხოურ ინვესტიციას, რაც საკმაოდ კარგი მაჩვენებელი იქნება მსოფლიოს და, განსაკუთრებით, ევროპის ქვეყნებში მიმდინარე ეკონომიკური პროცესების გათვალისწინებით“, – აღნიშნა ეკონომიკის სამინისტროს წარმომადგენელმა „ლიბერალთან“ საუბრისას.

საქართველოს მთავრობამ კანონი „თავისუფალი ინდუსტრიული ზო-

ახალი საექსპორტო პროდუქტების შექმნა პირდაპირ არის დაკავშირებული უცხოურ ინვესტიციებთან, ამიტომ „ჩვენთვის სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანია ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი ვაჭრობის შეთანხმება ევროკავშირთან, ეს შეგვიქმნის პირობას, რომ ინვესტორი აქ, ამ შეთანხმების პირობებში მოვიდეს, დაიწყოს წარმოება და ახალი საექსპორტო პროდუქტის შექმნა“.

მისივე თქმით, ქვეყანას თითქმის არა აქვს საექსპორტო პროდუქცია, რომელსაც გაიტანს და გაყიდის უცხოეთის ბაზრებზე. შესაბამისად, სანამ არ გაიზრდება წარმოება, მანამდე ქვეყნის სავაჭრო სალდო მუდმივად უარყოფითი იქნება. **■**

ხა მოხდა "მაესტრო"?

სტუდია „მაესტრო“ სასამართლო დავისა და მორიგი ინვესტიციების მოლოდინშია.

მალხაზ ჭკადუა

ფოტო: ლევან ხარაიშვილი

სამართალდამცველები, არაერთგზის მოთხოვნის მიუხედავად, „მაესტროს“ ჟურნალისტებს შენობაში არ უშვებდნენ

„მე ვეკითხები „მაესტროს“ ჟურნალისტებს და თუნდაც მის ადმინისტრაციასა თუ დამფუძნებლებს: როდესაც ტელევიზიას მართავს ფსევდოოპოზიციონერი ეროსი კინმარიშვილის კომპანია, ადამიანის, რომელმაც სხვას რომ თავი დავანებოთ, მისივე აღიარებით, 2008 წელს დღევანდელ ხელისუფლებასთან ერთად დაასამარა ხალხის რეალური არჩევანი, შეიძლება თუ არა, ვიღაცას ჰქონდეს ილუზია, რომ ასეთი ტიპის ადამიანი გახდება თავისუფალი სიტყვის გარანტი?“

ასეთი შეკითხვა დაუსვა პოლიტიკაში ახლად მოსულმა ბიძინა ივანიშვილმა თავის მეორე წერილობით მიმართვაში ტელეკომპანია „მაესტროს“ ჟურნალისტებს. ტელეკომპანიის ირგვლივ 12 ოქტომბერს დაწყებული ეს პროცესი დღეს უკვე ღია დაპირისპირებით გრძელდება.

ივანიშვილი ამავე წერილში „მაესტროს“ სთავაზობდა: „მზად ვარ, თქვენ წინაშე ავიღო ყველა ის ფინანსური ვალდებულება, რომელსაც ზემოთ აღნიშნული პირი, კაცმა არ იცის, საიდან

მოტანილი დაფინანსებით, ასრულებს (ან არ ასრულებს); გავაფორმო სარედაქციო დამოუკიდებლობის საგარანტიო ხელშეკრულება, რომლითაც უზრუნველყოფილი იქნება ჟურნალისტის თავისუფლება, თუნდაც კრიტიკული დამოკიდებულება ჩემს პირად მოღვაწეობასთან დაკავშირებით“.

ივანიშვილს იმავე დღეს გამოემხაურა „მაესტროს“ მმართველი კომპანიის ხელმძღვანელი ეროსი კინმარიშვილი: „მე დღესვე მზად ვარ, ბიძინა ივანიშვილს 1 ლარად გადავცე ტელეკომპანია

„მაესტროს“ მართვის კომპანია. ჩემი მხრიდან მთავარი მოთხოვნა არის ის, რომ ივანიშვილი „მაესტროს“ მენეჯმენტს ინვესტიციებზე შეუთანხმდეს. თუ რას მოიცავს ეს საკითხი, მან, როგორც გამოცდილმა ბიზნესმენმა, უკეთესად იცის. თუ ივანიშვილის მხრიდან ამ შეთავაზებაზე იქნება მზადყოფნა, ჩემი ან ადვოკატების მეშვეობით, მზად ვართ, დავინწყოთ ბიზნეს-ტექნიკური საკითხები“, – განაცხადა 12 ოქტომბერს ეროსი კინმარიშვილმა.

ამ შეთავაზებაზე ივანიშვილს პასუხი საჯაროდ არ გაუცია. ისეთი შთაბეჭდილება შეიქმნა, რომ ქართველმა მილიარდერმა კინმარიშვილის შეთავაზება უწყურადღებოდ დატოვა. თუმცა, გასულ კვირაში განვითარებული დაპირისპირებისა და ურთიერთრადღებების ფონზე, გაჩნდა ვერსია, რომ კინმარიშვილისა და ივანიშვილის წარმომადგენლებს შორის მოლაპარაკებები მიმდინარეობდა.

მოლაპარაკებები კინმარიშვილსა და ივანიშვილს შორის

წყაროები, რომლებმაც ეს ვერსია გაავრცელეს, საუბრობდნენ კონკრეტულ თანხაზე – 12 მილიონ დოლარზე. თუმცა უცნობია, აღნიშნული თანხით რა ტიპის გარიგება შეიძლებოდა დადებულიყო. დიდი ალბათობით, ეს ყიდვა-გაყიდვის გარიგება არ იქნებოდა, რადგან კინმარიშვილს არათუ სტუდია „მაესტროს“, არამედ საკუთარი მართვის კომპანიის უპირობოდ გაყიდვის უფლებაც კი არ ჰქონდა.

შპს-ებს „სტუდია მაესტროსა“ და „რუსთავის მედიის მართვის კომპანიას“ შორის 2009 წელს გაფორმებული ხელშეკრულების თანახმად, (ხელშეკრულების მე-5 თავი) არათუ მთელი, არამედ 51%-იანი წილის გაყიდვის უფლება არცერთ მხარეს არ ჰქონდა. თუ რომელიმე მხარე 51%-ს, ან მეტს გაყიდდა, უნდა დაეკმაყოფილებინა ორი პირობა:

- ა) საკუთრება არ უნდა გაეყიდა 10 მილიონ დოლარზე ნაკლებად; ბ) თუ „მაესტროს“ გაყიდდა საკუთრებას, მმართველი კომპანიისათვის უნდა გა-

დაეხადა გასხვისების შედეგად მიღებული თანხის 25 %-ი და პირიქით – თუ „რუსთავის მედიის მართვის კომპანია“ გაყიდდა საკუთრებას, „მაესტროსთვის“ უნდა გადაეხადა ამდენივე.

საგულისხმოა, რომ ივანიშვილისადმი მიმართვაში კინმარიშვილს სიტყვა

ეროსი კინმარიშვილი დარწმუნებულია, რომ ამ მოლაპარაკებებზე

მიიღეს გადაწყვეტილება „მაესტროსგან“ მისი ჩამოშორების შესახებ.

სწორედ ამის შედეგია წილების

ის „გადათამაშება“, რაც

შპს „სტუდია მაესტროს“

დამფუძნებლებს შორის

შედგა, მიაჩნია კინმარიშვილს.

საგულისხმოა, რომ

ამ „გადათამაშებას“

კინმარიშვილი „მის ზურგს

უკან გაფორმებულ

„თვალთმაქცურ შეთანხმებას“

უწოდებს.

„მიყიდვა“ არც კი გამოუყენებია, მან თქვა: „მზად ვარ გადავცე 1 ლარად“.

რა ტიპის მოლაპარაკება მიმდინარეობდა კინმარიშვილსა და ივანიშვილის წარმომადგენლებს შორის? ან საერთოდ მიმდინარეობდა თუ არა რაიმე მოლაპარაკება? ამ შეკითხვაზე, ჯერჯერობით, დადასტურებული პასუხი არ არსებობს.

მოლაპარაკებები ლლონტსა და ივანიშვილს შორის

დღესდღეობით, თავად კინმარიშვილი ადანაშაულებს „მაესტროს“ დამფუძნებლებს ივანიშვილთან ფარული

ვაჭრობის მცდელობაში. ის „ლიბერალთან“ საუბარში ორ თარიღს ასახელებს: 11 ნოემბერს და 13 ნოემბერს. კინმარიშვილის თქმით, პირველი შეხვედრა ივანიშვილის წარმომადგენლებსა და „მაესტროს“ დამფუძნებლებს შორის ევროპის „ერთ-ერთი ქვეყნის დედაქალაქში“ შედგა. მეორედ, 13 ნოემბერს, მამუკა ლლონტი უკვე უშუალოდ ბიძინა ივანიშვილს შეხვდა თბილისში.

ეროსი კინმარიშვილი დარწმუნებულია, რომ ამ მოლაპარაკებებზე მიიღეს გადაწყვეტილება „მაესტროსგან“ მისი ჩამოშორების შესახებ. სწორედ ამის შედეგია წილების ის „გადათამაშება“, რაც შპს „სტუდია მაესტროს“ დამფუძნებლებს შორის შედგა, მიაჩნია კინმარიშვილს. საგულისხმოა, რომ ამ „გადათამაშებას“ კინმარიშვილი „მის ზურგს უკან გაფორმებულ „თვალთმაქცურ შეთანხმებას“ უწოდებს.

საჯარო რეესტრის მონაცემების თანახმად, აღვადგინეთ შპს „სტუდია მაესტროს“ სადამფუძნებლო დოკუმენტაციაში მომხდარი ბოლო ცვლილებები. როგორც ირკვევა, 26 ნოემბერს, ერთ-ერთმა დამფუძნებელმა, გია გაჩეჩილაძემ, რომელიც შპს-ს 25%-ს ფლობდა დანარჩენ 4 დამფუძნებელთან „საკუთრების მინდობისა (წილის მართვისა) და შპს-ს წილის ნასყიდობის ხელშეკრულება“ გააფორმა.

ხელშეკრულების თანახმად, გამყიდველმა (გაჩეჩილაძემ) მიყიდვებს (შპს „სტუდია მაესტროს“ 4 დამფუძნებელს) თავისი 25% გადაუნაწილა. კერძოდ, მამუკა ლლონტს, ლევან ჩიკვაიძესა და გიორგი ებრალიძეს – თითოეულს 7.5%, ხოლო ეკა აკობიას – 2.5%.

გაჩეჩილაძის 25% ჯერჯერობით კვლავ მისია, დღევანდელი მდგომარეობით, გია გაჩეჩილაძე საკუთარ 25%-ს შეზღუდული საკუთრების უფლებით ფლობს. ხელშეკრულების თანახმად, 2012 წლის 10 დეკემბრამდე მისი წილი „მინდობილი“ აქვს დანარჩენ ოთხ მე-საკუთრეს. კიდევ ერთი პირობის თანახმად, „არაუგვიანეს 2012 წლის 10 დეკემბრისა“, გაჩეჩილაძემ „მინდობილი“ წილი „შესაბამისი ანაზღაურების“, ანუ 400 ლარის სანაცვლოდ საკუთრე-

ბაში უნდა გადასცეს დანარჩენ მენილეებს. აღსანიშნავია, რომ კინმარიშვილის კომპანიასთან 2009 წელს დადებულ ხელშეკრულებას ვადა 2012 წლის 30 ნოემბერს ეწურებოდა.

29 ნოემბერს ხელშეკრულებაში დაფიქსირებული ცვლილების ასახვის თხოვნით საჯარო რეესტრს „მაესტროს“ ერთ-ერთმა დამფუძნებელმა, ლევან ჩიკვაიძემ მიმართა. 30 ნოემბრის გამთენიისას 7 სთ-სა და 30 წუთზე კი, ეროსი კინმარიშვილი ტელეკომპანიის ოფისში ლობიდან გადავიდა.

„ჩემს ზურგს უკან ახორციელებდნენ თვალთმაქცურ გარიგებას. ამის მიზანი იყო ის, რომ რაც შეიძლება სწრაფად გაენწყვიტათ ჩემთან ხელშეკრულება და კიდევ ის, რომ ჩემთვის არ გადაეხადათ 2.5 მილიონი იმ შემთხვევაში, თუ სტუდია „მაესტროს“ ივანიშვილზე ნამდვილად გაასხვისებდნენ“, – თქვა ეროსი კინმარიშვილმა.

იგი დარწმუნებულია, რომ მთელი ამ „გადათამაშების“ მიზანი „მაესტროს“ წილის გასასხვისებლად გამზადებაა. „ვისზე გასასხვისებლად?“ – ამ შეკითხვაზე კინმარიშვილი პასუხობს, რომ „მასზე, ვისი დიდი მოლოდინიც აქვთ“, ანუ ზიძინა ივანიშვილზე. სხვა მრავალ ბრალდებასთან ერთად, იგი კვლავაც იმეორებს, რომ „მაესტროს“ „დამფუძნებლებმა ცდუნებას ვერ გაუძლეს“, რომ „მათ სიხარბემ სძლიათ“. გარდა ამისა, იგი დარწმუნებულია, რომ „მაესტროს“ არათუ 51%-იანი წილი, არამედ მცირე წილიც კი არ გასხვისდება, რადგან მან უკვე მიმართა სასამართლოს კომპანიის წილზე ყადაღის დადების მოთხოვნით.

ჩვენ კომენტარისათვის მამუკა ლლონტსაც დაუკავშირდით, თუმცა, მან ადვოკატთან გადაგვამისამართა. ნამდვილად შედგა თუ არა 11 ნოემბრისა და 13 ნოემბრის შეხვედრები? ადვოკატმა დიმიტრი გაბუნია გვითხრა, რომ ამის შესახებ არაფერი იცის. მან მხოლოდ ის გვითხრა, რომ 11 ნოემბერს „მაესტროს“ დამფუძნებელთა ოფიციალური წარმომადგენელი გახდა.

კინმარიშვილის ბრალდებაზე, რომ

სამოქალაქო სექტორის ზოგიერთი წარმომადგენლის ვარაუდით, კინმარიშვილი ხელისუფლების დაკვეთას ასრულებს

დამფუძნებლები „თვალთმაქცური გარიგებით“ ცდილობდნენ მასთან კონტრაქტის განწყვეტას, ადვოკატი პასუხობს, რომ მართვის კომპანიის დამფუძნებელს შეუძლია ისეთი სიტყვათშეთანხმება გამოიყენოს, როგორც საჭიროდ მიიჩნევს, თუმცა „დამფუძნებლები ყველანაირი დავის განხილვას სასამართლოში აპირებენ“.

„მაესტროს“ ივანიშვილზე გასხვისების მცდელობა არაერთხელ უარყო მამუკა ლლონტმა, ბიზნესმენმა კი ამის შესახებ სპეციალური განცხადება გაავრცელა, რომელშიც აღნიშნულია, რომ „ივანიშვილის მიზანია არა ერთი რომელიმე კონკრეტული მედიასაშუალების ინტერესების დაცვა, არამედ, ზოგადად, თავისუფალი ქართული ჟურნალისტიკის მხარდაჭერა“, იქვეა მითითება იმაზე, რომ ივანიშვილი „მზად არის დაეხმაროს დამოუკიდებელ, თავისუფალ ჟურნალისტიკას და ამით დაეხმაროს სამოქალაქო საზოგადოების განმტკიცების პროცესს“.

მოკლედ

დამფუძნებლებს არ მოენონათ, რომ მმართველი კომპანიის ხელმძღვანელმა ივანიშვილთან ფინანსური მოლაპარაკებები მათ გარეშე დაიწყო. შესაბამისად,

მათ თავად, ანუ კინმარიშვილის გარეშე არჩიეს ტელეარხის მართვა. რადგან ნებით არ ჩამოშორდა, დამფუძნებლებმა ძალით ჩამოაშორეს იგი მართვის ბერკეტებს.

მაესტროს მომავალი

ამ დრომდე გაურკვეველია, მართლა მოიზიდა თუ არა ეროსი კინმარიშვილი სტუდია „მაესტროსი“ 4,5 მილიონი დოლარი. ის ამტკიცებს, რომ ახალი ოფისი სწორედ ამ ინვესტიციების დახმარებით მოეწყო, განახლდა აპარატურა. თუმცა 5 დეკემბერს, „მაესტროს“ ერთ-ერთი დამფუძნებლისა და აქციათა 25%-ის მფლობელმა მაკა ასათიანმა ადვოკატ დიმიტრი გაბუნიას მეშვეობით ვრცელი განცხადება გაავრცელა, სადაც ამტკიცებს, რომ 2010 წლის აგვისტოდან „მაესტროსი“ ინვესტიციას მხოლოდ თვითონ დებდა. საუბარია 3 მილიონ დოლარზე. მეტიც, განცხადების თანახმად, კინმარიშვილი ამ თანხიდან 500 ათასი დოლარი მიიტაცა და დაპირების მიუხედავად, დამფუძნებლებისთვის ეს თანხა არ დაუბრუნებია.

„დამფუძნებლებმა და ტელეკომპანიის ადვოკატებმა ეროსი კინმარიშვილს არაერთი წერილი გაუგზავნეს და მოსთხოვეს ნაკისრი ვალდებულებების

ჟურნალისტები სახალხო დამცველისგან პროფესიულ საქმიანობაში ხელის შეშლის ფაქტებზე რეაგირებას ითხოვენ

■ დამფუძნებლებს არ მოეწონათ, რომ მმართველი კომპანიის ხელმძღვანელმა ივანიშვილთან ფინანსური მოლაპარაკებები მათ გარეშე დაიწყო. შესაბამისად, მათ თავად, ანუ კინმარიშვილის გარეშე არჩიეს ტელეარხის მართვა. რადგან ნებით არ ჩამოშორდა, დამფუძნებლებმა ძალით ჩამოაშორეს იგი მართვის ბერკეტებს.

სრულად შესრულება. წინააღმდეგ შემთხვევაში, ხელშეკრულება ვადაზე ადრე შეწყდება ამავე ხელშეკრულებით გათვალისწინებული პირობებით, 25-დღიანი ვადის გასვლის შემდეგ. ასეთი ვადა გადიოდა 2011 წლის 5 დეკემბერს, – ასათიანის ბრალდებებს კინმარიშვილმა იმით უპასუხა, რომ დავას პროკურატურა შეისწავლის და საბოლოო გადაწყვეტილებას სასამართლო გამოიტანს.

ასათიანის განცხადებაში არის პირდაპირი მინიშნება, რომ კინმარიშვილი ხელისუფლებასთან არის შეკრული, არგუმენტად კი მისი და საპატრულო პოლიციის ურთიერთშეთანხმებული ნაბიჯებია მოტანილი. თავის მხრივ, არც კინმარიშვილი მალავს, რომ „მექსტროს“ ხვალინდელი დღე სააკაშვილის ხელშია“.

„ერთი მარტივი მიზეზის გამო – აქედან გაქცეული დამფუძნებლების ჯგუფი, რომელიც მაუწყებლობას ახორციელებს, არის არხის ფუნქციის საწინააღმდეგო. როგორც ჩათვლის ამ დავაში მონაწილეობას სააკაშვილი, ამაზე დამოკიდებული, იარსებებს თუ არა „მექსტრო“. აქ საუბარია იმაზე, რომ ეს არის საკაბელო სიხშირის მქონე ტელევიზია“, – განაცხადა კინმარიშვილმა.

კომუნიკაციების მარეგულირებელ კომისიაში თქვეს, რომ მაუწყებლობის ლიცენზია არა მართვის კომპანიას, არამედ დამფუძნებლებს ეკუთვნით, შესაბამისად, მათ შეუძლიათ მოძრავი სადგურიდანაც კი გადასცენ სიგნალი სატელევიზიო ანძას. მაკა ასათიანის განცხადების გათვალისწინებით, სტუდია „მექსტროს“ უახლოეს მომავალში ექნება როგორც ახალი სტუდია, ისე უახლესი აპარატურა, ჟურნალისტებს კი ხელფასები გაეზრდებათ.

ტელეკომპანია მართლაც ემზადება ახალ ოფისში, ყაზბეგის ქუჩაზე გადასაბარგებლად. ყაზბეგის გამზირზე არსებული ფართი ჯერ კიდევ რამდენიმე თვის წინ დაიქირავეს და გაარემონტეს. დამატებით რა მოცულობის ინვესტიციის ჩადებას აპირებს, ამაზე ასათიანს განცხადებაში არ უსაუბრია. კინმარიშვილის განმარტებით, ასათიანის უკან რეალურად მისი მეუღლე, კოტე გოგელია დგას, რომელიც შექმნის დღიდან აფინანსებდა „ქართულ პარტიას“.

საზოგადოების ნაწილმა „მექსტროში“ მიმდინარე პროცესები ხელისუფლების გეგმად შეაფასა, ტელეკომპანიის ჭიშკარზე პლაკატიც კი გაჩნდა წარწერით: „იმედი“ არ განმეორდება“.

„ბუნებრივია, ამ თამაშში ორივე მხარე – ეროსი კინმარიშვილი და ხელისუფლება – თავისას მიიღებდა. ეროსი აიცდენდა მოპარული ფულის დაბრუნების ვალდებულებას, ასევე მიიღებდა ახალ თანხებს, ხოლო ხელისუფლება ირიბად, შენიღბვით მიაღწევდა ტელეკომპანია „მექსტროს“ მაუწყებლობის პარალიზებას, თუმცა ბატონმა ერასტიმ ვერ მოახერხა დავალების შესრულება, რის გამოც აღმოჩნდა უკიდურესად მძიმე მდგომარეობაში“, – ასათიანის განცხადებამ პრაქტიკულად შეაჯამა ის განწყობები, რაც ნუცუბიძის ქუჩის №93 სახლის ლობეზე ეროსი კინმარიშვილის გადამძრომით და საპატრულო პოლიციის თანამშრომელთა მოქმედებებით გაჩნდა.

„ის, რაც „მექსტროში“ ხდება, არც პირველია და, როგორც ჩანს, არც უკანასკნელი“, – ცხადია, რომ საპარლამენტო უმრავლესობის ერთ-ერთი ლიდერის, მიხეილ მაჭავარიანის წინასწარმეტყველება, 2012-2013 წლების საპარლამენტო და საპრეზიდენტო არჩევნების გათვალისწინებით, უფრო მეტია, ვიდრე მორიგი პოლიტიკური განცხადება. ■

პიკეტაჟი საქონლის მფლობელის ბრუნვა

საქონლის მფლობელის ბრუნვის შესახებ

თინა ყიფშიძე

ფოტო: ლევან სანჯაღიანი

ნომბერში ჯიხურების დაგეგმილი აუქციონი ჩატარდა. გაზეთ „კვირის პალიტიკის“ დამატების, „ეკოპალიტიკის“ ინფორმაციით, ჯიხურების, მათ შორის პრესის ჯიხურების უმეტესობა ძირითადად სასურსათო პროფილის კომპანიებმა „კოდა“, „კუმისი XXI“, „ნუგევი“ და „იოლი“ შეიძინეს. პირველწყაროებთან ამ ინფორმაციის გადამოწმება შეუძლებელი აღმოჩნდა. თბილისის მერია ჯერჯერობით თავს არიდებს აუქციონში გამარჯვებული კომპანიების ჩამონათვალის გასაჯაროებას. მათი თქმით, გამარჯვებული კომპანიების სია უახლოეს დღეებში მათსავე საიტზე გამოქვეყნდება.

კითხვაზე, მართლა მიიღეს თუ არა აუქციონში მონაწილეობა და რის გაყიდვას გეგმავენ ახალ ჯიხურებში, აღნიშნული კომპანიები პასუხის გაცემას თავს არიდებენ.

„ჩვენ ტენდერზე არაფერს ვამბობთ, თუ სად და ვინ ჩადგამს ჯიხურებს ამის შესახებ რამდენიმე დღეში იქნება ცნობილი მედიასაშუალებებისთვის. ჩვენ კომენტარს არ ვაკეთებთ,“ – გვიპასუხეს ქათმის ხორცპროდუქტებისა და კვერცხის მწარმოებელ კომპანია „კოდაში“.

პასუხის გაცემისგან თავს იკავებს კვერცხისა და ქათმის ხორცის მწარმოებელი შპს „კუმისი XXI“ -ის დირექტორი თამაზ ედიშერაშვილი: „შეზღუდვაში ვარ, ავად ვარ და ვნევარ. მე არაფერი ვიცი, ვერაფერს გიპასუხებთ.“

„ეკოპალიტიკის“ მიხედვით, ინტერნეტაუქციონზე გაიყიდა პრესის გამავრცელებელი ჯიხურებიც. ამგვარად, ჟურნალისტთა ნაწილის შემფოთება, რომ პრესის ჯიხურების ადგილას შესაძლებელი იყო საკვები ან სხვა პროდუქცია გაყიდულიყო, გამართლდა. წინასწარი ინფორმაციით, გამარჯვებულ ოთხივე კომპანიას მკაფიოდ გამოკვეთილი სასურსათო ნიშა აქვს.

ჯიხურებისა და კონკრეტულად, პრესის ჯიხურების აღებისა და მათი სხვა პროფილის ჯიხურებით ჩანაცვლების საკითხი რამდენიმე წელია გრძელდება და პერიოდულად ჟურნალისტების შემფოთების საბაბი ხდება. მათი აზრით, ჯიხურების აუქციონში რამდენიმე საფრთხე იმალება. პირველი, შესაძლოა

პრესის გამავრცელებელი ჯიხურები სხვა პროდუქციით მოვაჭრე ჯიხურებმა ჩანაცვლონ, რის შედეგადაც პრესას გასავრცელებლად და გასაყიდად მცირე არეალი რჩება. მეორე საფრთხე, პრესის გავრცელების ბაზარზე მონოპოლიის გაჩენაა, რომელიც პრესის თავისუფლად გავრცელებისთვის შესაძლოა დაბრკოლებად გარდაიქმნას.

ჯიხურების აღების პირველი ტალღა

ჯიხურების პირველი წყება 2007 წელს დაიხურა. მაშინ თბილისის მერიამ „ქალაქის იერსახის გაფუჭების“ მოტივით, გარე ვაჭრობის სხვა სუბიექტებთან ერთად პრესის ჯიხურებიც დახურა.

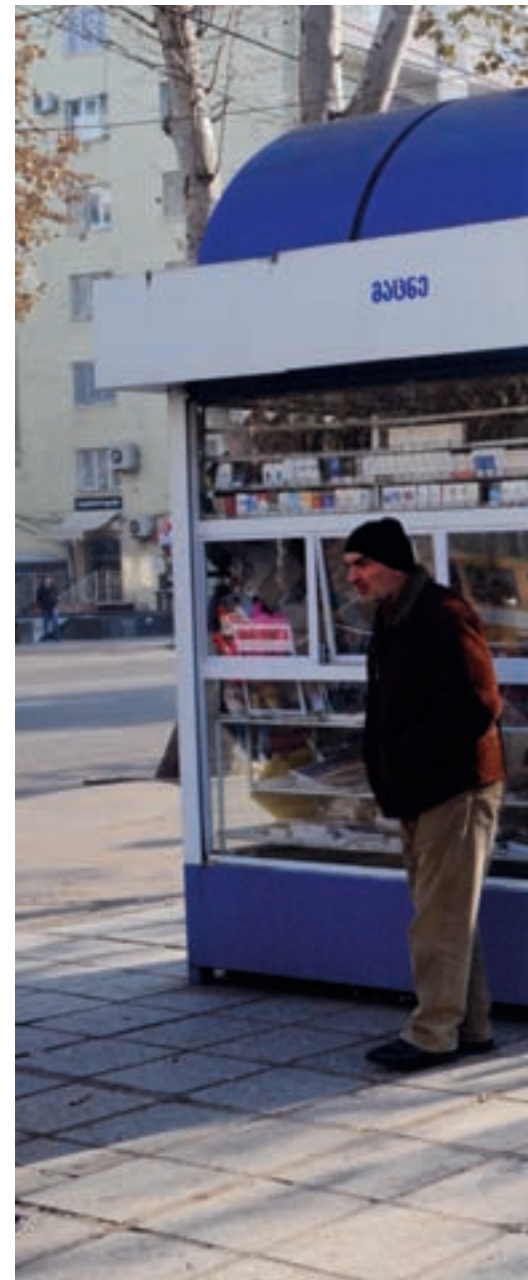
„საკრებულოდან მოვიდნენ და მითხრეს, ჯიხური ქალაქის იერსახეს ამახინჯებს, სტანდარტებს არ ექვემდებარება და უნდა დახუროთო. შევთავაზე, თქვენ როგორც გინდათ, ისეთს გავაკეთებ-მეთქი, მაგრამ მაგაზეც უარი მითხრეს,“ – ყვებოდა შარშან „ლიბერალთან“ საუბრისას ვახტანგ ქავთარაძე, შპს „ინფო 2007“-ის დირექტორი, რომლის კომპანიაც საქართველოს რეგიონებს პრესით ამარაგებდა.

ჯიხურების დახურვიდან ერთ წელიწადში ჯიხურების ბაზარზე ახალი კომპანია გამოჩნდა – „უაიდ დისტრიბუშენი“. ამჟამად ის თბილისის ცენტრალურ უბნებში პრესის გავრცელების მონოპოლისტია. კომპანიის 70 პროცენტის მფლობელი ოფშორულ ზონაში, ვირჯინიის კუნძულებზე დარეგისტრირებული სააქციო საზოგადოება „ბლექსთაილ მენეჯმენტია“. „ბლექსთაილ მენეჯმენტის“ სრულუფლებიანი წარმომადგენელი საქართველოში ყოფილი თავდაცვის მინისტრის, დავით კეზერაშვილის ცოლისძმა დიმიტრი ჩიქოვანია.

პრესის გამავრცელებლები აღნიშნავენ, რომ „უაიდ დისტრიბუშენმა“ ბაზარზე გამოჩენისთანავე შეძლო პრესის გამავრცელებელ ადგილებზე ნებართვის მიღება. თუ მანამდე არსებული გამავრცელებლებისათვის ეს გადაუჭრელი პრობლემა იყო, „უაიდ დისტრიბუშენმა“ ეს ყოველგვარი გაჭიანურებისა და ბიუროკრატიული სი-

ძნელების გარეშე მოახერხა.

„ჩვენ ყოველწლიურად ვწერდით მერიას, რომ მოეცათ დამატებითი ადგილები პრესის სარეალიზაციოდ, შეგვექონდა განცხადებები კონკრეტული მისამართების მითითებით, მაგრამ ეს საკითხი ჭიანჭურდებოდა. მერე გამოჩნდა დიდი ორგანიზაცია „უაიდ დისტრიბუშენი“. იქ, სადაც ჩვენ გვეუბნებოდნენ, რომ ჯიხურების ჩადგმა არ

შეიძლება, რადგანაც ის ტროტუარს ავიწროებდა, მათი ჯიხურები გაჩნდა, – საუბრობდა „კვირის პალიტრის“ სახლის სადისტრუბუციო კომპანია „ელვა სერვისის“ დირექტორი რამაზ თეთრუაშვილი.

მეორე ტალღა

„მახინჯ ჯიხურებთან“ ბრძოლის მეორე ტალღა 2009 წლის შემოდგომაზე

დაიწყო, რასაც ჟურნალისტების პროტესტი მოჰყვა. ჟურნალისტები აქტიურად ალაპარაკდნენ პრესის გავრცელების მონოპოლიის საფრთხეზე.

პრობლემების მოსაგვარებლად 2009 წელს „საქართველოს პრესის ასოციაცია“ შეიქმნა. ასოციაციამ პრესის თავისუფალი ვაჭრობის შესაძლო შეზღუდვის პრევენციისათვის 2010 წლის 23 აპრილს კანონპროექტი წარმოადგინა.

„ეს კანონი არის მცდელობა, რომ შეიქმნას ბეჭდვითი მედიის გავრცელებისთვის მაქსიმალურად ხელშემწყობი პირობები, რათა თვითმმართველობის არცერთ ორგანოს არ მიეცეს საშუალება, შეზღუდოს ბეჭდვითი პროდუქციით ვაჭრობა,“ - აღნიშნავდა მაშინ „ლიბერალთან“ საუბრისას კანონპროექტის ერთ-ერთი ავტორი, ვახტანგ ხმალაძე.

2010 წლის გაზაფხულზე ინიცირებუ-

ფოტო: ლევან ხაჩიძე

ფოტო: სპეციალური ვიდეო სერვისი

ლი კანონპროექტი ჯერჯერობით პარლამენტს არ განუხილავს.

გარდა კანონპროექტისა, ჟურნალისტები და „პრესის ასოციაცია“ მერიასთან თანამშრომლობითაც ცდილობდა პრობლემის მოგვარებას. თბილისის მაშინდელი ვიცე-მერი დისტრიბუტორებს დაჰპირდა, რომ პრესის არსებულ ძველ ჯიხურებს ნებართვას 10-15 წლით გაუხანგრძლივებდა, თუმცა დანაპირები არ შესრულებულა.

მესამე ტალღა და ჟურნალისტების პროტესტი

პრესის ჯიხურების არსებობას საფრთხე წელს შემოდგომაზე ისევ დაემუქრათ. ამჯერად მერია საზოგადოების წინაშე მცირე და საშუალო ბიზნესის ხელშეწყობი პროექტით „1000 ახალი ჯიხურით“ წარდგა. ამ პროექტის ფარგლებში თბილისს 1000 ახალი და მოდერნიზებული ჯიხურები უნდა შეემატოს, რომელიც პრესის ძველ ჯი-

ხურებს საბოლოო გაქრობას უქადის. ჯიხურების აუქციონი იმ ადგილებზეც გამოცხადდა, სადაც ამჟამად ძველი ჯიხურები დგას. აუქციონის პირობების მიხედვით, მონაწილეებს პრესის გაყიდვის ვალდებულება არ წაეყენებათ.

„თუ იქნება მოთხოვნა, ჯიხურების მეპატრონეები პრესას გაყიდვიდან, ჩვენ არ გვაქვს უფლება ჯიხურის მეპატრონის საქმიანობაში ჩავერიოთ და მაინცდამაინც გაზეთების გაყიდვა მოვთხოვოთ. პრესის გაყიდვის მსურველებს კი შეუძლიათ ჯიხურებში გაზეთების გარდა სიგარეტები და სხვა მომგებიანი პროდუქციაც გაყიდონ“, – ამბობს თბილისის ქონების მართვის სააგენტოს ხელმძღვანელი დავით ჭყელიძე.

მერიის ქონების მართვის სააგენტოს ხელმძღვანელის ეს განცხადება ჟურნალისტების შიშს, რომ ყოფილი პრესის ჯიხურებში პრესა აღარ გაიყიდება, კიდევ უფრო ამტკიცებს. გარდა შიშებისა,

ჟურნალისტებს სხვა ეჭვებიც აქვთ.

„მიზეზები უფრო ღრმაა და ჯიხურების აუქციონის მიზანი მხოლოდ ბიუჯეტში თანხების შეტანა არ არის. ეს ანგრევს მედია სივრცეს და მოქალაქეებს პრესის გარეშე დატოვებას უქადის“, – ამბობს ჟურნალისტი ზვიად ქორიძე.

ჟურნალისტებს ასევე ეჭვი ეპარებათ მერიის განაცხადში, რომ „1000 ჯიხურის“ ფარგლებში შესაძლებელია დამატებითი სამუშაო ადგილების შექმნა.

„ამბობენ, რომ ახალი ჯიხურებში შეიქმნება დამატებითი სამუშაო ადგილები და მინიმუმ 3 ადამიანი დასაქმდება. ჯიხურებს თუ ნახავთ, დარწმუნდებით, რომ სამმა ადამიანმა შეუძლებელია იქ მუშაობა მოახერხოს, ასევე ძველ ჯიხურებში მომუშავეები თუ უმუშევრად დარჩნენ, შესაკრებთა ამგვარი გადანაცვლებით ჯამი არ შეიცვლება“, – ამბობს გაზეთ „რეზონანსის“ რედაქტორის მოადგილე ელისო ჩაფიძე.

ჟურნალისტები ჯიხურების აღების

პერიოდებზე მიუთითებენ და აღნიშნავენ, რომ ამ საკითხის გააქტიურება საეჭვოდ ემთხვევა წინასაარჩევნო პერიოდებს. კოალიციამ „არჩევანის თავისუფლებისთვის“ ნოემბრის ბოლოს სპეციალური განცხადება გაავრცელა, სადაც წერდნენ, რომ ხელისუფლების მიზანი საარჩევნოდ ბეჭდური მედიის განეიტრალებაა:

„საფუძვლიანი ეჭვი გვაქვს, რომ ხელისუფლების მიზანი წინასაარჩევნოდ ბეჭდური მედიის განეიტრალებაა, რათა საზოგადოებამდე მივიდეს მხოლოდ და მხოლოდ გაფილტრული ინფორმაცია, რომელიც მოსახლეობას ნაციონალური არხებით მიეწოდება. მნიშვნელოვანია ისიც, რომ ამას ასეულობით წვრილი მოვაჭრისა და ჯიხურის მფლობელის უმუშევრად დატოვებითა და მათი სოციალური განადგურების ფასად აკეთებენ“, – ვკითხულობთ განცხადებაში.

კოალიციამ, რომელიც პრესის გავრცელების თავისუფლებისა და ობიექტური ინფორმაციის გავრცელების ხელშესაწყობად 2011 წლის ნოემბერში შეიქმნა, ამ საკითხის მოსაგვარებლად, ხელისუფლებას და საზოგადოებას საკუთარი ინიციატივები გააცნო. მათი აზრით, აუცილებელია, შედგეს შეხვედრა საკითხით დაინტერესებულ პირებსა და მერიის შესაბამისი სამსახურების წარმომადგენლებთან, რათა მათ განმარტონ მიღებული გადაწყვეტილებების მართებულობა. კოალიცია, აგრეთვე, საკითხის გარკვევამდე აუქციონის შეჩერებას ითხოვდა: „უნდა შეჩერდეს ყოველგვარი აუქციონი და განახლდეს მხოლოდ მაშინ, როდესაც შეიქმნება პრესის გავრცელების მყარი გარანტიები... საქართველოს პარლამენტმა დაუყოვნებლივ უნდა დაიწყოს მედიაექსპერტების მიერ მომზადებული და პარლამენტში ინიცირებული კანონპროექტების განხილვა, რომლებიც ამ და სხვა ბევრი საკითხის მოგვარების მექანიზმს სთავაზობს ხელისუფლებას“, – ნათქვამია განცხადებაში.

აუქციონის შესაჩერებლად და პრესის გავრცელების თავისუფლების დასაცავად ჟურნალისტებმა 29 ნოემბერს, მაშინ, როდესაც თბილისის მერიას ჯიხურების ელექტრონული აუქციონი

ჰქონდა გამოცხადებული, მერიის წინააღმდეგ „მე ვკითხულობ გაზეთს“ მოაწყვეს. ჟურნალისტებმა პრესის გავრცელების თავისუფლების ნებისმიერი სახის შეზღუდვა გააპროტესტეს.

მერია არც აქციას და არც კოალიციის განცხადებას გამოხმაურებია.

■ „თუ იქნება მოთხოვნა, ჯიხურების მეპატრონეები პრესას გაყიდვან, ჩვენ არ გვაქვს უფლება ჯიხურის მეპატრონეს საქმიანობაში ჩავერიოთ და მაინცდამაინც გაზეთების გაყიდვა მოვთხოვოთ. პრესის გაყიდვის მსურველებს კი შეუძლიათ ჯიხურებში გაზეთების გარდა სიგარეტები და სხვა მომგებიანი პროდუქციაც გაყიდოს“.

ჯიხურების მეპატრონეები

ჯიხურების აუქციონისა და ჟურნალისტების პროტესტის პარალელურად, ქალაქში პრესის ძველი ჯიხურების რაოდენობა იკლებს. „პლანეტა ფორტეს“ დამფუძნებელი მერაბ ჩანჩალაშვილი ამბობს, რომ თუ 5 წლის წინ 80 ჯიხური ჰქონდათ ამჟამად 30-მდე ჯიხურია დარჩენილი. ჩანჩალაშვილმა ჯიხურებზე ნებართვა 2005 წელს ხელახლა აიღო, თუმცა გასულ თვეს ჯიხურების, როგორც უკანონოდ განთავსებულის, აღება მაინც მოსთხოვეს.

„თუ ადრე მოდიოდნენ და პირადად გვაფრთხილებდნენ, ამჯერად ოფიციალური საბუთი მოვითხოვეთ. მერიიდან გამოვიგზავნეს, რომ ჩვენი ჯიხურები უკანონოდაა განთავსებული და შესაბამისად, მისი აღება იგეგმება. ჩვენ ვუპასუხეთ, რომ არ ვეთანხმებით ჯიხურების უკანონოდ განთავსების

ბრალდებას, მაგრამ იძულებული ვართ, დავემორჩილოთ,“ – ამბობს ჩანჩალაშვილი.

საქმეს ის ფაქტი ართულებს, რომ არ არსებობს ჯიხურების სარგებლობის მომანესრიგებელი კანონმდებლობა. „პლანეტა ფორტე“ წლების განმავლობაში ითხოვდა საკუთარი ჯიხურების სარგებლობის კანონის ფარგლებში მოქცევას, იხდიდა მინის გადასახადს და მზად იყო ჯიხურების ვიზუალური მხარე თბილისის მერიის წაყენებული სტანდარტისთვის შეეთავსებინა. როგორც ჩანჩალაშვილი ამბობს, მას არათუ ჯიხურით სარგებლობის ნებართვა, არამედ მისი ვიზუალურად კეთილმოწყობის უფლებაც არ მისცეს.

ჩამორთმეული ჯიხურების უმეტესობა თბილისის ცენტრალურ ადგილებშია განთავსებული. „პლანეტა ფორტე“ აუქციონში მონაწილეობას არ აპირებს, რამდენადაც ცენტრალურ ადგილებში მდგომი ჯიხურების ფასი რამდენიმე ათას ლარამდე აღწევს, „ამდენი თანხის ყოველწლიურად გადახდა კი პრესის გაყიდვით შეუძლებელია.“

„პლანეტა ფორტეს“ მსგავსად შემცირდა „მაცნეს“ ჯიხურების რაოდენობაც.

„აღმაშენებლის რეკონსტრუქციის დროს სამი ჯიხური აიღეს, 26-27 ნოემბერს – 17“, – ამბობს „მაცნეს“ იურისტი დალი მაჭარაშვილი.

მაჭარაშვილიც გვიყვება, რომ „მაცნეც“ ითხოვდა ჯიხურებისთვის ნებართვას, მაგრამ რადგანაც არ არსებობდა მინის საიჯარო ფასი და შესაბამისი კანონმდებლობა, ნებართვის მიღება წლების განმავლობაში ჭიანჭურდებოდა. მიმდინარე წლის ნოემბერში კი მათგან უკვე ჯიხურების აღება მოითხოვეს.

ჯერჯერობით პრესის ჯიხურების არსებობის საკითხი კითხვის ნიშნის ქვეშ დგას. ოფიციალურად უცნობია, ვინ შეიძინა პრესის აღებული ჯიხურების ადგილები. თუ „ეკოპალიტრის“ ინფორმაცია დადასტურდება, პრესა ჯიხურების გარეშე დარჩება. ■

სტატიაზე მუშაობდა თათია ხალიანი.

ილუსტრაციები: ზურაბ მინაბაძე

შოხს ჩვენთან!

მაღე რთული ქცევის მქონე სკოლის მოსწავლეებს სპეციალურ სასწავლო დაწესებულებებში გადაამისამართებენ. ზოგადი განათლების შესახებ კანონში შესატანი ცვლილება საქართველოს პარლამენტმა გასულ კვირას პირველი მოსმენით მიიღო. ამ ინიციატივის კრიტიკოსები აღნიშნავენ, რომ ცვლილება ბევრ ბუნდოვან ჩანანერს შეიცავს. ამ ეტაპზე ისიც კი არ არის ცნობილი, თუ სად, რომელ სპეციალურ დაწესებულებაში უნდა გადაამისამართონ ეგრეთ წოდებული „დევიაციური ქცევის მქონე ბავშვები“.

ლიკა ზაკაშვილი

„კანონის მიზანი დევიაციური, რთული ქცევის ბავშვებზე ზრუნვაა, სახელმწიფო იღებს ვალდებულებას, დაიცვას არასრულწლოვნები, არ დატოვოს ისინი თავის პრობლემებთან მარტო. არასრულწლოვანის მიმართ გადაამისამართების ღონისძიების გამოყენების შესახებ გადაწყვეტილებას მიიღებს მულტიდისციპლინური ჯგუფი, რომელიც საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროსთან შეიქმნება“, – განაცხადა 2 დეკემბერს პარლამენტის ადამიანის უფლებათა დაცვისა და სამოქალაქო ინტეგრაციის კომიტეტის სხდომაზე კახაბერ ანჯაფარიძემ. იგი კანონპროექტის ერთ-ერთი ავტორი და საქართველოს პარლამენტის იურიდიული კომიტეტის თავმჯდომარის მოადგილეა.

მულტიდისციპლინური ჯგუფი დაკომპლექტდება ცხრა წევრისგან, მათ შორის იქნებიან სოციალური მუშაკები, იურისტები, პედაგოგები და ბავშვთა ფსიქოლოგები. ცვლილების მიხედვით, სწორედ მულტიდისციპლინურმა ჯგუფმა უნდა გადაწყვიტოს იმ ღონისძიებათა სახეები და თანმიმდევრულობა, რაც ბავშვის გამოსწორების მიზნით იქნება გასატარებელი.

„ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაც-

ციის“ საპარლამენტო სპიკერის, თათული თოდუას თქმით, კანონი „ნოვაცია არ არის“. საქართველოში უკვე არსებობს სამტრედიის სკოლა-პანსიონი. ამ დაწესებულებაში სწავლობენ ბავშვები, რომლებმაც ჩაიდინეს სისხლის სამართლის დანაშაული, თუმცა, ფსიქოლოგებისა და პედაგოგების რეკომენდაციით, ისინი (ჩადენილი დანაშაულის შედარებით მსუბუქი ხასიათის გამო) კოლონიის ნაცვლად, მოხვდნენ სამტრედიის სკოლა-პანსიონში.

კანონპროექტის დღეს არსებული რედაქციის მიხედვით, გადაამისამართება არა მხოლოდ ის ბავშვი, რომელიც ჩადის სისხლის სამართლის დანაშაულს, არამედ, ის არასრულწლოვანიც, „რომლის ქცევა აშკარა საფრთხეს უქმნის არასრულწლოვნის განვითარებას, საკუთარი, ან სხვა ადამიანის უსაფრთხოებას, კეთილდღეობას, ან მართლწესრიგს და ვლინდება არანაკლებ ნთვის მანძილზე“.

„ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაციას“ მიაჩნია, რომ სკოლა-პანსიონში ბავშვი უნდა გადაამისამართდეს მხოლოდ და მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ის ჩაიდენს სისხლის სამართლის დანაშაულს“, – ამბობს თათული თოდუა.

კანონპროექტის მიხედვით, სპეცია-

ლურ სკოლა-პანსიონში გაგზავნის გარდა არსებობს გადაამისამართების სხვა, შედარებით „ლიბერალური“ ფორმები. კერძოდ – ახალ სკოლაში გადაყვანა, სპეციალურ საგანმანათლებლო, სპორტულ თუ სხვა ღონისძიებებში ჩართვა. აღნიშნული მუხლის თანახმად, სკოლა-პანსიონში გადაყვანის შესახებ გადაწყვეტილება უნდა მიიღონ ყველაზე ბოლოს, ანუ მას შემდეგ, რაც „გადაამისამართების სხვა ღონისძიებების გამოყენება არ იქნება საკმარისი არასრულწლოვნის რესოციალიზაციისათვის...“ (48-ე მუხლის მე-11 პუნქტი). იურისტები შენიშნავენ გამოთქვამენ სწორედ ამ დეფინიციის („სხვა ღონისძიებების გატარება“) მიმართ. „განმარტება „სხვა ღონისძიებების გამოყენება“, ზოგადია და აუცილებლად სჭირდება კონკრეტუკა“, – ამბობს თათული თოდუა.

გარდა ამისა, მას სხვა შენიშვნებიც აქვს. კერძოდ, ბუნდოვანია, როგორ რეჟიმში და რამდენი ხნით მოუწევს ბავშვს სკოლა-პანსიონში ყოფნა, უცნობია, როგორი სასწავლო-სააღმზრდელო პროცესი იქნება სკოლა-პანსიონებში, შეიზღუდება თუ არა ბავშვის თავისუფლება. ასევე გაუგებარია მრავალი მნიშვნელოვანი გარემოება, მაგალი-

თად, რის საფუძველზე მიიღებს მულტიდისციპლინური ჯგუფი გადაწყვეტილებას ბავშვის სკოლა-პანსიონში ყოფნის ვადის გაზრდის თაობაზე, როგორი კვალიფიკაციის ადამიანებით დაკომპლექტდება მულტიდისციპლინური ჯგუფი... „ჩვენ გვესმის, რომ ყველაფრის კანონის დონეზე განერა ვერ მოხერხდება, მაგრამ მიგვაჩნია, რომ კანონქვემდებარე აქტებით უნდა დარეგულირდეს და ნათელი გახდეს კანონის ბუნდოვანი მხარეები“, – ამბობს თოდუა.

აღნიშნული საკანონმდებლო ცვლილების შეფასება „ლიბერალმა“ პედაგოგებსა და ფსიქოლოგებს სთხოვა. ზოგი მათგანი ცვლილებას უარყოფითად აფასებს. ხოლო ისინი, ვინც კრიტიკულ მოსაზრებას არ გამოთქვამენ, აღნიშნავენ, რომ გადამისამართება უკიდურესი ზომა უნდა იყოს და მას წინ უნდა უძღოდეს პრობლემის მოგვარების მრავალი მცდელობა.

ფსიქოლოგი ქეთი კობალაძე, რომელსაც რთული ქცევის ბავშვებთან ურთიერთობის მრავალწლიანი გამოცდილება აქვს, კანონპროექტს სკეპტიკურად უყურებს. „სად აპირებენ ამ ბავშვების წაყვანას, სამტრედიის სკოლა-პანსიონში, სადაც ისედაც საკმარისზე მეტი ბავშვია? რთული ქცევის მქონე ბავშვს, თუ ის არ ჩადის სისხლის სამართლის დანაშაულს, სკოლაში უნდა შეუქმნა სწორი, ზრუნვაზე ორიენტირებული გარემო. ასე უფრო შეიცვლება მისი ქცევა, ვიდრე მისი იმ სკოლაში გადაყვანით, სადაც ათობით სხვა რთული ბავშვია და ისიც არ ვიცით, რა საგანმანათლებლო პროგრამები იქმნება მათთვის, ვინ იზრუნებს ამ ბავშვებზე? თუ ყველა ამ კითხვას პასუხი არ გაეცა და არ დაეინახეთ, როგორ ხედავენ პროექტის ავტორები მთელ ამ პროცესს, ვერ შევაფასებთ, რა შედეგი შეიძლება მივიღოთ ბავშვის სკოლა-პანსიონში გადაყვანით“, – აღნიშნავენ ქეთი კობალაძე.

მისი თქმით, ხშირად თავადაც დასდგომია თავდებში იმ მოზარდს, რომელმაც სისხლის სამართლის დანაშაული ჩაიდინა. მიზანი კი ის იყო,

რომ ისინი სასჯელალსრულების დაწესებულების ნაცვლად, სამტრედიის სკოლა-პანსიონში მოხვედრილიყვნენ. „მაგრამ ეს იმ შემთხვევაში ხდებოდა, თუკი ბავშვითვის ეს გზა უპირობოდ უკეთესი იყო“, – აღნიშნავენ ფსიქოლოგი.

არ არის გამორიცხული, რომ სახელმწიფომ ამ პრობლემის მოსაგვარებლად ახალი სკოლა-პანსიონები გახსნას. ქეთი კობალაძე მიიჩნევს, რომ ამ მხრივ ფულის ხარჯვას სჯობს, ეს

■ კანონპროექტის დღეს არსებული რედაქციის მიხედვით, გადამისამართდება არა მხოლოდ ის ბავშვი, რომელიც ჩადის სისხლის სამართლის დანაშაულს, არამედ, ის არასრულწლოვანიც, „რომლის ქცევა აშკარა საფრთხეს უქმნის არასრულწლოვნის განვითარებას, საკუთარი, ან სხვა ადამიანის უსაფრთხოებას, კეთილდღეობას, ან მართლწესრიგს და ვლინდება არანაკლებ 6 თვის მანძილზე“.

ფინანსური რესურსი სკოლის ინსტიტუციის გაძლიერებას მოხმარდეს. ანუ, სკოლაშივე მოხდეს პედაგოგებისა და ადმინისტრაციის წევრების ისე გადამზადება, რომ რთული ქცევის ბავშვთან ურთიერთობის დაძლევა თავად სკოლაში შეძლოს და არ დასჭირდეს სამინისტროსთან არსებული მულტიდისციპლინური ჯგუფის დახმარება.

„მულტიდისციპლინურ ჯგუფში შემავალი ცხრა წევრი საქართველოს სკოლებში ყველა რთული ქცევის ბავშვის ბიო-ფსიქო-სოციალურ შესწავლას

ვერ მოახერხებს, რადგან ეს ძალიან დიდი შრომაა“, – მიაჩნია 66-ე საჯარო სკოლის ყოფილ დირექტორს, ლია გიგაურს, რომელიც დირექტორის თანამდებობაზე 4 წლის განმავლობაში მუშაობდა. „როცა 66-ე სკოლაში მივედი, ვიცოდი, რომ ეს სხვა სკოლებიდან ე.წ. „გამოგდებული“ ბავშვების სკოლად ითვლებოდა. იქ არამარტო დევიაციური ქცევის ბავშვები სწავლობდნენ, მათ ქცევებში აშკარად შეინიშნებოდა კრიმინალის ნიშნებიც, საქმის გარჩევა, შეხლა-შემოხლა, პოლიციის ჩარევა – ყოველდღიური ამბავი იყო. ნელინადახვევრის განმავლობაში რეალურ შედეგს ვერ მივაღწიეთ, თუმცა ფსიქოლოგთან ერთად ვსახავდით სტრატეგიას, სხვადასხვა რეგულაციებს ვანესებდით... შედეგი მხოლოდ მას შემდეგ მივიღეთ, რაც ინდივიდუალურად, დისტანციურად დაეინყეთ ამ ბავშვებთან მუშაობა“, – ამბობს სკოლის ყოფილი დირექტორი.

გიგაურს მაგალითად მოჰყავს თავდებით გამოშვებული ერთ-ერთი მოსწავლის ამბავი. „სკოლაში დაბრუნებული თავიდან ისეთი მოვიდა, ლამის კედელთან მიგვაყენა ყველა, მაგრამ ბოლოს ურთიერთობა მოვაგვარეთ. მასსოვს, ერთ-ერთ კარნავალზე, რომელიც სკოლაში მოვანყვეთ, მოსვლა ვთხოვე. რა თქმა უნდა, ბავშვი, რომელსაც სკოლაში თავი კრიმინალური ქცევით მოჰქონდა და სკოლის საზოგადოებაც მას ასეთ როლს ანიჭებდა, უარზე იყო, მაგრამ ბოლოს მაინც მოვიდა. არ დამავინყდება ის დღე: ისე მოილხინა, ისე ჩაერთო სხვადასხვა აქტივობებში, ბოლოს, საღამოს პრინციც კი გახდა. ეს სკოლის სხვა წევრებისთვისაც მოულოდნელი იყო. არ სჯეროდათ, რომ თავად რამაზი (მოგონილია) მივიდა კარნავალზე. ნელ-ნელა სკოლაში ამ ბავშვის როლი შეიცვალა“.

გიგაურის თქმით, სწორედ იმ გარემოებამ, რომ მოზარდი დარჩა ჩვეულებრივ სკოლაში, დადებითი შედეგი მოიტანა. „თავის დროზე სხვა მისწავლი რთული ქცევის მქონე ბავშვთან რომ გაგვეშვა, არ ვიცო, რა შედეგი გვექ-

ნებოდა დღეს“, – აღნიშნა ლია გიგაურმა „ლიბერალთან“ საუბრისას. იგი დარწმუნებულია, რომ რთული ქცევის ბავშვებთან მუშაობა სკოლის საქმეა და ასეთ ბავშვებს ხშირად არასწორი პედაგოგიური მიდგომის გამო, უფრო ურთულდებათ ქცევა. მისი თქმით, ხშირად, პედაგოგს ჰგონია, რომ ბავშვის რთული ქცევა მისი საქმე არ არის: ამინებს დირექტორით, უშვებს კლასიდან, უკიდურეს შემთხვევაში, მისი სკოლიდან გაძევების საკითხს აყენებს... „ასეთ შემთხვევებში, პედაგოგებს მზრუნველობითი დამოკიდებულების გამოჩენა მართებთ და არა მენტორულის, არც ბავშვების დირექტორით დაშინება კარგი საქციელი“, – ამბობს ლია გიგაური და აღნიშნავს, რომ ბავშვთან ინდივიდუალური საუბარი, მოსმენა, მზრუნველი დამოკიდებულება, მის ცნობიერების ფორმირებაზე დადებით გავლენას ახდენს.

მისი აზრით, აქცენტი პედაგოგთა გადამზადებაზე უნდა გაკეთდეს. „ბავშვის ფსიქო-ფიზიკურ თავისებურებებზე და მიდგომებზე პედაგოგებს მეტი ცოდნა უნდა მივცეთ, ისინი აბარებენ გამოცდებს, გადიან სხვადასხვა თეორიას, მაგრამ ამ მიდგომების გამოყენებას სკოლაში ვერ ახერხებენ“.

ამირან ჯოლოგუა ერთი წელია, თბილისის პირველი საჯარო სკოლის დირექტორია, იქამდე, ის მე-60 საჯარო სკოლის დირექტორი იყო. სკოლაში მუშაობის მრავალწლიანი გამოცდილება აქვს. „26 წელია, სკოლაში ვარ, ბავშვი, რომელიც პოტენციურ საფრთხეს წარმოადგენს გარშემომყოფთათვის, არ შემხვედრია, არიან ბავშვები, რომლებსაც დისციპლინური გადაცდომები აქვთ.“

ამირან ჯოლოგუა ამბობს, რომ სპეციალურად, დევიანტური ქცევის ბავშვებისთვის სკოლა-პანსიონების არსებობა დადებით შედეგს მხოლოდ იმ შემთხვევაში გამოიღებს, თუ სწორედ დაიგეგმება საგანმანათლებლო-ალმურდობითი პროცესი. „ასეთ გარემოში წასვლა, ბავშვისთვის იქნება შანსი, შეიცვალოს ქცევა, შექმნას ახალი მოდელი და რეზისტენტური გახდეს პრობლემების მიმართ, რომელთაგან

დისტანცირება დაეხმარება პრობლემის აღმოჩენასა და მათთან გამკლავების ხერხების მოძიებაში“, – ამბობს იგი. ამასთანავე, მას მიაჩნია, რომ ბავშვის პანსიონში გადამისამართება, სკოლისთვის მილიონმეტრე შანსი უნდა იყოს. იქამდე სკოლამ უნდა ამოწეროს მის ხელთ არსებული ყველა რესურსი, უნდა დაასაბუთოს, რა გააკეთა ამ ბავშვის ქცევის კორექციის მიზნით და მხოლოდ ამის შემდეგ, ბავშვის საუკეთესო ინტერესებიდან გამომდინარე,

■ ამირან ჯოლოგუას აზრით, პედაგოგს უნდა ჰქონდეს კეთილგანწყობა და მაღალი მგრძობელობა ასეთი პრობლემის მქონე ბავშვის მიმართ, სკოლა კი, შედეგის დადგომამდე, უნდა ებრძოდეს ბავშვში აგრესიის გამომწვევ მიზეზებს. „სკოლა მათთვის კომფორტულ გარემოსთან უნდა ასოცირდებოდეს, უნდა ჰქონდეთ მშობლიურობის განცდა. როცა ბავშვი სკოლას და მასწავლებელს მოძალადედ მიიჩნევს, იბადება პროტესტის გრძობა. მნიშვნელოვანია, რომ სკოლაში ბავშვზე სერიოზული აკრძალვები არ ვრცელდებოდეს“.

შეიძლება მისი სკოლა-პანსიონში გადამისამართება.

ამირან ჯოლოგუას აზრით, პედაგოგს უნდა ჰქონდეს კეთილგანწყობა და მაღალი მგრძობელობა ასეთი პრობლემის მქონე ბავშვის მიმართ, სკოლა კი, შედეგის დადგომამდე, უნდა ებრძოდეს ბავშვში აგრესიის გამომწვევ მიზეზებს. „სკოლა მათთვის კომფორტულ გარემოსთან უნდა ასოცირდებოდეს, უნდა ჰქონდეთ მშობლიურობის განცდა. როცა ბავშვი სკოლას და მასწავლებელს

ბელს მოძალადედ მიიჩნევს, იბადება პროტესტის გრძობა. მნიშვნელოვანია, რომ სკოლაში ბავშვზე სერიოზული აკრძალვები არ ვრცელდებოდეს“, – დასძენს ის.

„ასეთ ბავშვებში აგრესიის მიზეზი მათ მიმართ მშობლების, პედაგოგების, სკოლის სხვა წევრების დამოკიდებულებაა. მნიშვნელოვანია, ვისთან კონტაქტობს, რა მდგომარეობა აქვს ოჯახში – ხშირად ასეთი ბავშვები არასრული ოჯახებიდან არიან, ამიტომ, ასეთ დროს, უაღრესად მნიშვნელოვანი ხდება მშობელთან თანამშრომლობა“.

ამირან ჯოლოგუას თქმით, არის შემთხვევები, როცა სკოლა, ბავშვის ქცევის შესაცვლელად, იძულებული ხდება, მისი სხვა სკოლაში გაშვების გადაწყვეტილება მიიღოს. „მშობელს ვუხსნი, რომ პედაგოგიური გარემოს გამოცვლა შეცვლის მისი შვილის ქცევას. გააჩნია, რა ინვესტს პრობლემას: თუ ეს დაკავშირებულია კლასელებთან, გამოსავალი კლასიდან კლასში გადაყვანაა, მაგრამ როგორც წესი, კლასიდან კლასში გადაყვანისას, თუ დარღვეული ქცევა სხვა კლასშიც მისდევს, სასურველია, ბავშვმა სკოლა გამოიცვალოს“.

განათლების ექსპერტის, გიორგი გახელაძის აზრით, მულტიდისციპლინური ჯგუფის დახმარება იმ სკოლებს დასჭირდებათ, რომელთაც არა აქვთ რთული ქცევის მქონე ბავშვების რეგულირების შიდა რესურსი. „ასეთი ბავშვების მოვლას კვალიფიციური ადამიანი რესურსი სჭირდება, მაგრამ რადგან სკოლებში ინკლუზიური განათლების დაწესებულება განათლების სისტემას ძვირი უჯდება, რეფერალური სისტემა შეიძლება განიხილოს არა როგორც თავიდან მოშორების, არამედ ძალისხმევითა გაერთიანების სისტემა, როცა პრობლემის გადაჭრის მიზნით, რამდენიმე უწყება ძალებს აერთიანებს“, – აღნიშნავს გიორგი გახელაძე. ის, ასევე, მიიჩნევს, რომ შეიძლება, ეს ინიციატივა განგამის საფუძველი სულაც არ გამხდარიყო, რომ არა შიში და ამ პროცესების მართვის არც ისე ცხადი პერსპექტივა. **■**

საქართველოს მართლმსაჯულების ორმაზი სანდახები

„ცენტრ-პოინტის“ მიერ დაზარალებულ ათასობით კლიენტს შორის მხოლოდ რამდენიმემ შეძლო კომპანიისთვის სასამართლო პროცესი მოეგო, მათ შორისაა ვალერი ზარდიაშვილის ოჯახი, რომლის სასარგებლოდაც ერთი წლის წინ სასამართლომ „ცენტრ პოინტ სიტის“ თითქმის 160 ათასი აშშ დოლარის გადახდა დააკისრა. თუმცა, ზარდიაშვილებმა სასამართლოსვე „დამსახურებით“ კუთვნილი თანხა დღემდე ვერ დაიბრუნეს და, საეჭვოა, მომავალში მაინც დაიბრუნონ.

გივი მგელაძე, „სტუდია მონიტორი“

ვალერი ზარდიაშვილი მეუღლესთან ერთად 6 წელი შოტლანდიაში ცხოვრობდა და მუშაობდა, იქ დაგროვებული თანხით 2006-2009 წლებში „ცენტრ პოინტ სიტის-გან“ (რომლის 100%-იან წილს მაია რჩეულიშვილი ფლობს) ორი ფართი: ერთი საცხოვრებელი ბინა და ერთი კომერციული ფართი შეიძინა. უძრავი ქონება ხომარაულის 29 ნომერში, ელიავას ბაზრობის მახლობლად მდებარეობდა, სადაც „ცენტრ

პოინტის“ ინფორმაციით, „ცენტრ პოინტ სითი“, იგივე „ქალაქი ქალაქში“ უნდა აშენებულიყო. პროექტის თანახმად, „ცენტრ პოინტ სიტის“ ტერიტორიაზე საცხოვრებელი კორპუსი და კომერციული დანიშნულების კოშკი უნდა აეშენებინათ. ამ ტერიტორიაზე დღემდე მხოლოდ 1 კორპუსის მშენებლობა დასრულდა.

რადგან ვალერი ზარდიაშვილი საქართველოში არ იყო, კომპანიასთან ხელ-

შეკრულება დედამისმა ნუნუ ჯავახიშვილმა გააფორმა. ვალერიმ კომპანიას ჯამში 128 ათასი აშშ დოლარი გადაუხადა, ხელშეკრულების თანახმად კომპანიას მისთვის ორივე ფართი 2009 წელს უნდა ჩაებარებინა.

2009 წელს საქართველოში დაბრუნებულმა ზარდიაშვილმა ნახა, რომ კორპუსი, სადაც ბინა ჰქონდა შეძენილი, სანახევროდ იყო აშენებული. მე-

„ცენტრ პოინტის“ დაუსრულებელი მშენებლობა

ორე კორპუსი კი, სადაც კომერციული ფართი იყიდა, საერთოდ არ აშენებულა, მხოლოდ საძირკველი იყო ჩაყრილი.

„მშენებლობა შეჩერებული იყო და ვერ მპასუხოვდნენ, როდის დაიწყებდნენ და დაასრულებდნენ, ამიტომ მივმართე სასამართლოს და ჩემს მიერ გადახდილი თანხის უკან დაბრუნება მოვითხოვე. ჩემი მოთხოვნა რომ დამეზღვია, მოვძებნე „ცენტრ პოინტ სითის“ სახელზე საჯარო რეესტრში დარეგისტრირებული ორი ბინა და სასამართლოს სარჩელის უზრუნველყოფის მიზნით, ამ ბინების დაყადაღება მოვთხოვე. სასამართლომ მოთხოვნა დამიკმაყოფილა და კომპანიას აღნიშნული ქონება დაუყადაღა. საქმის სასამართლოში განხილვის დროს მშვიდად ვიყავი, რადგანაც ჯამში თითქმის 200 კვ.მ. ფართის უძრავი ქონება დაუყადაღე „ცენტრ პოინტს“, თუ საქმეს მოვიგებდი და კომპანია ფულს მაინც არ დამიბრუნებდა, მაშინ კომპანიის დაყადაღებული ქონების საშუალებით ჩემ მიერ გადახდილი თანხის ნაწილის დაბრუნებას მაინც შევძლებდი“, – იხსენებს ვალერი ზარდიაშვილი.

■ თანხის გადახდის ერთწლიანი გადავადება უსამართლოდ მიაჩნიათ იურისტებს. „სამოქალაქო კოდექსის მიხედვით, ასეთი რამ მხარემ შუამდგომლობით უნდა მოითხოვოს, „ცენტრ პოინტ სითის“ შუამდგომლობა თანხის გადავადებაზე არ დაუყენებია, ამიტომაც, როდესაც მოსამართლემ კომპანიას თანხის გადახდა საკუთარი ინიციატივით ერთი წლით გადაუდო, კანონი დაარღვია“, – ამბობს ზარდიაშვილის ადვოკატი ბექა ბადრიშვილი.

შეღვაძათი „ცენტრ პოინტს“ – მოსამართლის პირადი ინიციატივა

ზარდიაშვილს კომპანიისთვის თანხის გადახდის ყველა დამადასტურებელი დოკუმენტი გააჩნდა. მან სასამართლოს „ცენტრ პოინტ სითის“ მიერ გაცემული ცნობაც წარუდგინა, რაც ადასტურებდა, რომ მას ორივე ფართის საფასური ნინასნარ და სრულად ჰქონდა გადახდილი.

საქალაქო სასამართლოს 2010 წლის 14 დეკემბრის გადაწყვეტილებით, „ცენტრ პოინტ სითის“ ვალერი ზარდიაშვილისთვის 128 ათასი დოლარი და, ამასთანავე, ამ თანხის წლიური 10%-ის გადახდა და-

ეკისრა. ყველაფერი, ჯამში, 160 ათას დოლარამდე გამოდიოდა.

მოქალაქე ზარდიაშვილის სასარგებლოდ მიღებული ამ გადაწყვეტილებით მოსამართლე არ დაკმაყოფილებულა, მან საკუთარი ინიციატივით, ისე, რომ არც ერთ მხარეს არ მოუთხოვია, „ცენტრ პოინტ სითის“ ზარდიაშვილისთვის ფულის გადახდა გადაუვადა.

მოსამართლის მიერ საკუთარი ინიციატივით თანხის გადახდის ერთწლიანი გადავადება უსამართლოდ მიაჩნიათ იურისტებს. „სამოქალაქო კოდექსის მიხედვით, ასეთი რამ მხარემ შუამდგომლობით უნდა მოითხოვოს, „ცენტრ პოინტ სითის“

შუამდგომლობა თანხის გადავადებაზე არ დაუყენებია, ამიტომაც, როდესაც მოსამართლემ კომპანიას თანხის გადახდა საკუთარი ინიციატივით ერთი წლით გადაუდო, კანონი დაარღვია“, – ამბობს ზარდიაშვილის ადვოკატი ბექა ბადრიშვილი.

„კანონი ასეთი გადაწყვეტილების საკუთარი ინიციატივით მიღების უფლებას მოსამართლეს არ აძლევდა. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 263-ე მუხლის მიხედვით, მოსამართლეს კომპანიისათვის დაკისრებული თანხის მხოლოდ სამი თვით გადავადება შეეძლო, ისიც იმ შემთხვევაში, თუ მხარე იშუამდგომლებდა და ამის აუცილებლობასაც დაასაბუთებდა“, – ამბობს „ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაციის“ იურისტი ბექა დოჭვირი.

საკუთარი ინიციატივით მიღებული სასამართლო გადაწყვეტილების დასაბუთებაში მოსამართლე წერს, რომ ვინაიდან კომპანიას კიდევ ბევრი კრედიტორი ჰყავს, ითვალისწინებს მის ფინანსურ მდგომარეობას და გადახდას ამიტომაც უვადებს. ამ დასაბუთებაში ნახსენები არც არის მოქალაქე ვალერი ზარდიაშვილის კანონიერი ინტერესების დაცვა. სხვა სიტყვებით რომ ვთქვათ, კეთილსინდისიერ შემსყიდველზე მოსამართლეს არ უზრუნია.

აღნიშნული სასამართლო გადაწყვეტილების აღსრულების გარანტიად, მოსამართლე შორენა ჯანხოთელმა „ცენტრ პოინტ სითის“ კუთვნილი და ზარდიაშვილის სასარგებლოდ დაყადებული ორი ფართი ისევ დაყადებული დატოვა. „მართალია, გაუგებარი და უსამართლო იყო თანხის გადახდის გადავადება, მაგრამ ჩვენ ეს გადაწყვეტილება არ გავგისაჩივრებია, ის ორი ბინა დაყადებული დარჩა და თუ კომპანია თანხის გადახდაზე უარს იტყობდა, თანხას ბინების გაყიდვით ამოვიღებდით“, – ამბობს ზარდიაშვილი.

სასამართლოს გადაწყვეტილება არც „ცენტრ პოინტ სითის“ გაუსაჩივრებია, 2011 წლის 5 იანვარს გადაწყვეტილება კანონიერ ძალაში შევიდა და დროის ათვლა დაიწყო. კომპანიამ ზარდიაშვილს თანხა ორ თვეში – 2012 წლის 5 იანვარს უნდა გადაუხადოს.

"სენსიტივიზაცია"

▶ ცენტრ პოინტ ჯგუფში შემავალი ფირმების ქონებების აბსოლუტური უმრავლესობა დაყადებული, ან იპოთეკით დატვირთულია. ეს გარემოება საეჭვოს ხდის პატიოსანი მყიდველების მიერ გაღებული თანხის უკან დაბრუნებას იმ შემთხვევაშიც კი, თუ სასამართლო კომპანიას მათ სასარგებლოდ თანხის გადახდას დააკისრებს.

▶ „ცენტრ პოინტ ჯგუფი“ 1999 წელს დაფუძნდა და რამდენიმე წელში სამშენებლო ბაზრის მესამედს ფლობდა, მშენებლობების პიკს კი 2005-07 წლებში მიაღწია. მაშინდელ სარეკლამო კლიპებს თუ დაუფურცებთ, „ცენტრ პოინტი“ აშენებდა „ყველგან, ყველგან იაფად და ყველაზე კარგად“. თუმცა ის, რომ კომპანიას პრობლემები ჰქონდა, 2008 წლიდან კარგად გამოჩნდა.

▶ „ცენტრ პოინტ ჯგუფის“ 6 ათასზე მეტი კლიენტი დაზარალებულია – ნაწილს ბინის საფასური წინასწარ და სრულად აქვს გადახდილი, მათი სახლები კი კვლავაც დაუსრულებელია. დაზარალებული კლიენტების ბინების ნაწილი აშენებულია და დასრულება სჭირდება, ნაწილი სანახევროდაა აშენებული. არის ობიექტები, რომელთა მშენებლობა ჯერ არც დაწყებულია.

▶ 2010 წლის სექტემბრიდან „ცენტრ პოინტ“ ჯგუფში შემავალი ოცდაათამდე ფირმა კომპანია „დექუსმა“ გადაიბარა და მას შემდეგ კლიენტებთან ურთიერთობას „დექუსი“ ახორციელებს.

კომპანიის სასარგებლოდ მიღებული მიწის ბაღანაშვილი

ამ ისტორიის სამართლებრივი მხარე, წესით, აქ უნდა დასრულებულიყო, მაგრამ ამ წლის აგვისტოში „ცენტრ პოინტ სითიმ“ სასამართლოს მიმართა და იმ განჩინების გაუქმება მოითხოვა, რომლითაც ორი ბინა ზარდიაშვილის სასარგებლოდ იყო დაყადებული. თუმცა, განჩინება, რომლის გაუქმებასაც „ცენტრ პოინტი“ ითხოვდა, 2010 წლის 22 ივლისს იყო გამოტანილი და მისი გასაჩივრების

კანონიერი ვადა უკვე ერთი წლის გასული იყო. სწორედ ამიტომ კომპანიის მიმართვა პირველი ინსტანციის სასამართომ არ განიხილა, ეს გადაწყვეტილება, გასაჩივრების ვადის გასვლის მოტივით, ძალაში დატოვა სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო კოლეგიამაც. გადაწყვეტილება 2011 წლის პირველ ნოემბერს იქნა მიღებული.

დოკუმენტაციით ირკვევა, რომ „ცენტრ პოინტ სითიმ“ სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილებამდე რამდენიმე დღით ადრე, კერძოდ 27 ოქტომბერს, კიდევ ერთი განცხადება შეიტანა საქალაქო სასამართლოში. მოთხოვნა იგივე იყო – ზარდიაშვილის სასარგებლოდ დაყადებულ ბინებზე ყადაღის მოხსნა, თუმცა, ამჯერად მოთხოვნა კომპანიის იურისტებმა სხვანაირად დაასაბუთეს.

მათ მიერ შეტანილ განცხადებაში ყადაღის მოხსნის თხოვნა შემდეგნაირად იყო დასაბუთებული – ზარდიაშვილის სასარგებლოდ დაყადებული „ცენტრ პოინტ სითის“ ორი ფართი, თითქოს, ჯერ კიდევ ყადაღის დადებამდე 2008-2009 წლებში სხვა მყიდველზე გაუსხვისებია, ამდენად, ყადაღის მოხსნა ბინის მფლობელების ინტერესებში შედიოდა.

საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე შორენა ჯანხოთელმა „ცენტრ პოინტ სითის“ მოთხოვნა დასაბუთებულად მიიჩნია და ზარდიაშვილის სასარგებლოდ დაყადებულ უძრავ ქონებას ყადაღა მოხსნა.

რამდენად კანონიერია მოსამართლის გადაწყვეტილება? ჩვენ მიერ გამოკითხული არაერთი იურისტის თქმით, კანონის თანახმად, საჯარო რეესტრის ჩანაწერი უტყუარია, ვიდრე მას სასამართლო არ გააუქმებს. 2010 წლის 14 დეკემბერს, როდესაც სასამართლომ ორ ბინას ზარდიაშვილის სასარგებლოდ ყადაღა დაადო, რეესტრის ამონაწერის მიხედვით, ორივე ფართი „ცენტრ პოინტ სითის“ ეკუთვნოდა. სხვათა შორის, რეესტრის თანახმად, აღნიშნული ფართები დღესაც „ცენტრ პოინტ სითის“ საკუთრებაა. არანაირი კანონიერი უტყუარი მტკიცებულება, რომ ეს ფართები სხვა მოქალაქეებს ეკუთვნის, არ არსებობს.

სამოქალაქო სამართლის სპეციალისტების თქმით, მოსამართლისათვის უპირატე-

სი ძალის მტკიცებულება სწორედ რეესტრის ჩანაწერი უნდა ყოფილიყო და – არა „ცენტრ პოინტ სითის“ წარმომადგენლის განცხადება.

მოსამართლის ამ გადაწყვეტილებამ ვალერი ზარდიაშვილს კუთვნილი თანხის ამოღების შანსები შეუმცირა, თუ კომპანია „დექსუსი“ (რომელიც „ცენტრ პოინტის“ ფირმებს მართავს) 2011 წლის 5 იანვარს მისთვის თანხის გადახდაზე უარს იტყვის, ზარდიაშვილს აღარ ექნება მექანიზმი, რომლითაც კუთვნილ თანხას მიიღებს. ეს ყველაფერი კი იმიტომ, რომ მოსამართლემ ქონებას, რომლითაც ზარდიაშვილისადმი კომპანიის ვალი იყო უზრუნველყოფილი, ყადაღა მოხსნა.

„ეჭვი მაქვს ამ ქონებას, როგორც სხვა ფართებს, „დექსუსი“ იპოთეკით დატვირთავს და მე მას ველარ გავყიდი და ჩემს ფულს ველარ ამოვიღებ. არ ვიცი რა გავაკეთო, უკვე ველარ ვხვდები, როგორ უნდა დავიბრუნო ჩემ მიერ გადახდილი ფული“, – ამბობს „ლიბერალთან“ საუბრისას ვალერი ზარდიაშვილი.

სასამართლოს გადაწყვეტილებას აბსურდულს უწოდებს ზარდიაშვილის ადვოკატი: „ეს გადაწყვეტილება იმის ნათელი მაგალითია, რომ „ცენტრ პოინტისადმი“ ქართული სასამართლო გამორჩეულად ლმობიერია, ამ კომპანიას სასამართლოში გარკვეული პრივილეგიები აქვს, მათ შემთხვევაში სასამართლო ისეთ გადაწყვეტილებებს იღებს, როგორც პრაქტიკაში, არათუ, მე არ მქონია, არამედ სხვისგანაც კი არ გამიგონია.

ამ გადაწყვეტილებით ეჭვის ქვეშ დგება თანხის ამოღება. არავინ იცის, ვიპოვით თუ არა მათ საკუთრებაში არსებულ სხვა თავისუფალ, დაუყადაღებელ ქონებას, რომლის საშუალებითაც შევძლებთ, ვაიძულოთ კომპანია, რომ ზარდიაშვილის კუთვნილი თანხა დააბრუნოს. სასამართლოს ეს გადაწყვეტილება უკანონოდ მიმაჩნია, აბსურდია ის დასაბუთება, რომ, თითქოს, აღნიშნული უძრავი ქონება დაყადაღებამდე იყო განკარგული. საჯარო რეესტრის ჩანაწერის მიხედვით, ორივე ფართი დაყადაღებამდე და დღესაც „ცენტრ პოინტ სითის“

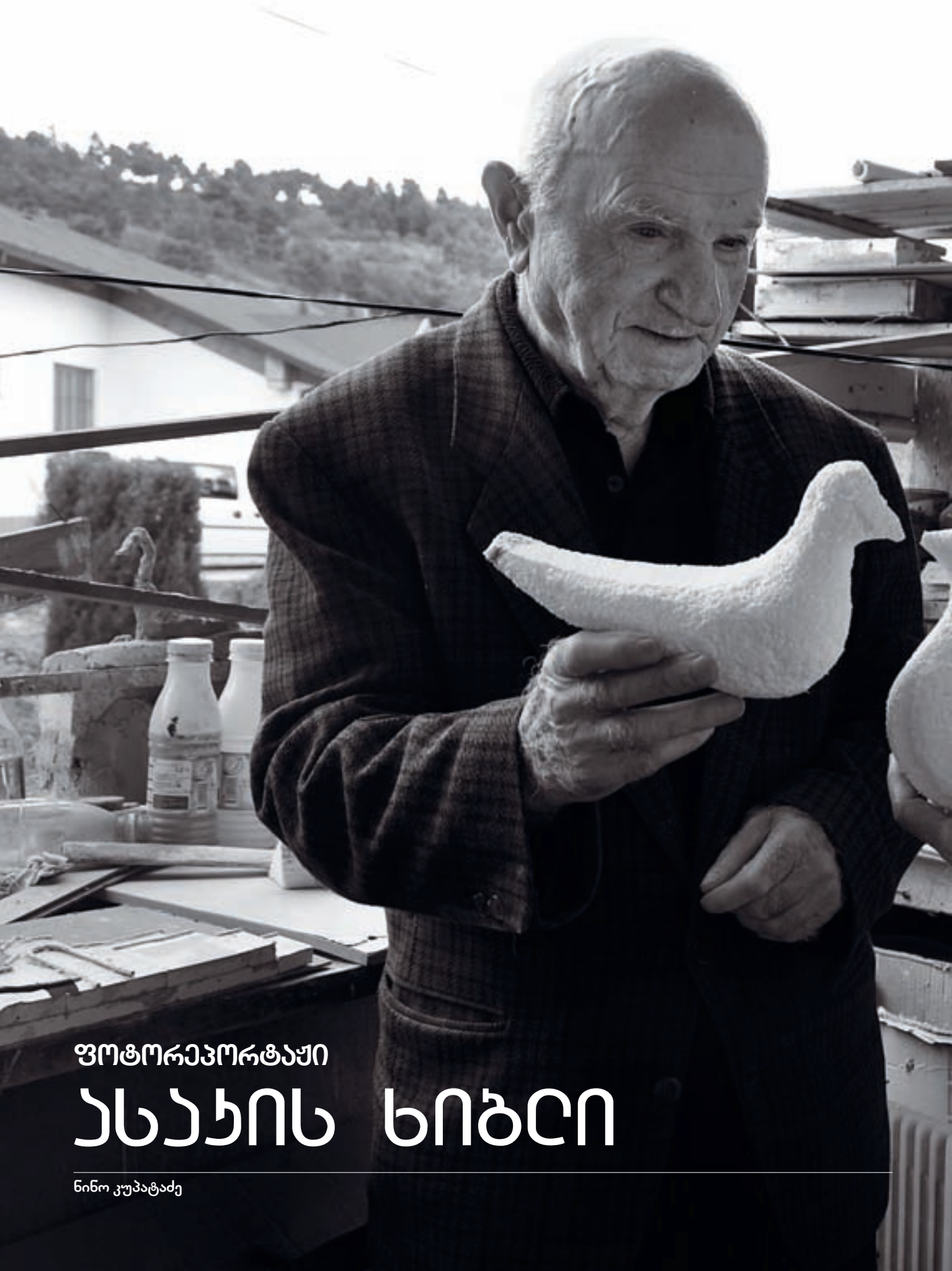
საკუთრებაა“, – ამბობს ადვოკატი ბექა ბადრიშვილი.

„ყადაღა არ უნდა მოეხსნა მოსამართლეს, ვინაიდან ეს ქონება „ცენტრ პოინტ სითის“ საკუთრება იყო და თავის დროზე სამართლებრივად სწორად იყო დაყადაღებული. მოსამართლის ეს გადაწყვეტილება, ჩემი აზრით, უკანონო და სუბიექტურია. ამკარაა, რომ სასამართლო ამ საკითხის გადაწყვეტაში სუბიექტური იყო“, – ამბობს „საიას“ იურისტი ბექა დოჭვირი.

ზარდიაშვილმა ეს გადაწყვეტილება გაასაჩივრა, საკითხის საბოლოო ბედს სააპელაციო სასამართლო გადაწყვეტს.

ჩვენ კიდევ ერთ დაზარალებულს ვესაუბრეთ, რომლის სასარგებლოდაც სასამართლომ „ცენტრ პოინტს“ თანხის გადახდა დააკისრა. ეს შემთხვევაც წინას იდენტურია, რადგან მევალის სასარგებლოდ მიღებულ გადაწყვეტილებასთან ერთად მოსამართლემ, კომპანიის ინტერესების გათვალისწინების მოტივით, თანხის გადახდა აქაც ერთი წლით გადააჰადა. დაზარალებულმა მედიასთან ამ ეტაპზე საუბარი არ ისურვა.

ფოტოგრაფია

ანაბის სიბიძე

ნინო კუპატაძე

ადამიანები იბადებიან, იზრდებიან, ყალიბდებიან, სურვილისამებრ წარმართავენ ცხოვრებას, მაგრამ ასაკს ვერავენ გაექცევა. თემქის მოხუცთა პანსიონატში განსაკუთრებული მოხუცები არიან, რომლებიც იქ სხვადასხვა მიზეზით მოხვდნენ – ზოგი თავისი სურვილით მიდის, რათა შვილებს, შვილიშვილებს ცხოვრება გაუადვილოს და თვითონაც უკეთ იგრძნოს თავი. არიან მოხუცები, რომლებიც ერთი ან ორი თვით იყვნენ აქ დატოვებულები, ნათესაუბის ქვეყნიდან გასვლის ან სხვა მიზეზთა გამო, მაგრამ მერე დაბრუნებაზე უარი უთქვამთ. მოხუცთა პანსიონატში განსაკუთრებული ნიჭით დაჯილდოებული ადამიანებიც ცხოვრობენ: 68 წლის პავლე ბულალაური გამოყენებითი ხელოვნებით არის გა-

ტაცებული და ძალიან საინტერესო ნაქსოვებიც აქვს. ასევე, გვზვდებიან მხატვრული კითხვის ოსტატები, მაგალითად, 95 წლის ქალბატონი მედეა ქუთათელაძე, მას ძალიან მძიმე ისტორია აქვს – ადრეულ ასაკში დაუხვრიტეს მამა, ხოლო დედა გადაუსახლეს. საკმაოდ მძიმე ცხოვრების შემდეგ კი პანსიონატში აღმოჩნდა. აქვე ცხოვრობს თვითნასწავლი მხატვარი შოთა ბიძინაშვილი, რომელიც მხატვრობის გარდა, აკეთებს სიუჟეტებს პენოპლასტიკიდან. თუმცა ყველაზე საინტერესო ამბავი 88 წლის შოთა ბიძინაშვილის ცხოვრებაში ახლახან მოხდა: თემქის პანსიონატში გაიცნო 75 წლის ქალბატონი რიმა ოკომციანი, რომელზეც იქორწინა.

კომენტარი

ოლდენბურგისა

შოთა იათაშვილი
პოეტი

იყო მეოცე საუკუნეში ერთი მოქანდაკე, რომლის გვარი ითარგმნებოდა, როგორც „ძველი ქალაქი“, მაგრამ იგი სწორედ იმისთვის იყო დაბადებული და მოწოდებული, რომ ძველი ქალაქები განეახლებინა, მათ ასე თუ ისე მოძველებულ ესთეტიკაში რალაც აბსოლუტურად განსხვავებული შეეტანა, დაენგრია ქალაქის არქიტექტურაში ძველის კონცეფციის ჩამოყალიბებული სტერეოტიპები. ეს მოქანდაკე წარმოშობით შვედი იყო, მაგრამ ამერიკული კონცეპტუალური ხელოვნებისა და პოპ-არტის მიმართულებას მიეკუთვნებოდა მსგავსად რობერტ რაუშენბერგისა, ენდი უორჰოლისა, ჯასპერ ჯონსისა თუ როი ლიხტენშტეინისა.

ეს „ძველი ქალაქი“ კლას ოლდენბურგი იყო – გიგანტომანიით შეპყრობილი ხელოვანი, რომელიც ყოფით ნივთებს მასშტაბებში ასჯერ თუ ათასჯერ ზრდიდა, საჭიროებისამებრ იერს უცვლიდა, სხვადასხვა ქალაქებში შესაფერის ადგილს უძებნიდა და ქანდაკებებზე (შეიძლება ითქვას — ინსტალაციებზე) დგამდა. უფრო სწორად, იყო კი არა, ახლაც ცოცხალია, 1929 წელს დაბადებული ხელოვანი ახლა 82 წლისაა. ოლდენბურგი 1976 წლიდან მოყოლებული, ბევრ თავის ნამუშევარს თავის მეუღლესთან, პოლანდიელ სკულპტორ ქუიზი ვან ბრუგენტან ერთად ქმნიდა, ვიდრე ქუიზი არ გარდაიცვალა (2009-ში).

მის (თუ მათ) ნამუშევართა შორისაა უზარმაზარი კბილის პასტა, უზარმაზარი კბილის ჯაგრისი, უზარმაზარი პომადა, უზარმაზარი ნემსი, უზარმაზარი ქინძისთავი, უზარმაზარი სარეცხის სარჭი, უზარმაზარი კოვზი ზედ ბლის ერთი კუნწულით, უზარმაზარი ონკანი ზედ მიერთებული შლანგით, უზარმაზარი ვოლანი, უზარმაზარი ბინოკლი და ა.შ. მაგრამ ამ ყველაფერს თავისი კონტექსტი ჰქონდა.

მაგალითად, ტეხასის პრერიებში მან უზარმაზარი ნალი დადგა და იგი უკა-

ნასკნელ ცხენს მიუძღვნა; გაითვალისწინა რა ქალაქ მიუნსტერის საომარი ისტორია (ქალაქის კედლიდან ასიოდე მეტრში დგას ზარბაზანი) და ქალაქელების განსაკუთრებული სიყვარული საჰაერო ბურთებისადმი, ოლდენბურგმა დიდი მწვანე მოლი ბილიარდის მაგიდად აქცია და მასზე სამი უზარმაზარი ბილიარდის ბურთი „დადო“, ყუმბარებსაც რომ ჰგავდა და საჰაერო ბურთებსაც; კოლნისთვის, რომელიც საუკუნეთა განმავლობაში ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი სავაჭრო ქალაქი იყო, დამახასიათებელია ტაძრების კონუსისებური შპილები, თანაც ამ ქალაქში ძალიან პოპულარულია სანაყინეები. ამიტომ ოლდენბურგმა ქალაქის სავაჭრო ცენტრის სახურავს ამოყირავებული ფორმით დაადგა კონუსის ფორმის უზარმაზარი ნაყინი, რომელიც ამავე დროს „სიუხვის რქის“ ასოციაციას ქმნიდა;

ოლდენბურგის შთაგონების წყარო მხოლოდ ყოფითი ნივთები არ ყოფილა. მაგალითად, ვენეციაში, კორერის მუზეუმიდან, რომელიც სან-მარკოს მოედანზეა, მან უზარმაზარი ლომის კუდი გადმოკიდა. მოედნის მეორე მხარეს დგას ლომის ცნობილი ქანდაკება და ეს ნამუშევარი ბადებდა წარმოდგენას, რომ ლომმა მუზეუმში გადაინაცვლა და მას იქიდან კუდი აქვს გადმოშვერილი.

ოჰაიოს შტატის ქალაქ კლივლენდს მან უზარმაზარი შტამპის ბეჭედი დაუმზადა, რომელზეც სიტყვა „FREE“ იყო ამოტვიფრული, ანუ შეიძლება ითქვას, რომ მან ამერიკაში საკუთარი „თავისუფლების ქანდაკება“ დადგა.

ერთი სიტყვით, ოლდენბურგი დიდოსტატი იყო იმისა, რომ ეს ჰიპერბოლიზებული ნივთები ზუსტად ჩაენერა არსებულ გარემოში. ყოველივე ეს 50-60-იან წლებში დაიწყო, პოპ-არტისა და ჰიპერრეალიზმის (იმავე ფოტორეალიზმის) სახით. პოპ-არტი აქტიურად იყენებდა ყოფით ნივთებს, ხოლო

ჰიპერრეალისტი მხატვრები ფოტოგრაფიული ეფექტით ხატავდნენ სუპერმარკეტიდან გამოსულ ბადურებიან მოქალაქეებს, ქუჩებს ახალი მოდელის მანქანებით, კაფე-ბარებს მოსადილე კლიენტებით და ა.შ. დღეს უკვე საკულტო ნამუშევრებია უორჰოლის „კემპბელის“ კონსერვის ქილები და „კოკა-კოლას“ მწვანე ბოთლები, ჰიპერრეალისტ ჩარლზ ბელის მიერ დახატული საღებავი რეზინების სერია, რაუშენბერგის ტილოები, სადაც მასალად აქტიურად გამოიყენებოდა ნაგავი. ეს ესთეტიკა მომხმარებელი საზოგადოების ჩამოყალიბებამ და რეკლამის აგრესიულმა შემოსვლამ განაპირობა.

ოლდენბურგიც ერთ-ერთი ის გამორჩეული ხელოვანია, რომელიც მზად დაუხვდა ამ პროცესებს. როდესაც დაიწყო სამყაროს წაღვევა ყოფითი ნივთების რეკლამით, მან ეს ყოფითი ნივთები რეკლამის ესთეტიკიდან ამოაგდო, ერთგვარი პოეტურობა შესძინა მათ და სხვადასხვა ქალაქის მნიშვნელოვან, ამოსაცნობ არტ-ობიექტებად აქცია.

ალბათ მიმხვედრი უკვე მიხვდებოდა, თუ რამ გამახსენა ოლდენბურგისა და ძმათა მისთა შემოქმედება. ცხადია, კვერცხებიანმა შლოპანცმა და გიგანტურმა მუტანტმა ველოსიპედმა. ასეა, ჩვენ სულ ვაგვიანებთ. რაც დასავლეთში თავის სათქმელს ბოლომდე იტყვის და დროს მოჭამს ხოლმე, მერე იწყებს აქ შემოსვლას და ამოქმედებას. თანაც სუროგატული ფორმებით. აბა, ვინ არიან ის ფრანგი სკულპტორები, კვერცხებს, შლოპანცებს და ველოსიპედებს რომ გვიდიდებენ და ეშმაკმა უწყის, მომავალში კიდევ რას არ გაგვიდიდებენ, თუ არა Oldenburg&Co-ს პლაგიატები? ეგ კი არადა, რაუშენბერგს 1998 წელს ბერლინში აქვს დადგმული „მიძრავი ველოსიპედები“. ვერტიკალურად ჩარჭობილი ორი ერთმანეთის პარალელური ველოსიპედიდან ერთს ზეცისკენ აუღია გზა, მეორეს კი მიწის გულისკენ. ეს ურთიერთსაპირისპირო მიმარ-

ფოტო: სპიროსოვი

■ თუ მაინცდამაინც გიგანტომანია სჭირს ამ ჩვენს პრეზიდენტს, სწორად შერჩეულ ჩვენს ქართველ მხატვრებს ვუთხრათ და იქნებ მათ უფრო საინტერესოდ და უფრო საინტერესო რაღაცები გაგვიდიდონ და უფრო ზუსტად შეარჩიონ მათი დასადგმელი ადგილები.

თულებით მიმავალი ორი ველოსიპედი რომ გაამთლიანო და ჰორიზონტალურ მდგომარეობაში გადაიყვანო, სხვას რას მიიღებ, თუ არა იმას, რასაც ახლა „ვარდების მოედანზე“ დგამენ?

ერთი სიტყვით, ყოველივე ეს არახალია, ძველია, თუმცა კი, მოსახლეობის აბსოლუტური უმრავლესობისთვის შოკისმომგვრელი და საშინლად გამაღიზიანებელია. და ეს გასაგებია, ვინაიდან მათთვის სკულპტურა ერთმნიშვნელოვნად ცხენზე შემოსკუპებულ მეფესთან ან პოეტთან ასოცირდებოდა, ანდა ზურაბ ნერეთლის ამაზრზენ ექსპერიმენტებთან. ხოლო საზოგადოების ის ვინაო ფენა, რომელიც თანამედროვე ხელოვნებაში კარგად ერკვევა, ხვდება, რომ ეს ერთგვარი „სექენდ ჰენდია“, რაშიც ის დიდი ფული იფლანგება, რომელიც ძალიან სჭირდება ხალხსაც, ქალაქსაც და თანამედროვე ქართულ ხელოვნებასაც...

თავისთავად, ქალაქის დამყაყებელი იერის შეცვლა, მასში თანამედროვე ელემენტების შემოტანა აუცილებელია და ამაში მხოლოდ პოზიტიურს ვხედავ, მაგრამ თუკი ეს სურვილი არსებობს, რატომ ვუკვეთათ ასეთ ნამუშევრებს გაურკვეველ უცხო-

ელ ხელოვანებს და არა ქართველებს, მით უმეტეს, რომ თანამედროვე ქართული ხელოვნება რახანია, საკმაოდ საინტერესოდ ვითარდება და ჩვენ ამ მიმართულების არაერთი დიდოსტატიც გვყავს. თანაც, მათ ხომ უკეთ იციან ჩვენი ქალაქების შინაგანი თუ გარეგანი ბუნება, უკეთ იციან ისტორიული თუ კულტუროლოგიური კონტექსტები. ვცადოთ და ასეთი ტიპის სკულპტურები დავადგმევინოთ მამუკა ჯაფარიძეს, ოლეგ ტიმჩენკოს, ნიკო ცეცხლაძეს, თემო ჯავახიშვილს... უფრო ახალგაზრდებს...

აგერ, თამარ კვესიტაძემ ხომ დადგა ბათუმში „ქალი და კაცი“ და გორშიც უნდა დადგმულიყო კიდევ ერთი მისი კომპოზიცია, მაგრამ საზოგადოებრივმა აზრმა ჩაშალა ეგ პროექტიო – შეიძლება ოპონენტები გამოემდგონ. კი, ასეა, მაგრამ ეგეც ქართული ამოჩემებაა, საბჭოური პერიოდიდან რომ გეჭირს, ათწლეულების განმავლობაში ორი-სამი კაცის ხელში რომ იყო მთელი ეს სფერო. ნუთუ მართლა ორი კაცი იყო მაშინ ნიჭიერი და საქმის მცოდნე? არ მეჯერება რაღაც... ჰოდა, მოვიშორეთ ეს ჭირი, ერთი ერთმა გააკეთოს, მეორე — მეორემ, მესამე — მესამემ, თუ ასეა, მართლა ვაქ-

ციოთ თანამედროვე ხელოვნების ნამდვილ ექსპერიმენტულ ველად ეს ქვეყანა და ისევ ქართველების საშუალებით. ასე აჯობებს ნამდვილად.

თუ მაინცდამაინც გიგანტომანია სჭირს ამ ჩვენს პრეზიდენტს და ქვეყნის ოლდენ-ბურგიზაცია აქვს დასახული, სწორად შერჩეულ ჩვენს ქართველ მხატვრებს ვუთხრათ და იქნებ მათ უფრო საინტერესოდ და უფრო საინტერესო რაღაცები გაგვიდიდონ და უფრო ზუსტად შეარჩიონ მათი დასადგმელი ადგილები. ყოველ შემთხვევაში, დარწმუნებული ვარ, უარესად არ გააკეთებენ ამას და ჰონორარებიც მათ დარჩებათ, აქ ჩამოისხმება ის კვერცხები თუ დამზადდება ველოსიპედები...

ერთი სიტყვით, კაცმა, გვარად „ძველი ქალაქი“, ჯერ კიდევ რამდენი ხნის წინ თავისი მეთოდით განაახლა ძველი ქალაქები და რაკი ასეა, ახალ (და თან გიგანტურ) ველოსიპედებს ნუ ვიგონებთ, რამე სხვა გზას ვენიოთ, ოღონდ კვლავ ცხენზე შემოსკუპებული მეფეებისკენ და „მიმინოს“ პერსონაჟებისკენ ნუ მივბრუნდებით, მართლა გავაცოცხლოთ თანამედროვე ხელოვნებით საქართველოს ქალაქები! ■

ქანაქი, მოქანაქე, ქანაქი

კახა თოლორდავა
ჟურნალისტი

ილუსტრაციის ავტორი მხეციაშვილი

გამოდის, რომ ეს ჩემი, ქალაქში მოხეტილ კაცის, პირველი პასუხი იქნება სხვის სტატიასზე, ან, თუ გნებავთ, განსხვავებული აზრი, რომელიც ამ დილით გამიჩნდა, როდესაც ჟურნალ „ტაბულაში“ ბატონი მიშა თავხელიძის სტატიას სახელწოდებით „სიგარეტი, გაზეთი, ყავა“ ვკითხულობდი ქალაქის

ერთ-ერთ არტ-სალონში, სანამ სალონის თანამშრომლები ჩემს მიერ იქ მიტანილ ფოტოებს ჩარჩოებში სვამდნენ. სამი წელი მაინც იქნება, რაც იმ სალონში დავდივარ. ამ ხნის განმავლობაში, უკვე კარგად მოვახერხეთ ერთმანეთის გაცნობა და ის არტ-სალონი ჩემთვის უკვე ქალაქის ისეთი ფსიქოგეოგრაფიული

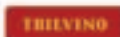
ლოკაციაა, სადაც ყოველი მისვლისას კიდევ ერთხელ ვრწმუნდები იმაში, რომ ყველა კარგი ქალაქი იქაური მცხოვრებლების მრავალფეროვანი ჩვეულებების შემნახველი და წამახალისებელი ორგანიზმია. მხოლოდ ასეთი ნებაყოფლობითი ლოიალობის მეშვეობით იძენენ და ინარჩუნებენ ისინი მხოლოდ

THE 12th თბილისის
საერთაშორისო
კინოფესტივალი
**TBILISI INTERNATIONAL
FILM FESTIVAL**

06 - 11. 12. 2011

კ/თ ამირანი

მათთვის დამახასიათებელ, განუმეორებელ სახეს. ნებისმიერი დინამიკური ქალაქის მესვეურებს კარგად უნდა ესმოდეთ ერთი მნიშვნელოვანი რამ – ქალაქური ცხოვრების დინამიკის შესანარჩუნებლად და გასაძლიერებლად გადადგმული ნაბიჯები უეფექტოა, თუ ის მხედველობაში არ იღებს მოქალაქეების ყოველდღიურ ცხოვრების რიტმს და ვერ ახერხებს ახალი, ამ რიტმის შესაბამისი, ინიციატივების გენერირებას. გამოდის, რომ მოქალაქეების ჩვევების შედეგად გაჩენილი რიტმული სტაბილურობა ურბანული დინამიკის ისეთივე მნიშვნელოვანი ნაწილია, როგორც სვინგი ჯაზში. ეს მე არ მომიგონია.

თბილისელებმა, ალბათ, უკვე შეამჩნიეს ქალაქის ქუჩებიდან გამქრალი ჟურნალ-გაზეთების ჯიხურები და ბატონი მიშა თავხელიდის სტატიაც სწორედ ამ საკითხს ეხება. თბილისის მერიის გადაწყვეტილებით, ქალაქის ქუჩებში განთავსებული სხვადასხვა ზომის, ფერის და დანიშნულების ჯიხურები „უნიფიცირებული დიზაინის მქონე 1000 ჯიხურით“ შეიცვლება და მათი მფლობელებისთვის მოიხსნება ყველანაირი შეზღუდვა, ანუ როგორც ბატონი მიშა აღნიშნავს, აუქციონის წესით შეძენილი ჯიხურების ახალი მფლობელებისთვის მნიშვნელობა არ ექნება, თუ რას გაყიდიან ისინი, – „გნებავთ გაზეთები, გნებავთ ხაჭაპური, ან სულაც – ორივე ერთად“.

თავიდანვე ვიტყვი და დავეთანხმები ბატონ მიშას იმაში, რომ მერიის ამ გადაწყვეტილებას არავითარ შემთხვევაში არ ვუკავშირებ ხელისუფლების მხრიდან თავისუფალი პრესის წინააღმდეგ ბრძოლის მცდელობას. ასეთი მოსაზრება, რა თქმა უნდა, ყურით მოთრეული რამაა, მაგრამ ისევე, როგორც წიგნებით გარემოვაჭრეების შემთხვევაში, აქაც ჩანს, რომ გადაწყვეტილების მიმღები პირები დიდად არ უგდებენ ყურს საკუთარი ქალაქის მაჯისცემას და ამის გამო თბილისელებს ხშირად ტლანქ ცვლილებებს სთავაზობენ. თუ ქალაქელების გარკვეული ნაწილისათვის და მათ შორის, ბატონი მიშასთვისაც, ყავა,

სიგარეტი და ინტერნეტი ყოველდღიური თბილისური დილის კომფორტითა და შემეცნებით დატვირთვის აუცილებელი ელემენტებია, მოსახლეობის გარკვეული ნაწილისათვის ეს ელემენტები შეიძლება ჩაი, დილის მოციონი და ჟურნალ-გაზეთები იყოს, ვარიანტი საკმაოდ ბევრია და მათ შორის შესაძლებელია ჟურნალ-გაზეთების ჯიხურებიც ხშირად ფიგურირებდეს. სწორედ ამიტომაც ნებისმიერი ხეირიანი ქალაქის მესვეურები აუცილებლად უნდა იღებდნენ ამას მხედველობაში.

რა თქმა უნდა, ეს არავითარ შემთხვევაში არ ნიშნავს იმას, რომ მიამიტურად ვითხოვ ქალაქის იმ სახით „გაყინვას“, რა სახითაც ის ჩემთვის მაქსიმალური კომფორტის მომნიჭებელია. დღეს ეს შეუძლებლად მიმაჩნია, მაგრამ ერთია „გაყინვა“ და სხვაა „მორგება.“ ყოველდღიური ქალაქური მარშრუტებიდან კომფორტული, მოქალაქეების ჩვეული რიტმის განმსაზღვრელი ელემენტების უხეში, არააუცილებელი, დაუფიქრებელი ამოგდება პროტესტის გამომწვევი შეიძლება აღმოჩნდეს. მოქალაქეების მხრიდან ასეთი პროტესტი უყურადღებოდ არ უნდა დარჩეს, რადგანაც შეიძლება მოხდეს ისე, რომ, ვთქვათ, ჩემს უბანში ჩადგმული ახალი ჯიხურის მფლობელებმა ჟურნალ-გაზეთების გაყიდვა არასარფიან საქმედ მიიჩნიონ და ამიტომაც ყოველი ახალი ჯიხურიდან ხაჭაპურის ან შაურმის სუნი გამოდიოდეს. მე კი, როგორც ბატონი მიშა მთავაზობს, აფთიაქში მომიწიოს ჩემთვის საჭირო ჟურნალის ან გაზეთის ყიდვა („ვალიდოლი და „ლიბერალი“, თუ შეიძლება!“).

სხვათა შორის, აფთიაქებში ან მარკეტებში ჟურნალ-გაზეთების ყიდვის იდეა უცხო არაა ევროპული თუ ამერიკული ქალაქებისთვის, მაგრამ როგორც წესი, ასეთ ადგილებში არჩევანი ხშირად შეზღუდულია და ბეჭდვითი პროდუქციის სერიოზული მომხმარებლები ყოველდღიური მარშრუტის ფარგლებში მოქცეულ „სერიოზულ“ ჯიხურებს ამჯობინებენ, სადაც არჩევანი ბევრად უფრო დიდია. ასე იყო ევროპის თუ ამერიკის ყველა იმ ქალაქში, სადაც მე

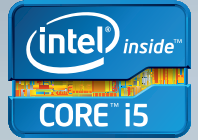
მომინია თუნდაც მცირე ხნით გაჩერება. გარწმუნებთ, რომ ყველა იმ ქალაქში ჩასვლისას რამდენიმე დღის შემდეგ აუცილებლად ვუმეგობრდებოდი ჟურნალ-გაზეთების გამყიდველებს და დღემდე მასთვის ზოგიერთ მათგანთან ჩვენი დილის საუბრები.

მოკლედ, გინდ დაიჯერეთ, გინდ არა, მაგრამ თბილისში დღემდე ცხოვრობენ ადამიანები, ვისთვისაც დილაობით ჟურნალ-გაზეთების ყიდვა ქალაქური რიტუალი ს მნიშვნელოვანი ნაწილია და ასეთი, ერთი შეხედვით, უმნიშვნელო, ჩვევები ყოველთვის განაპირობებს მოქალაქეების მხრიდან ქალაქის ალქმის სისავსეს. „კახა, „არქიტექტურალ დაიჯესთ“ მივიღეთ!“ – მახარებდა ხოლმე „ჩემი“ ჯიხურის გამყიდველი გოგონა ლიკა, – „რა საინტერესო ჟურნალია; მეც დავინტერესდი არქიტექტურით, ხომ იცი! „ფორინ ეფაზ“ რომ შეგვიკვთეთ, ალბათ ზეგ მივიღებთ.“ დღეს იმ ადგილას, სადაც ლიკას ჯიხური იდგა, არაფერი იდგას და ბუნებრივია, როგორც მოქალაქეს, მაქვს უფლება, ვიკითხო, – სადაა ჩემი ჯიხური? რა ბედი ეწია ლიკას? – და ცოტათი გული დამწყდეს იმაზე, რომ ჩემს ყოველდღიურ ცხოვრებაში თბილისმა სახე იცვალა. ეს გამოუსწორებელი ტრაგედია არაა, მაგრამ პირადად ჩემთვის ქალაქში ცხოვრების რიტმი ოდნავ, ლამის შეუმჩნევლად, მაგრამ მაინც დაირღვა. ეს დისკომფორტული მდგომარეობა ალბათ ცოტახანს გასტანს, მერე კი მოხდება ისე, რომ ან სხვა ჟურნალ-გაზეთების ჯიხურს გადავანყდები ან ხაჭაპურს მივტანები, გააჩნია, თბილისი რას შემომთავაზებს. მთავარია, ეს მასთან დინამიკურად ურთიერთობისათვის აუცილებელი, საინტერესო სტაბილური ჩვევა იყოს.

ჰო, სხვათა შორის, ჟურნალ-გაზეთების კიოსკების თემას რომ თავი დავანებოთ, ნაგებ მაჭფუზი მთელი ცხოვრება ერთსა და იმავე ყავახანაში დადიოდა დილაობით. სწორედ იქ ყოფნისას იქმნებოდა მისი დიდებული წიგნები, მათ შორის კაიროს ტრილოგიის სამივე ტომი. ეს პირდაპირ კავშირშია იმასთან, რაზეც ამ ტექსტში ვსაუბრობდი. ■

Fujitsu ჰეიკონდაცის უნებს Windows® 7.

Fujitsu LIFEBOOK
ძლიერი და გონივრული
შესრულება

ყოველთვის გზადყოფნაში

Fujitsu LIFEBOOK- ის AH სეხია გთავაზობთ ედგანტუი და დახვენიღ დიზაინს, ნაჰმოდგენილია: ჰიიდა, გღუვი, ასევე სხვადასხვა ფეიში შესხელებით. ეს HD მაღალი გაჩრევადობის ჰიიდა თხევად-ჰისტაღეი ფაჰთოფოჰმაღიანი 16:9 ეჰანი, ჰომეღიყ კომბინიღებღია Intel® HD გაჰფიეღ სისტემასთან ან მძღაჰი დისჰეჰეღ გაჰფიეღ ვეჰსიასთან, მაჰსიმაღეი კომფოჰს შეგეჰმნით და აჰაჩვეღებჰიგ გამოყღღებას შეგღენტ, ნეზისმიეი სიჰთუღის სამეშაოზის შესხეღებისას.

LIFEBOOK

Intel® Core™ vPro™ მეჰე თაზბის ჰიყეხსოჰებით აღჰეჰიღი Lifebook - გაამღღეღებს თჰენს ცხოჰეზას.

FUJITSU LIFEBOOK AH531/GFO ტეჰნიეჰი მასასიათეღებღი:

- მეჰე თაზბის ჰიყეხსოჰები Intel® Core™ i5 vPro™
- ნამღვიღი Windows® 7 Professional
- 39.6 სმ. (15.6 დეიმიანი) დიაგონაღის, მაღალი გაჩრევადობის 16:9 ჰიიდა თხევად-ჰისტაღეი ეჰანი LED ტეჰნოღოგით.
- NVIDIA® GeForce® GT525M 1gb VRAM დისჰეჰეღი გაჰფიეა და Optimus ტეჰნოღოგია
- Blu-ray Disc™ drive (აჰასავადეღებღი), HD-Audio, 1.3 მზ. ვეზ კამეა და მეღეიღეღისთვის განეჰთენიღი ციფეიღი მიჰეჰმონი.
- ახაღი ფენჰეიები, მაგაღითაღ Alytime USB Charge, საშეაღებას მოგეღემთ დამეხსოღი USB ჰიყიღდან თჰენი სხვადასხვა მონეზბიღებღი მაშინაყ ჰი, ჰმღესაყ ნოეუთეჰი გამოჰოღია.

Tel.: 251 01 11
www.alta.ge

Celeron, Celeron Inside, Core Inside, Intel, Intel Logo, Intel Atom, Intel Atom Inside, Intel Core, Intel Inside, Intel Inside Logo, Intel vPro, Itanium, Itanium Inside, Pentium, Pentium Inside, vPro Inside, Xeon, and Xeon Inside ნაჰიზაღგენენ ინეღის კოჰპოზიციის სავაჰიო ნიშნებს, ნაჰიზბელს აჰიიყის მეუჰთუღე ჰეაღებას დანან სხვა ჰეენეზბი.

WWW.LIBERALI.GE
